

ÚRAD
JADROVÉHO DOZORU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

EDÍCIA

Bezpečnosť jadrových zariadení

2025

BN 2/2025

**Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR
(3. vydanie – revidované a doplnené)**

**Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR
(3. vydanie – revidované a doplnené)**

Vydal Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky
Neperiodická publikácia

Spracovateľ: Ing. Zuzana Koreňová, PhD., odbor bezpečnostných analýz a technickej podpory, Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky, aktuálne bývalý štátny zamestnanec

Dr. rer. nat. Nikoleta Morelová, MEng. MSc., odbor bezpečnostných analýz a technickej podpory, Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky, aktuálne bývalý štátny zamestnanec

Gestor: Ing. Ján Husárček, CSc., riaditeľ odboru bezpečnostných analýz a technickej podpory, Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky

Recenzenti: Ing. Jozef Vitek, Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.

Ing. Roman Strážovec, PhD., Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a. s.

Ing. Ľudovít Kupča, PhD., Slovenské elektrárne, a. s.

Ing. Miroslav Lipár, CVV, s. r. o.

Ing. Martin Prachár, vedecký vedúci spúšťania, divízia jadrovej bezpečnosti, výskumu a vývoja, VUJE, a. s.

BN 2/2025
ISBN 978-80-89706-43-3
EAN 9788089706433

Bratislava, december 2025

Anotácia

V Terminologickom slovníku jadrovej bezpečnosti ÚJD SR sú zosumarizované pojmy používané v oblasti jadrovej bezpečnosti zo súčasne platných (rok 2025) všeobecne záväzných právnych predpisov, bezpečnostných návodov vydaných ÚJD SR, jeho interných smerníc, prípadne iných dokumentov. Slúži pre vnútorné potreby úradu pri vytváraní interných, či externých dokumentov, ako i pri vnútornej komunikácii a pri komunikácii štátneho dozoru s držiteľom povolenia, či žiadateľom o povolenie pri príprave, spracovaní a posudzovaní požadovanej dokumentácie (napr. bezpečnostnej správy).

jadrová bezpečnosť, komunikácia, terminológia, slovník

Abstract

The Nuclear Safety Glossary of the Nuclear Regulatory Authority of the Slovak Republic (NRA) summarises nuclear safety terminology used in the up-to date (2025) legislation, safety guidelines and internal directives of the NRA or other relevant documents. The glossary serves as for the NRA's internal use to create internal or external documents as for the communication between the regulatory authority and licensee during preparation, processing and assessment of the required documentation (e. g. safety report).

nuclear safety, communication, terminology, glossary

Obsah

Úvod.....	1
1 Predmet a účel	1
2 Rozsah platnosti.....	1
3 Použité symboly	2
4 Použité skratky	2
5 Všeobecná časť – jednotlivé pojmy.....	4
A	4
B.....	7
C.....	11
Č.....	12
D	12
E.....	17
F	19
G	20
H	21
CH.....	25
I.....	27
J.....	30
K	33
L.....	43
M.....	45
N	47
O	56
P	62
R.....	83
S	89
Š.....	99
T, Ť	101
U	103
V	107
Z.....	116
Ž.....	123
6 Zoznam literatúry	124

Predhovor

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky začal v roku 1995 vydávať vlastné neperiodické publikácie ako edíciu Bezpečnosť jadrových zariadení, s cieľom zverejňovať vybrané všeobecne záväzné právne predpisy, bezpečnostné požiadavky, odporúčania a návody súvisiace s činnosťou Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky.

V rámci edície Bezpečnosť jadrových zariadení Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky vydáva tri skupiny publikácií.

Obsahom prvej skupiny publikácií sú vybrané všeobecne záväzné právne predpisy a medzinárodné zmluvy z oblasti mierového využívania jadrovej energie; sú označené červeným pruhom.

V druhej skupine sú dokumenty z oblasti jadrovej bezpečnosti charakteru odporúčaní a návodov, ktoré konkretizujú a dopĺňajú požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov; sú označené modrým pruhom.

Obsahom tretej skupiny publikácií sú ostatné dokumenty z oblasti jadrovej bezpečnosti informatívneho charakteru; sú označené sivým pruhom.

Uvedené farebné označenie platí od roku 2019, keď sa začali vydávať BN namiesto pôvodných BNS.

Pri spracovaní dokumentov druhej a tretej skupiny sa využívajú dokumenty Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni a iných medzinárodných organizácií, medzinárodné a národné technické normy, ako aj dokumenty vydané zahraničnými dozornými orgánmi a odbornými organizáciami. Dokumenty sú spracované na základe rozhodnutia predsedu Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky zamestnancami úradu alebo externými organizáciami i s využitím vlastných skúseností a poznatkov. Pred ich vydaním a zverejnením sú schválené predsedom úradu.

Predmetná publikácia Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR (3. vydanie – revidované a doplnené) patrí do tretej skupiny publikácií.

Pripomienky a doplnky k tejto publikácii zasielajte na Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky, odbor legislatívno-právny, Bajkalská 27, P. O. Box 24, 820 07 Bratislava 27.

Úvod

Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR (ďalej len „terminologický slovník“ alebo „slovník“) je v podstate abecedný zoznam pojmov v určitej oblasti doplnený definíciami, prípadne výkladom týchto pojmov. Obsahuje vysvetlenie pojmov vzťahujúcich sa k určitému odboru štúdia, činnosti, oblasti vedy a techniky. Je to zoznam definícií terminológie používanej v danom odbore. Správne a jednotné používanie príslušnej terminológie je nevyhnutným predpokladom pre jasnú, jednoznačnú a zrozumiteľnú komunikáciu a pre vyššiu kvalitu vytváraných a vydávaných materiálov príslušnej organizácie. Terminologický slovník je užitočnou pomôckou nielen pre zamestnancov Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky (ďalej len „ÚJD SR“ alebo „úrad“), ale aj širší okruh odborníkov v danej oblasti a v neposlednom rade môže slúžiť i verejnosti pre ľahšiu orientáciu v danej problematike.

Terminologický slovník je primárne zameraný na oblasť jadrovej bezpečnosti.

1 Predmet a účel

Terminologický slovník obsahuje odbornú terminológiu a výklady týchto pojmov v oblasti jadrovej bezpečnosti na úrovni súčasnej legislatívy. Primárne nie je zameraný na oblasť bezpečnosti pri práci, radiačnú ochranu, fyzickú ochranu, manažérsky systém či ekonomiku. Pri spracovaní slovníka sa vychádzalo z platných a aktualizovaných všeobecne záväzných právnych predpisov (zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 54/2015 Z. z. o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 363/2021 Z. z. (ďalej len „zákon o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí“), vyhlášok vydaných ÚJD SR, európskej legislatívy, bezpečnostných návodov vydaných ÚJD SR, interných smerníc ÚJD SR, prípadne iných dokumentov.

Účelom terminologického slovníka je zosumarizovanie odborných a technických pojmov z oblasti jadrovej bezpečnosti a ich harmonizácia. Cieľom je jednotné používanie týchto pojmov pri komunikácii v rámci ÚJD SR i navonok a vytváraní interných, či externých dokumentov ÚJD SR.

2 Rozsah platnosti

Publikácia je zameraná na zhrnutie odborných a technických pojmov používaných v oblasti jadrovej bezpečnosti. V závislosti od špecifickej oblasti, respektíve kontextu použitia, je k niektorým pojmom uvedených viacero definícií/výkladov. Ku každému pojmu (definícii/výkladu) je uvedený zdrojový dokument, z ktorého bol príslušný pojem prevzatý. V zátvorke za zdrojovým dokumentom sú uvedené ďalšie dokumenty, v ktorých sa daný pojem

tiež vyskytuje.

Publikácia je určená pre vnútorné potreby ÚJD SR ako pomôcka pri komunikácii, vytváraní interných i externých dokumentov, pri komunikácii medzi dozorným orgánom a držiteľom povolenia, či žiadateľom o povolenie pri príprave, spracovaní a posudzovaní požadovanej dokumentácie (napr. bezpečnostnej správy).

Publikácia je spracovaná v slovenskom jazyku a neobsahuje preklad do iných jazykov.

Bezpečnostné návody nie sú právne záväzné, avšak ich dodržiavanie napomáha zabezpečiť podmienky bezpečného využívania jadrovej energie alebo vykonávania činností súvisiacich s využívaním jadrovej energie.

Tento bezpečnostný návod je revidovaným a doplneným 3. vydaním bezpečnostného návodu ÚJD SR s označením Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR a v plnom rozsahu nahradzuje Terminologický slovník jadrovej bezpečnosti ÚJD SR vydaný v roku 2022.

Tento bezpečnostný návod sa vydáva na dobu 3 rokov.

3 Použité symboly

K_I	súčiniteľ intenzity napätia ($\text{MPa}\cdot\text{m}^{1/2}$)
N_{nom}	nominálny výkon reaktora
ΔX	absolútna odchýlka

4 Použité skratky

BNS	bezpečnostné návody a smernice
BN	bezpečnostný návod
CEN	Európska komisia pre štandardizáciu (fr. Comité Européen de Normalisation)
CMRS	centrálne monitorovacie a riadiace stredisko
CPPNM	Dohovor o fyzickej ochrane jadrových materiálov
DEC	podmienky rozšíreného projektu (angl. Design Extension Conditions)
EBO V-2	3. a 4. blok jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach
EMO 1,2	1. a 2. blok jadrovej elektrárne v Mochovciach
EN	európska norma
EOP	predpis pre núdzové stavy (angl. Emergency Operational Procedure)
EU	Európska únia
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
ES	energetické spúšťanie
FS	fyzikálne spúšťanie
HRK	havarijná, regulačná a kompenzačná kazeta
HSCHZ	havarijný systém chladenia aktívnej zóny
HŠ	havarijný štáb (ÚJD SR)
CHO	centrum havarijnej odozvy (ÚJD SR)

HRS	havarijné riadiace stredisko
INES	International Nuclear and Radiological Event Scale (Medzinárodná stupnica pre hodnotenie jadrových a radiačných udalostí)
ISO	Medzinárodná organizácia pre štandardizáciu (angl. International Standardization Organization)
JE	jadrové elektrárne
JB	jadrová bezpečnosť
JZ	jadrové zariadenie
KD	konštrukčná (projektová) dokumentácia
KBP	klúčové bezpečnostné parametre
KF	kontrolný fyzik
KJP	klúčové jadrové parametre
KMP	klúčový bod merania (angl. key measurement point)
KZS	kontrolný zvarový spoj (návar)
LaP	limity a podmienky bezpečnej prevádzky
LER	skoré veľké úniky (angl. Large Early Release)
MAAE	Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu
MBA	oblasť materiálovej bilancie (angl. material balance area)
MCE	maximálna vierohodná udalosť (angl. Maximum Credible Event)
MO34	3. a 4. blok jadrovej elektrárne v Mochovciach
MPK	medzirezortné pripomienkové konanie
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NDT	nedeštruktívne skúšanie (angl. non-destructive testing)
ND	náhradný diel
NEA	Agentúra pre jadrovú energiu
NFCH	neutrónovo-fyzikálne charakteristiky
NMAC	účtovná evidencia a kontrola jadrových materiálov (angl. Nuclear Material Accountancy and Control)
NOO	nezávislá odborná organizácia
OHO	organizácia havarijnej odozvy
OJAK	osvedčenie o kvalite a kompletnosti (čes. osvědčení o jakosti a kompletnosti)
OOS	osobitná odborná spôsobilosť
OS	odborná spôsobilosť
OPO	operátor primárneho okruhu
OSO	operátor sekundárneho okruhu
PpBS	predprevádzková bezpečnostná správa
PSA	Probabilistic Safety Assessment (pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti)
PT	kapilárna skúška (angl. Penetration Test)
PZK	program zabezpečovania kvality (vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 431/2011 Z. z. o systéme manažérstva kvality v znení neskorších predpisov., príloha č. 4
QAS	systém zabezpečovania kvality (napr. vo zvaraní) (angl. Quality Assurance System)
RAO	rádioaktívny odpad

RČA	rýchločinná armatúra
SAMG	návody pre riešenie ťažkých havárií (angl. Severe Accidents Management Guidelines)
SKK	systémy, komponenty a konštrukcie
SOR	systém ochrany a riadenia (angl. Reactor Rod Control System – RRCS)
SR	Slovenská republika
STD	sprievodná technická dokumentácia
STN	slovenská technická norma
TNI	technická normalizačná informácia (angl. Technical Normalisation Information)
ÚJD SR	Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky (v texte aj „úrad“)
USIE	jednotný systém výmeny informácií o udalostiach a haváriách (angl. Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies)
VJP	vyhoreté jadrové palivo
VRB	vedúci reaktorového bloku
VTD	výrobno-technická dokumentácia
VTZ	vyhradené technické zariadenia
VVER	vodo-vodný energetický reaktor voronežského typu
VVS	vedecký vedúci spúšťania
VZ	vybrané zariadenia
VZJZ	vybrané zariadenia jadrových zariadení
VZPP	všeobecne záväzný právny predpis
WENRA	Asociácia jadrových dozorov krajín Európskej únie a Švajčiarska (angl. Western European Nuclear Regulator's Association)
WPS	stanovený postup zvarovania (angl. welding procedure specification)
ZM	základný materiál
ZI	zmenový inžinier
ZS	zvarový spoj
Z. z.	Zbierka zákonov Slovenskej republiky

5 Všeobecná časť – jednotlivé pojmy

A

abnormálna prevádzka

- prevádzkový stav odchyľujúci sa od normálnej prevádzky, ktorého výskyt sa predpokladá najmenej raz za životnosť jadrového zariadenia, pričom s ohľadom na zodpovedajúce projektové opatrenia nespôsobuje významné poškodenie komponentov dôležitých pre jadrovú bezpečnosť ani nevedie k havarijným podmienkam. Abnormálna prevádzka je vyvolaná očakávanou udalosťou; /1/ (§ 23a) /8/ (§ 2 písm. a) /40/, /46/, /47/, /52/, /54/)
- prevádzkový proces, ktorý sa odchyľuje od normálnej prevádzky a ktorý sa očakáva aspoň raz počas prevádzkovej životnosti zariadenia, ale ktorý s ohľadom na príslušné konštrukčné opatrenia nespôsobuje žiadne podstatné poškodenie prvkov dôležitých z hľadiska

bezpečnosti, ani nevedie k havarijným podmienkam; /12/

- súhrn stavov, operácií a udalostí, ktoré sú neplánované, ale ich výskyt je možné očakávať pri prevádzke jadrového zariadenia. Sú to najmä rýchle automatické odstavenia, náhly pokles zaťaženia, výpadok turbíny, strata vonkajšieho alebo vnútorného napájania. Tieto prevádzkové stavy nesmú viesť k poškodeniu paliva, k porušeniu integrity primárneho okruhu alebo k porušeniu integrity hermetickej zóny. Po ich ukončení, resp. odstránení príčin a následkov je jadrové zariadenie schopné normálnej prevádzky; /52/

absolútna odchýlka

medzi nameranou a teoretickou hodnotou NFCH je definovaná ako

$$\Delta X = \text{nameraná hodnota} - \text{teoretická hodnota} /51/$$

absorpčný nadstavec

zariadenie pozostávajúce zo šesťhrannej trubice z nehrdzavejúcej ocele, na ktorú sú z vnútornej strany pripevnené ocelové pásy obsahujúce bór a z hlavice na pripojenie k palivovej časti havarijnej, regulačnej a kompenzačnej kazety; /51/

aktivácia

proces, v ktorom je stabilný nuklid transformovaný na rádionuklid tak, že látka, ktorá stabilný nuklid obsahuje, je ožiarená časticami alebo vysoko energetickým gama žiarením; /82/

aktívny komponent

komponent, ktorého činnosť závisí od externého vstupu/podnetu, ako je napríklad podnet k činnosti (spustenie), mechanický pohyb, dodávka elektrickej energie; /46/

aktuálny sled

sled, ktorý je vytvorený z časti zástupcov jednotlivých odborných skupín HŠ zaradených do pohotovosti v konkrétnom kalendárnom týždni. Prehľad zamestnancov zaradených do HŠ je určený podľa prílohy č. 3 smernice a obsahuje minimálny počet zamestnancov zaradených v HŠ, ktorí musia zabezpečiť prvotné činnosti CHO pri vzniku nehody alebo havárie jadrového zariadenia; /66/

analýza bezpečnosti

- analýza očakávanej udalosti, udalostí typu projektovej havárie a havárie v podmienkach rozšíreného projektu spravidla vykonávaná pomocou výpočtových programov za účelom

preukázania ako sú splnené bezpečnostné požiadavky; /47/ (/40/, /54/)

- pre účely smernice o vypracovávaní analýz bezpečnosti cieľavedomá zámerná analytická činnosť vykonávaná pomocou výpočtových programov. Vývojový diagram procesu „Vypracovávanie analýz bezpečnosti“ je uvedený v prílohe č. 1 smernice; /78/

analýza koreňovej príčiny

analýza koreňových príčin (angl. Root Cause Analysis) je technika riešenia problémov, ktorá sa používa na identifikáciu príčin problému alebo udalosti. Jej cieľom je identifikovať hlavnú príčinu (príčiny), prečo sa problém vyskytol, namiesto toho, aby sa riešili len symptómy

analýza neurčitostí

analýza, ktorej cieľom je stanovenie neurčitosti hodnôt napočítaných parametrov z neurčitosti vstupných parametrov, prípadne z porovnania napočítaných výsledkov s experimentálnymi údajmi; /47/ (/40/)

analýza rizika

činnosť posúdenia identifikovaného rizika podľa kritérií rizika; /68/

analýzy starnutia s časovo obmedzenou platnosťou

bezpečnostné analýzy špecifické pre JE, ktoré sú založené na explicitne uvažovanej dobe prevádzky alebo projektovom technickom živote zariadenia (pri ktorých boli časovo limitované predpoklady zahrnuté v pôvodných výpočtoch pri stanovovaní projektovej životnosti konštrukcie alebo komponentu). Nemusí ísť vždy priamo o dobu prevádzky, môže ísť napríklad aj o predpísaný počet cyklov zaťažovania alebo trvanie určitej definovanej udalosti; /38/

analýza udalosti

proces určovania príčin udalosti a hľadania opatrení na prevenciu opakovania sa udalosti a jej nepriaznivých následkov; /39/

anomália NMAC

nezrovnalosť alebo séria nezrovnalostí NMAC, ktoré zodpovedajú absencii alebo získaniu významného množstva jadrového materiálu. Anomáliu NMAC je možné odhaliť počas prešetrovania nezrovnalostí NMAC akéhokoľvek druhu; /18/

atestácia nových materiálov

- schvaľovanie nových materiálov orgánmi technického dozoru v zmysle požiadaviek Prílohy VI k BNS II.3.3/2011; /53/ (/35/, /45/)
- posudzovanie nových materiálov v súlade s požiadavkami kapitoly 6 a Prílohy VI BNS II.3.3/2011; /53/ (/36/, /42/, /43/)

audit

súhrn nezávislých, objektívnych, overovacích, hodnotiacich, uisťovacích a konzultačných činností na ÚJD SR zameraných na zdokonaľovanie riadiacich a kontrolných procesov so zohľadnením medzinárodne uznávaných audítorských štandardov; /75/

audit systému manažérstva kvality ÚJD SR

systematické a nezávislé skúmanie s cieľom určiť, či činnosti v oblasti kvality ÚJD SR a súvisiace výsledky sú v súlade s plánovanými zámermi, či sa tieto zábery realizujú efektívne a či sú vhodné na dosiahnutie cieľov; /77/

audítor kvality

osoba kvalifikovaná vykonávať audity, ktorá nevykonáva a/alebo nie je zodpovedná za auditované činnosti; /77/

autorizovaný limit

kvantitatívny ukazovateľ, ktorý je výsledkom optimalizácie radiačnej ochrany pre danú činnosť vedúcu k ožiareniu alebo zdroj ionizujúceho žiarenia a ktorý je spravidla nižší ako medzná dávka; autorizované limity možno určiť v povolení na vykonávanie činnosti vedúcej k ožiareniu; /82/

B

bezpečnostná funkcia

projektové alebo prevádzkové opatrenie, ktorým sa zaisťuje bezpečnosť JZ. Základné bezpečnostné funkcie sú: regulácia reaktivity, odvod tepla z jadrového paliva, zadržanie rádioaktívnych látok vnútri fyzických bariér, regulácia a obmedzenie množstva a druhu rádioaktívnych látok uvoľnených do životného prostredia; základné bezpečnostné funkcie sú rozčlenené na špecifické bezpečnostné funkcie (pre vykonávanie kategorizácie vybraných zariadení) v Prílohe č. 1 vyhlášky ÚJD SR č. 430/2011 Z. z. o požiadavkách na jadrovú bezpečnosť v znení vyhlášky č. 103/2016 Z. z.; /40/ (/22/, /37/, /41/, /46/, /47/, /52/, /54/)

bezpečnostná rezerva

- rozdiel alebo pomer vyjadrený vo fyzikálnych jednotkách medzi limitnou hodnotou priradeného parametra, ktorého prekročenie vedie k poruche systému, konštrukcie alebo komponentu a skutočnou hodnotou tohto parametra na JZ; /40/ (/47/)
- rezerva v hodnote parametra nad alebo pod prevádzkovou ohraničujúcou hodnotou parametra do dosiahnutia bezpečnostného limitu tohto parametra; /52/

bezpečnostná skupina

- súbor zariadení, ktorý vykonáva všetky činnosti požadované pri postulovanej iniciačnej udalosti tak, aby hraničné hodnoty uvedené v zadani na projekt neboli prekročené; /8/ (§ 2 písm. b) (/37/, /40/, /46/)
- súbor zariadení, ktorý vykonáva všetky činnosti požadované pri postulovanej iniciačnej udalosti tak, aby hraničné hodnoty uvedené v projektovej báze pre očakávané udalosti a udalosti typu projektových havárií neboli prekročené; /47/

bezpečnostná správa

- v zmysle vyhlášky ÚJD SR č. 58/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu, obsahu a spôsobe vyhotovovania dokumentácie jadrových zariadení potrebnej k jednotlivým rozhodnutiam v znení neskorších predpisov, ide buď o zadávaciu, predbežnú, alebo predprevádzkovú bezpečnostnú správu; /7/, /40/, /54/
- dokument v ktorom je preukázané splnenie bezpečnostných požiadaviek (základné bezpečnostné ciele, požiadavky všeobecne záväzných právnych predpisov, požiadavky dozorného orgánu, bezpečnostné štandardy a technické normy a pod.). Obsahuje závery o akceptovateľnosti dosiahnutej úrovni bezpečnosti; /40/

bezpečnostné indikátory

vybrané prevádzkovo – bezpečnostné ukazovatele hodnotenia bezpečnosti prevádzkovaných zariadení. Je to zvyčajne číselný ukazovateľ využívaný na hodnotenie bezpečnosti prevádzky jadrového zariadenia; /63/

bezpečnostné limity

medzné hodnoty parametrov technologických procesov, v ktorých rozsahu držiteľ povolenia musí preukázať jadrovú bezpečnosť jadrového zariadenia a jeho častí a ktoré nesmie prekročiť. Po prekročení bezpečnostného limitu musí ďalšiu prevádzku alebo vyradovanie schváliť úrad; /1/ (§ 23a), /52/

bezpečnostné rozbory pri vyrad'ovaní

súbor analýz očakávanej udalosti, resp. udalostí typu prevádzkovej udalosti, ktoré sa spravidla vykonávajú pomocou výpočtových programov za účelom preukázania splnenia bezpečnostných požiadaviek; /23/

bezpečnostný incident

konanie, ktoré spôsobilo, vedie alebo môže viesť k vyzradeniu, zneužitiu, zničeniu, strate alebo odcudzeniu dokumentácie označenej ako obchodné tajomstvo; /70/

bezpečnostný návod

dokument vydaný úradom, ktorý konkretizuje požiadavky na vykonávanie činností pri mierovom využívaní jadrovej energie, ako napríklad podrobnejšie rozpracovanie ustanovení vyhlášok, podrobnosti o vykonávaní činností neupravených vyhláškami, prevzatie odporúčaní z dokumentov MAAE. Bezpečnostný návod nie je záväzný, ale je odporúčaním úradu ako postupovať v daných prípadoch; /79/

bezpečnostný obal

stavebný prvok zariadenia, kontajner alebo vybavenie, ktoré sa využíva na zabezpečenie fyzickej celistvosti oblasti alebo položky (vrátane vybavenia alebo údajov v rámci systému záruk) a na udržanie kontinuity poznatkov o oblasti alebo položke prostredníctvom zamedzenia nezisteného prístupu k jadrovému alebo inému materiálu alebo jeho pohybu alebo zásahu do položiek, ktoré obsahuje. Príkladom sú steny skladu alebo úložiska, prepravné nádoby na jadrový materiál a skladovacie kontajnery; /18/

bezpečnostný prvok (pre podmienky rozšíreného projektu)

zariadenie, ktoré je projektované na vykonanie bezpečnostnej funkcie alebo ktoré má bezpečnostnú funkciu v podmienkach rozšíreného projektu; /40/ (/47/)

bezpečnostný systém

- systém zaisťujúci bezpečné odstavenie jadrového reaktora alebo odvod tepla z aktívnej zóny jadrového reaktora, či BSVP alebo obmedzenie následkov abnormálnej prevádzky a udalostí typu projektových havárií; /8/ (§ 2 písm. c); v súlade s vyhláškou č. 430/2011 Z. z. sa za bezpečnostné systémy považujú systémy zatriedené do bezpečnostnej triedy (BT) II.; /40/, /52/
- systém zaisťujúci bezpečné odstavenie jadrového reaktora alebo odvod tepla z aktívnej zóny reaktora, či bazénu skladovania vyhoretého paliva (BSVP) alebo obmedzenie následkov abnormálnej prevádzky a projektových havárií. Bezpečnostné systémy

pozostávajú z ochranných systémov, výkonných systémov a podporných systémov. Komponenty bezpečnostných systémov môžu umožňovať výhradne plnenie bezpečnostných funkcií alebo môžu plniť bezpečnostné funkcie pri určitých prevádzkových stavoch jadrového zariadenia ako aj iné funkcie, nesúvisiace s jadrovou bezpečnosťou, pri ostatných prevádzkových stavoch; /46/ (/47/)

bezpečnostné štandardy

fundamentálne bezpečnostné požiadavky (angl. safety fundamentals), všeobecné bezpečnostné požiadavky (angl. general safety requirements), špecifické bezpečnostné požiadavky (angl. specific safety requirements), všeobecné bezpečnostné návody (angl. general safety guides), špecifické bezpečnostné návody (angl. specific safety guides) MAAE, referenčné úrovne WENRA (angl. safety reference levels), spoločné pravidlá (angl. common rules) OECD/NEA a iné dokumenty obdobného charakteru; /14/

bezpečný stav

- stav jadrového zariadenia po abnormálnej prevádzke alebo po havarijných podmienkach, v ktorých je reaktor podkritický a základné bezpečnostné funkcie sú zabezpečené a udržiavané stabilné po dlhý čas /8/ (§ 2 písm. k)
- stav JZ po predpokladaných očakávaných udalostiach alebo havarijných podmienkach, v ktorom je reaktor podkritický a základné bezpečnostné funkcie sú zabezpečené a dlhodobo udržiavané stabilné; /47/

bezúhonný

ten, kto nebol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin alebo pre trestný čin, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom súhlasu alebo povolenia podľa § 5 atómového zákona alebo na koho sa hľadá, že nebol pre takéto trestné činy odsúdený; /1/ (§ 2)

bežné ožiarenie

ožiarenie, ktoré sa očakáva pri vykonávaní činnosti vedúcej k ožiareniu vrátane servisu, dozoru alebo vyradovania zdroja ionizujúceho žiarenia z prevádzky za bežných prevádzkových podmienok a pri očakávaných odchýlkach od bežnej prevádzky, ktoré je možné udržať pod kontrolou; /82/

bimetalická korózia

galvanická korózia, pri ktorej sú elektródy tvorené rozdielnymi kovmi; /32/

bodová korózia

lokálna korózia, ktorej dôsledkom sú jamky resp. dutiny v kove, ktoré sa iniciujú na povrchu zariadení; /32/

C

celková korózia

korózia prebiehajúca na celom povrchu kovu vystaveného koróznemu prostrediu; /32/

centrum havarijnej odozvy (CHO)

pracovisko úradu, kde sa zabezpečuje hodnotenie priebehu a následkov nehôd a havárií jadrových zariadení závažných z hľadiska ich možného vplyvu na okolie, prípravu návrhov opatrení alebo odporúčaní na ďalší postup ako aj realizáciu cvičení; /66/

cezhraničná preprava (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

súbor operácií spojených s premiestnením rádioaktívneho odpadu alebo vyhoreteho jadrového paliva z krajiny pôvodu do krajiny určenia cez územie Slovenskej republiky; /1/ (§ 16)

cezhraničná preprava mimo územia členských štátov EÚ (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

cezhraničná preprava, v ktorej sú krajina pôvodu alebo krajina určenia tretími krajinami; /1/ (§ 16)

cezhraničná preprava v rámci územia členských štátov EÚ (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

cezhraničná preprava, v ktorej krajina pôvodu a krajina určenia sú členskými štátmi; /1/ (§ 16)

colné územie Európskej únie (v súvislosti s kontrolou vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

colné územie Únie v zmysle článku 4 Colného kódexu Únie; /13/

Č

činnosť (v súvislosti s prepravou rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi)

má význam definovaný v smernici 80/836/Euratom; /21/

človekom vyvolané vonkajšie ohrozenie

ohrozenie, ktoré sa vyskytuje v dôsledku ľudských aktivít a pri ktorých môže mať človek kontrolu nad ich veľkosťou a frekvenciou výskytu. Táto kontrola však nie je v rukách držiteľa povolenia (žiadateľa o povolenie); /22/

D

databáza

zoznam štruktúrovaných údajov alebo informácií uložených v počítačovom systéme tak, aby bolo možné pomocou dopytu vyberať z neho požadovanú informáciu; /26/

databáza inventáru JZ pre účely vyrad'ovania

štruktúrovaná databáza obsahujúca materiálové a rádiologické parametre technologických zariadení a stavebných konštrukcií stavebných objektov jadrového zariadenia. Rádiologické údaje môžu byť získané meraním alebo modelovými výpočtami; /26/

databáza udalostí na úrade

systém pre evidenciu, triedenie, nezávislé hodnotenie a vyhodnocovanie udalostí na jadrových zariadeniach. Databáza obsahuje zoznam všetkých udalostí na jadrových a energetických zariadeniach v SR a základné fakty o udalostiach t. j. či došlo k porušeniu limitov a podmienok, pôsobeniu automatickej ochrany reaktora AO-1, hodnotenie udalosti na základe stupnice INES a či bola udalosť spôsobená ľudským faktorom. Databáza využíva prostriedky a programy Microsoft Office; /64/

dávka (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

porcia jadrového materiálu, s ktorou sa nakladá ako s jednotkou na účtovné účely a ktorej zloženie a množstvo je definované jednotným súborom špecifikácií alebo meraní; jadrový materiál môže byť v hromadnej forme alebo obsiahnutý vo viacerých položkách; /20/

dávka jadrových materiálov

evidenčný celok s vlastným názvom vyznačeným aspoň na obale alebo na konštrukčných

prvkoch s ním súvisiacich, ktorého fyzikálna forma a chemická forma je jednoznačne určená. Jadrový materiál sa môže v dávke nachádzať v hromadnej forme alebo môže byť obsiahnutý v niekoľkých samostatných položkách; /34/

degradácia

poškodenie materiálu konštrukcie alebo komponentu v dôsledku vplyvu rôznych degradačných mechanizmov počas životnosti SKK; /28/ (/29/, /30/, /31/, /32/)

degradačné procesy

také procesy spojené so zmenou fyzikálnych vlastností materiálov zariadenia, ktoré vedú k degradácii úžitkových vlastností zariadenia; /29/ (/31/, /32/)

degradačný mechanizmus

- typ degradačného procesu a spôsob, ako určitý degradačný proces prebieha v závislosti na čase a konkrétnych prevádzkových podmienkach; /29/ (/31/, /32/)
- pozri tiež termín mechanizmus starnutia, keďže termíny degradačný mechanizmus a mechanizmus starnutia sú považované za ekvivalentné

deterministická metóda

metóda a postup určený na prešetrenie odozvy JZ alebo jeho časti na udalosti a zlyhania, ktoré sú založené na výpočtovom modelovaní fyzikálnych, chemických a iných reálnych procesov. Výsledkom výpočtov sú časovo a priestorovo závislé hodnoty vybraných fyzikálnych veličín; /40/ (/47/)

dlhodobá prevádzka

- prevádzka realizovaná na základe bezpečnostného hodnotenia s uvažovaním limitujúcich procesov a vlastností systémov, konštrukcií a komponentov; /11/ (§ 18), /38/
- prevádzka za hranicami pôvodne určeného časového rámca (povolenie na prevádzku, projekt a pod.), ktorý bol stanovený na základe bezpečnostného hodnotenia s uvažovaním limitujúcich procesov a vlastností SKK (systémy, konštrukcie a komponenty). Pre účely riadenia starnutia a dlhodobej prevádzky sa za začatie prevádzky považuje dátum vydania povolenia na uvádzanie jadrového zariadenia do skúšobnej prevádzky – vid'. ustanovenie § 19 ods. 6 atómového zákona; /38/
- prevádzka za hranicami pôvodne určeného časového rámca určeného v povolení na prevádzku jadrového zariadenia, v pôvodnom projekte, v štandardoch, v národných všeobecne záväzných právnych predpisoch alebo odhadnutého z ekonomickej návratnosti investícií do projektu jadrového zariadenia; /38/, /55/

dlhodobé skladovanie vyhoretého jadrového paliva

jeho umiestnenie a uchovávanie v samostatnom jadrovom zariadení určenom na jeho skladovanie, a to od prevzatia vyhoretého jadrového paliva právnickou osobou podľa § 3 ods. 11 atómového zákona od držiteľa povolenia na prevádzku jadrového zariadenia podľa § 2 písm. f) prvého bodu atómového zákona až po jeho prepravu na úložisko; /1/ (§ 2 písm. m)

dočasne tolerovateľná chyba (defekt)

chyba zistená pri prevádzkovej kontrole, ktorej tvar, rozmery a poloha v materiáli nezodpovedajú normám prípustnosti určeným pre výrobu a/alebo montáž daného komponentu strojno-technologického zariadenia, avšak z hľadiska jej vplyvu na spoľahlivosť a bezpečnosť daného zariadenia nevyžaduje okamžitú opravu a táto oprava môže byť po náležitej technickej a technologickej príprave vykonaná neskôr (napr. pri najbližšej odstávke zariadenia na periodickú prevádzkovú kontrolu); /35/

dohovorená metodika (vo vzťahu s kvalitou, spoľahlivosťou a bezpečnosťou komponentov VZJZ)

metodika skúšania, ktorá nie je určená platnými technickými normami, ale sa vykonáva podľa postupu, ktorý, na odporúčanie nezávislej odbornej organizácie, zmluvné strany vzájomne odsúhlasili v technických podmienkach; /35/

dokladové písomnosti (vo vzťahu k úradu)

písomnosti vyhotovované kontrolnou skupinou pri výkone kontroly, ktoré sa po skončení kontroly evidujú a ukladajú spôsobom uvedeným v ďalších ustanoveniach smernice o vnútornej kontrole; /73/

dokument

- návrh všeobecne záväzného právneho predpisu alebo iný materiál ministerstva alebo ostatného ústredného orgánu štátnej správy aj nelegislatívnej povahy alebo návrh iného druhu dokumentu (napr. informácie do vlády, správy o odpočtoch plnenia uznesení vlády a pod.), ktorý je predložený úradu v rámci MPK; /57/
- písomnosť, ktorá opisuje celkové zábery a smer pôsobenia úradu, dôležité výsledky činnosti úradu alebo stanoviská úradu k zásadným koncepčným otázkam v špecifických oblastiach súvisiacich s jeho poslaním, schválené predsedom úradu; /69/

dokumentácia obsahujúca aj citlivé informácie

dokumentácia, ktorej zverejnenie by sa mohlo použiť na naplánovanie alebo vykonanie činností s cieľom spôsobiť narušenie alebo zničenie jadrového zariadenia, a tým nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť verejnosti a spôsobiť ekologickú alebo ekonomickú škodu. Táto dokumentácia sa sprístupňuje po vylúčení citlivých informácií. Dokumentáciou obsahujúcou aj citlivé informácie sa rozumie dokumentácia uvedená v prílohe č. 1 bode A písm. c), bode B písm. a), b), i), m), bode C písm. a), d), i), j), s), w) a prílohe č. 2 bode A písm. b), bode B písm. b) atómového zákona; /1/ (§ 3 ods. 16, 17)

dokumentácia systému manažérstva kvality

súbor dokumentov, záznamov a informácií, bez ohľadu na médium, na ktorom sa nachádzajú, ktoré definujú základné požiadavky, určujú zodpovednosti, postupy a kritériá tak, aby bola dosiahnutá požadovaná kvalita procesov, zaznamenávajú dosiahnutú úroveň kvality a poskytujú dôkaz o vykonaných činnostiach; /9/ (§ 2 ods. 1)

dokumentácia (vo vzťahu k hodnoteniu JB)

pre potreby smernice o hodnotení jadrovej bezpečnosti prevádzkovaných jadrových zariadení s jadrovým reaktorom v SR sa rozumejú hlásenia a správy zasielané na úrad, ktorých rozsah je stanovený všeobecne záväzným právnym predpisom a rozhodnutiami úradu; /63/

doplňujúca praktická skúška (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaniu)

také praktické skúšky, ktoré môžu byť nevyhnutné pre kvalifikáciu systému nedeštruktívneho skúšania ako doplnok k praktickej skúške; /44/

dosiahnuteľní členovia HŠ úradu

tí, ktorí nečerpajú neplatené voľno, nie sú práce neschopní alebo na ošetrovaní člena rodiny (OČR) a zároveň sa v pracovnom čase zdržujú na svojom pracovisku alebo sú účastníkmi pracovnej cesty v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji, Trenčianskom kraji alebo sú na zahraničnej pracovnej ceste v MAAE vo Viedni a súčasne sa v mimopracovnom čase zdržujú v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji, Trenčianskom kraji alebo trávajú dovolenku v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji, Nitrianskom kraji, Trenčianskom kraji, alebo nocujú na zahraničnej pracovnej ceste v MAAE vo Viedni. Výnimka pre stanovenie dosiahnuteľnosti môže byť pre člena HŠ s trvalým alebo prechodným bydliskom mimo spomenutých krajov SR, avšak v závislosti aj od celkovej vzdialenosti a možností okamžitej dopravy do CHO, respektíve HRS v JZ. Výnimku musí posúdiť a schváliť riaditeľ odboru havarijného plánovania; /66/

držiteľ (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

- fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je pred realizáciou cezhraničnej prepravy zodpovedná podľa platného vnútroštátneho práva krajiny pôvodu za rádioaktívny odpad alebo vyhoreté jadrové palivo a plánuje realizovať ich cezhraničnú prepravu príjemcovi; /1/ (§ 16)
- akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá je pred realizáciou prepravy rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva zodpovedná podľa platného vnútroštátneho práva za tieto materiály a zamýšľa realizovať prepravu príjemcovi; /17/

držiteľ licencie (podľa smernice rady 2009/71/EURATOM)

právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá nesie celkovú zodpovednosť za jadrové zariadenie podľa licencie; /16/

držiteľ licencie (podľa smernice rady 2011/70/EURATOM v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)

právnická alebo fyzická osoba, ktorá nesie celkovú zodpovednosť za akúkoľvek činnosť alebo zariadenie súvisiace s nakladaním s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom podľa licencie; /15/

držiteľ povolenia

- osoba, ktorej bol udelený súhlas alebo povolenie v zmysle atómového zákona § 8 Náležitosti a vydávanie súhlasu alebo povolenia; /51/
- pre účely návodu /51/ sú v zmysle § 8 atómového zákona právnické alebo fyzické osoby, ktoré sú uvedené v rozhodnutí o vydaní súhlasu alebo povolenia; /51/
- fyzická alebo právnická osoba, ktorý spĺňa podmienky § 7 atómového zákona, dodržiava povinnosti určené v § 10 atómového zákona a na výkon činností má platné povolenie vydané ÚJD SR; /52/

držiteľ rádioaktívnych látok (v súvislosti s prepravou rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi)

každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá má podľa vnútroštátnych právnych predpisov pred vykonaním prepravy právnu zodpovednosť za takéto materiály a má v úmysle vykonať prepravu príjemcovi; /21/

E

efektívnosť štátnej správy

predstavuje plnenie úloh súvisiacich s výkonom štátnej správy na požadovanej úrovni, rozsahu a kvalite, vo vzťahu k disponibilným zdrojom prostriedkov štátneho rozpočtu vyčleneným na plnenie týchto úloh, k materiálnym zdrojom a ľudským zdrojom, pričom minimalizácia zdrojov nie je na úkor kvality plnenia úloh. Kontrolou efektívnosti sa zisťuje stav a úroveň, ako sa tieto úlohy plnia vo vzťahu k využívaniu týchto zdrojov; /73/

efektívny kilogram

špeciálna jednotka používaná v zabezpečovaní jadrového materiálu, ktorá sa získa:

- a) pre plutónium udaním jeho hmotnosti v kilogramoch,
- b) pre urán s obohatením 0,01 (1 %) a viac uvedením jeho hmotnosti v kilogramoch vynásobenej kvadrátom jeho obohatenia,
- c) pre urán s obohatením menej ako 0,01 (1 %) a viac ako 0,005 (0,5 %) uvedením jeho hmotnosti v kilogramoch vynásobenej 0,0001 a
- d) pre ochudobnený urán s obohatením 0,005 (0,5 %) alebo menej a pre tórium uvedením jeho hmotnosti vynásobenej 0,00005; /20/

efekty starnutia

súbor zmien charakteristík SKK, ktoré vznikajú s časom alebo prevádzkou a sú dôsledkom mechanizmu starnutia; /38/

ekvivalentný materiál

- materiál novej značky a druhu, zodpovedajúci svojimi vlastnosťami referenčnému materiálu; /35/
- materiál inej značky a/alebo druhu v porovnaní s referenčným materiálom, ktorému zodpovedá svojimi vlastnosťami a ktorý už bol atestovaný ako vhodný na výrobu súčastí komponentov VZJZ; /45/

elektrochemická korózia

korózia s najmenej jednou anodickou a jednou katodickou reakciou; /32/

elektronický podpis

sú elektronické identifikačné údaje autora (odosielateľa) elektronického dokumentu, pripojené k nemu /https://sk.wikipedia.org/wiki/Elektronick%C3%BD_podpis/

elektroiskrové obrábanie

spôsob elektro-erozívneho obrábania elektricky vodivého materiálu, pri ktorom k úberu materiálu dochádza elektroabrazívnym pôsobením elektrickej iskry (pôsobením pulzného elektrického výboja). Jednou elektródou pri obrábaní je samotný obrobok; /28/

energetické spúšťanie (ES) (vo vzťahu k JZ s jadrovým reaktorom)

etapa spúšťania, ktorej účelom je overiť na rôznych výkonových hladinách projektové charakteristiky zariadení a projektovú spoluprácu všetkých systémov za ustálenej prevádzky a v prechodových procesoch; túto etapu musí držiteľ povolenia rozdeliť na jednotlivé podetapy zohľadňujúce stanovené výkonové hladiny skúšok; /8/ (príloha č. 4, časť B bod II.)

erózna korózia

proces spoločného pôsobenia korózie a erózie v prostredí rýchlo prúdiaceho korózneho média, čo vedie k zrýchlenému úbytku materiálu; /32/

etapa vyrad'ovania

časovo a vecne vymedzený úsek vyrad'ovania jadrového zariadenia alebo jeho časti z prevádzky s jednoznačne definovaným počiatočným a koncovým stavom; /8/ (§ 2 písm. d)

evidencia stavu konfigurácie

zaznamenávanie a oznamovanie informácie, ktorá je potrebná na efektívne riadenie konfigurácie, na identifikovanie konfigurácie, identifikovanie stavu navrhovaných zmien a na realizáciu odsúhlasených zmien; /48/

evidenčné záznamy jadrových materiálov

záznamy uvádzajúce zmeny evidenčného stavu množstva jadrových materiálov, výsledky merania, ktoré sa používajú na určenie fyzickej inventúry, knižný inventár a zoznam fyzického inventára jadrových materiálov; /34/

externý fond na vyradenie z prevádzky

fond na vyradenie jadrových zariadení z prevádzky spravovaný vyhradeným orgánom, ktorý je vo svojom rozhodovaní nezávislý od prispievateľov do fondu; /19/

externý pracovník

pracovník, ktorý nie je zamestnancom prevádzkovateľa zodpovedného za prevádzku kontrolovaného pásma alebo sledovaného pásma a vykonáva tam pracovnú činnosť, a nie je žiakom ani študentom; /82/

externý výstup

produkt (napr. list, protokol, rozhodnutie), ktorý je určený externej organizácii ako je držiteľ povolenia, orgán štátnej správy a pod.; /74/

F

falošná indikácia (vo vzťahu ku kvalifikácii systémov pre nedeštruktívne skúšanie)

taká indikácia, ktorá nie je spôsobená skutočnou chybou (nespojitosťou) v skúšanom materiáli; /44/

finančná zábezpeka (v súvislosti so zákonom o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí)

iný druh finančného krytia (napríklad zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) zodpovednosti prevádzkovateľa za jadrovú škodu ako poistenie, ak finančné uspokojenie z takej finančnej zábezpeky a z neho plynúce uspokojenie práv poškodených na náhradu jadrovej škody je rovnaké ako pri poistení; /3/

finančné riadenie (vo vzťahu k úradu)

súhrn postupov úradu pri riadení rizík, zodpovednom plánovaní, rozpočtovaní, použití, poskytovaní, účtovaní, výkazníctve verejných financií, finančnej kontrole a audite, ktorého cieľom je hospodárne, efektívne, účinné a účelné využívanie verejných financií; /68/

fond na vyradenie z prevádzky

ľubovoľný druh finančných prostriedkov špecificky určených na krytie výdavkov nevyhnutných na vyradenie jadrových zariadení z prevádzky; /19/

fyzická inventarizácia (vo vzťahu k systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

proces vypracovania úplného zoznamu položiek jadrového materiálu pre priestor materiálovej bilancie, na základe ktorého môžu inšpektori Komisie (Euratom) overiť

fyzické zásoby; /18/

fyzická ochrana

súbor technických, režimových alebo organizačných opatrení potrebných na zabránenie a zistenie neoprávnených činností s jadrovými zariadeniami, jadrovými materiálmi, špeciálnymi materiálmi a zariadeniami, pri nakladaní s rádioaktívnymi odpadmi, vyhoretým jadrovým palivom, pri preprave rádioaktívnych materiálov, ako aj neoprávneného vniknutia do jadrového zariadenia a vykonania sabotáže; /1/ (§ 2 písm. b)

fyzická ochrana jadrových zariadení a jadrových materiálov

system technických a organizačných opatrení, ktorých cieľom je zabrániť neoprávneným činnostiam s jadrovými zariadeniami alebo jadrovými materiálmi, najmä zabrániť ich zneužitiu alebo úmyselnému poškodeniu; /33/

fyzické starnutie

degradácia vlastností materiálu SKK s časom, prebiehajúca za normálnych podmienok prevádzky a pri prechodových režimoch; /38/

fyzické zásoby

súčet všetkých zmeraných množstiev alebo odvodených odhadov existujúcich množstiev jadrového materiálu v rámci priestoru materiállovej bilancie získaných v súlade s osobitnými postupmi; /20/

fyzikálne spúšťanie (FS) /vo vzťahu k JZ s jadrovým reaktorom/

etapa spúšťania, ktorej účelom je overiť neutrónovo-fyzikálne vlastnosti aktívnej zóny jadrového reaktora a vybrané bezpečnostné funkcie, ktoré sú závislé od neutrónovo-fyzikálnych charakteristík aktívnej zóny jadrového reaktora; za začiatok fyzikálneho spúšťania sa považuje zavedenie prvej palivovej kazety do aktívnej zóny jadrového reaktora; túto etapu musí držiteľ povolenia rozdeliť na dve samostatné podetapy, a to na 1.a zavedenie jadrového paliva do aktívnej zóny jadrového reaktora, 1.b testy fyzikálneho spúšťania; /8/ (príloha č. 4. časť B, bod II.)

G

galvanická korózia

korózia spôsobená pôsobením korózneho článku; /32/

generátor žiarenia

prístroj alebo zariadenie, ktoré je schopné generovať ionizujúce žiarenie, ako je röntgenové žiarenie, neutróny, elektróny alebo iné nabité častice; /82/

gestor (vo vzťahu k úradu)

zamestnanec odboru legislatívno-právneho odboru, ktorý zodpovedá za koordináciu posudzovania dokumentu v rámci úradu a za vypracovanie odborného stanoviska úradu k dokumentu; /57/

H

havária

každá nezamýšľaná udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky sú závažné z hľadiska radiačnej ochrany alebo jadrovej bezpečnosti; /12/

havária (v súvislosti s prevádzkou jadrového zariadenia alebo s prepravou rádioaktívnych materiálov)

každá udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky sú závažné z hľadiska radiačnej ochrany (zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) alebo jadrovej bezpečnosti, a ktorá spôsobila únik rádioaktívnych látok, ktorý vyžaduje uplatnenie opatrení na ochranu obyvateľstva. (§ 3 zákona č. 42/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov, § 3 vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok) v znení neskorších predpisov; /1/ (§ 27)

havária v podmienkach rozšíreného projektu /8/ (§ 2 písm. l) (/40/, /55/)

udalosť, ktorá nie je projektovou haváriou, ale sa uvažuje o nej v procese projektovania jadrového zariadenia podľa realistickej metodiky, a pre ktorú úniky rádioaktívnych látok neprekročia ustanovené limity (Príloha č. 12 k zákonu č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov); môžu byť

1. bez závažného poškodenia jadrového paliva (DEC A),
2. s tavením jadrového paliva (DEC B);

havarijná odozva

plánovaná činnosť držiteľa povolenia a orgánov verejnej správy vykonávaná v priebehu nehody a havárie na jadrovom zariadení a nehody a havárie pri preprave, ktorá je opísaná

v havarijnom pláne; /1/ (§ 28 ods. 2)

havarijná pripravenosť

schopnosť držiteľa povolenia a orgánov verejnej moci aktivovať a realizovať činnosti a opatrenia, ktoré vedú k zisteniu a účinnému zdolaniu nehôd alebo havárií na jadrových zariadeniach alebo pri preprave rádioaktívnych materiálov a k účinnému potlačeniu ich možností ohroziť život, zdravie pracovníkov alebo obyvateľstva, ich majetok alebo životné prostredie, ktorá je dokumentovaná v havarijnom pláne; /1/ (§ 2 písm. c)

havarijná situácia (pre zariadenia a potrubia)

akákoľvek odchýlka od normálnych podmienok prevádzky, ktorá si vyžiada uvedenie do činnosti HSCHZ; /35/

havarijná, regulačná a kompenzačná kazeta / havarijná a regulačná kazeta (HRK)

zariadenie pozostávajúce z palivovej časti HRK, spojenej so šesťhranným absorpčným nadstavcom. Kazeta HRK sa využíva na reguláciu a riadenie reaktivity v reaktore a na rýchle odstavenie reaktora pôsobením automatickej ochrany. Ide o mechanický regulačný orgán v súčasnosti používaný len v reaktoroch VVER-440; /54/ (/50/, /51/)

havarijné ožiarenie

ožiarenie inej ako zasahujúcej osoby v dôsledku radiačnej nehody alebo radiačnej havárie; /82/

havarijné plánovanie

súbor opatrení a postupov na zisťovanie a zdolávanie nehôd alebo havárií na jadrových zariadeniach a na zisťovanie a zmierňovanie a odstraňovanie následkov úniku rádioaktívnych látok do životného prostredia pri nakladaní s jadrovými materiálmi, s rádioaktívnymi odpadmi alebo s vyhoretým jadrovým palivom a pri preprave rádioaktívnych materiálov; /1/ (§ 28 ods. 1)

havarijné podmienky

- odchýlky od podmienok normálnej prevádzky, ktoré sú menej časté, ale závažnejšie ako abnormálna prevádzka, a zahŕňajú projektové havárie a havárie v podmienkach rozšíreného projektu; /8/ (§ 2 písm. e)
- udalosti s odchýlkami od normálnej prevádzky, ktoré sú menej časté a sú závažnejšie ako abnormálna prevádzka, zahŕňajúce udalosti typu projektových havárií a havárie v podmienkach rozšíreného projektu; /22/ (/37/, /40/, /47/, /52/, /54/)

havarijný dopravný poriadok

obsahuje opatrenia počas nehody alebo havárie pri preprave rádioaktívnych materiálov; /1/
(§ 28 ods. 3 písm. d)

havarijný štáb (úradu)

tvoria zamestnanci úradu, ktorí sú vopred určení do odborných skupín podľa ich profesijného zamerania a zaškolenia do činnosti v HŠ. Ich zaradenie do jednotlivých skupín a sledov schvaľuje predsedníčka úradu na porade predsedníčky; /66/

historický dlh (v súvislosti s Národným jadrovým fondom)

rozdiel finančných prostriedkov potrebných na krytie nákladov záverečnej časti mierového využívania jadrovej energie jadrových zariadení na výrobu elektriny, na ktoré neboli odvodené finančné prostriedky v potrebnej výške počas ich prevádzky a finančných prostriedkov odvodených do jadrového fondu, vo výške k 1. júlu 2006; /2/ (§ 2 písm. g)

hlbinné (geologické) úložisko

zariadenie na ukladanie rádioaktívneho odpadu umiestnené v podzemí (zvyčajne niekoľko sto metrov alebo viac pod povrchom) v stabilnej geologickej formácii, ktoré zabezpečuje dlhodobú izoláciu rádionuklidov od biosféry /84/

hlbka prieniku korózie

vzdialenosť medzi bodom na povrchu kovu napadnutého koróziou a pôvodným povrchom; /32/

hluchý úsek potrubia (zariadenia)

úsek, konštrukcia ktorého neumožňuje priamy prietok pracovnej látky; /35/

hodnotenie jadrovej bezpečnosti (úradom)

postup, ktorým sa hodnotí jadrová bezpečnosť jadrových zariadení na základe predloženej dokumentácie; /63/

hodnotenie rizika (vo vzťahu k úradu)

činnosť porovnávania výsledkov analýzy rizika s kritériami rizika s cieľom určiť, či riziko a jeho veľkosť sú pre úrad akceptovateľné a dajú sa tolerovať; /68/

hodnotenie udalostí podľa závažnosti

udalosti sú klasifikované podľa stupnice INES, ktorá má sedem stupňov závažnosti:

- a) mimo stupnice/stupeň 0 sú udalosti bez vplyvu na jadrovú bezpečnosť a sú hodnotené ako odchýlky,
- b) stupne 1 až 3 sa označujú ako nehody,
- c) stupne 4 až 7 sa označujú ako havárie.

Udalosti, ktoré sa netýkajú radiačnej alebo jadrovej bezpečnosti nie sú podľa stupnice hodnotené; /67/

hodnotiaca činnosť

proces úradu, v ktorom sa hodnotí jadrová bezpečnosť, dokumentácia alebo sa zisťujú príčiny udalostí. Tento proces je špecifikovaný smernicou o hodnotení dokumentácie, smernicou o hodnotení jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení s jadrovým reaktorom v SR a smernicou o udalostiach na jadrových zariadeniach; /58/

hodnotiteľ

- (vo vzťahu k hodnoteniu dokumentácie úradom)

zodpovedný zamestnanec úradu, ktorý hodnotí pridelenú dokumentáciu vzhľadom na jej úplnosť a súlad so všeobecnými záväznými právnymi predpismi SR, požiadavkami úradu a dobrou praxou. V smernici o vydávaní rozhodnutí sa hodnotiteľ označuje ako spracovateľ; /62/

- (vo vzťahu k vyhodnocovaniu bezpečnostných indikátorov úradom)

zodpovedný zamestnanec príslušného odboru úradu, ktorý vyhodnocuje príslušný bezpečnostný indikátor; /63/

horúci kanál

výpočtový, maximálne zaťažný/maximálne výkonovo zaťažný a tepelne izolovaný termicko-hydraulický kanál. Pre stanovenie jeho počiatočných parametrov je potrebné vychádzať z maximálneho dovoleného lineárneho tepelného výkonu palivového prútika a minimálneho stanoveného prietoku chladiva cez palivový článok v režime normálnej prevádzky; /47/ (/54/)

hutnícky výrobok

kovový materiál/výrobok z kovového materiálu vyrobený valcovaním, kovaním, lisovaním alebo odlievaním vrátane výrobku zhotoveného zvaráním z viacerých častí rovnakého druhu (napríklad segmentové kolená, odbočnice a pod.) alebo rôznych druhov (napríklad

odliatkov s výkovkami a pod.) (podrobné definície hutníckych výrobkov uvádza STN EN 10079); /35/ (/36/, /42/, /53/)

CH

charakterizácia rádioaktívnych odpadov

stanovenie ich fyzikálnych, chemických a rádiologických vlastností pre potreby určenia ďalšieho nakladania s nimi a pre potreby verifikácie, že vlastnosti rádioaktívnych odpadov vyhovujú bezpečnosti ďalšieho nakladania s nimi; /10/ (§ 3 ods. 2)

chemická korózia

korózia bez elektrochemickej reakcie; /32/

chránený priestor

- oblasť vo vnútri stráženého priestoru obsahujúca jadrový materiál I. alebo II. kategórie alebo sabotážne ciele, ohraničená fyzickou bariérou s dodatočnými opatreniami fyzickej ochrany; /1/ (§ 25a)
- priestor vnútri stráženého priestoru, ktorého obvod je ohraničený mechanickými zábrannými prostriedkami vybavenými elektronickým zabezpečovacím systémom; /4/(§ 2 písm. c) (/33/)

chyba

- (pre účely bezpečnostného návodu BNS II.3.1/2016)
nedokonalosť (imperfekcia) materiálu; chybou v tomto zmysle môže byť napríklad neželaná štruktúra alebo neželaná heterogenita štruktúry alebo nespojitosť (necelistvosť) materiálu; chyba môže zhoršiť úžitkové vlastnosti materiálu alebo môže zmenšiť nosný prierez alebo vyvolať lokálnu koncentráciu napätia; /27/
- (pre účely bezpečnostného návodu BNS II.5.4/2009)
stav, v ktorom metalurgická štruktúra obsahuje také nespojitosti, ako napr. trhliny; /44/

chyba idealizovaná (idealizovaná chyba)

fiktívna chyba tvaru eliptickej alebo poleliptickej trhliny s rozmermi vhodnými pre výpočet parametrov a podmienok porušenia prístupmi lomovej mechaniky, ktorá nahrádza skutočnú chybu (alebo zhľuk chýb) akéhokoľvek typu (vrátane trhlín), ktorej (ktorých) prítomnosť sa zistila nedeštruktívnymi skúškami v komponentoch VZJZ; metodika nahrádzania zhľuku chýb idealizovanou chybou je uvedená v prílohe IV bezpečnostného

návodu BNS II.3.1/2016; /27/

chyba kritickej veľkosti

chyba s najmenším charakteristickým rozmerom, z ktorej sa pri danom spôsobe a parametroch namáhania iniciuje rozvoj trhliny alebo porušenie; /27/

chyba laminárna (laminárna chyba)

vnútorná plošná chyba, ktorá je tvorená rozvalcovanými nečistotami alebo štruktúrnymi fázami zhoršujúcimi vlastnosti materiálu (najmä húževnatosť a plasticitu), leží prevažne v strede hrúbky materiálu v rovine rovnobežnej s povrchom materiálu. Laminárna chyba je neželaný dôsledok niektorých výrobných postupov (chyba výroby), pričom môže byť posudzovaná ako laminárna iba v tom prípade, ak nedôjde k rozdeleniu materiálu po hrúbke (delaminácii materiálu) v mieste chyby – v opačnom prípade musí byť posudzovaná ako trhlina; /27/

chyba neprípustná

tvarová a/alebo rozmerová nedokonalosť zvarového spoja, resp. druh nedokonalosti, ktorá sa odchyľuje od záväzných požiadaviek (stanovených predpisom, napr. bezpečnostnými návodmi ÚJD SR, normami a pod.); /36/ (/42/)

chyba plošná

na rozdiel od laminárnej chyby ide o nespojitosť materiálu (napr. trhlina), ktorej rozmer v jednom smere je výrazne menší, ako jej rozmery vo zvyšných dvoch smeroch; /27/

chyba povrchová

chyba, ktorá zasahuje na povrch materiálu alebo nespĺňa podmienku (9) v Prílohe I BNS II.3.1/2016; /27/

chyba prípustná

tvarová a/alebo rozmerová nedokonalosť zvarového spoja, resp. druh nedokonalosti, ktorá sa neodchyľuje od záväzných požiadaviek (stanovených predpisom, napr. bezpečnostným návodom ÚJD SR, normami a pod.); /36/ (/42/)

chyba prípustnej veľkosti

chyba, ktorej druh, poloha a charakteristické rozmery môžu byť väčšie ako sú dovolené podľa prijatých noriem kvality, ale sú menšie ako kritické pre iniciáciu porušenia v daných

podmienkach a spôsobe namáhania prierezu konštrukčnej časti, v ktorej sa nachádza; /27/

chyba rekategorizovaná

chyba preradená – pre účely hodnotenia jej významnosti prístupmi lomovej mechaniky – z kategórie vnútorných do kategórie povrchových a/alebo chýb cez celú hrúbku na základe interakcie polohy a charakteristických rozmerov zistených chýb (skupiny chýb) s povrchom materiálu a/alebo s blízkymi chybami; /27/

chyba vnútorná (pojem “chyba vnútorná“ zodpovedá pojmu „subsurface flow“ v ASME CODE Section XI, Division 1)

chyba, ktorá nezasahuje na povrch materiálu a súčasne spĺňa podmienku (9) v Prílohe I BNS II.3.1/2016; /27/

chyba výpočtová (výpočtová chyba) (pre účely bezpečnostného návodu BNS II.3.1/2016)

idealizovaná chyba použitá pri výpočte, v rámci ktorého sa posudzuje ako ostrá trhlinka; /27/

I

identifikácia konfigurácie

proces označovania konfiguračných položiek v nejakom výpočtovom systéme a zaznamenávanie ich charakteristík; /48/

identifikácia rizika (vo vzťahu k úradu)

činnosť hľadania, spoznávania a opisu rizika; /68/

indikátor stavu

charakteristika, ktorá môže byť sledovaná, meraná alebo môže byť sledovaný jej trend pre odhad alebo priamu indikáciu súčasnej alebo budúcej spôsobilosti plniť svoju funkciu v rámci akceptovateľných kritérií; /32/ (/29/, /38/)

individuálne vývozné povolenie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

povolenie udelené jednému konkrétnemu vývozcovi pre jedného koncového používateľa alebo príjemcu v tretej krajine, ktoré sa vzťahuje na jednu alebo viac položiek s dvojakým použitím; /13/

INES (International Nuclear and Radiological Event Scale)

medzinárodná stupnica pre hodnotenie jadrových a radiačných udalostí (angl. INES – International Nuclear and Radiological Event Scale) bola prijatá MAAE za účelom jednotného hodnotenia závažnosti udalostí na jadrových zariadeniach, výskumných reaktoroch, zariadeniach palivového cyklu a udalostí pri nakladaní s rádioaktívnymi materiálmi a so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, ako aj pri preprave rádioaktívnych materiálov a následného informovania verejnosti, masovokomunikačných prostriedkov, technickej verejnosti v oblasti jadrovej energetiky a zainteresovaných vládnych aj mimovládnych orgánov a inštitúcií; /67/

INES NEWS (INES Nuclear Events Web Based System)

užívateľské rozhranie informačného systému INES pre zobrazenie informácií o udalosti a jej hodnotení, ktorá je predmetom záujmu verejnosti a medzinárodného spoločenstva. Adresa INES NEWS: <http://www-news.iaea.org/>. Systém má 2 úrovne prístupového oprávnenia – všeobecný a pre technickú verejnosť. Národný koordinátor INES je oprávnený vkladať informácie za Slovenskú republiku na túto webovú stránku prostredníctvom systému MAAE USIE; /67/

iniciačná udalosť

- udalosť, ktorá vedie k stavu abnormálnej prevádzky alebo havarijným podmienkam; /24/
- identifikovaná udalosť, ktorá vedie k očakávanej udalosti alebo havarijným podmienkam a ohrozuje plnenie bezpečnostných funkcií; /40/, /47/

inšpektor

štátny zamestnanec úradu, ktorý úspešne vykonal inšpektorskú skúšku, čím získal osobitný kvalifikačný predpoklad; /71/

inšpektor – čakateľ

štátny zamestnanec úradu, pripravovaný na funkciu inšpektora; v čase od vzniku štátnozamestnaneckého pomeru až do úspešného vykonania inšpektorskej skúšky; /71/

inšpekčná činnosť

proces, ktorým sa kontroluje dodržiavanie požiadaviek a plnenie povinností ustanovených v atómovom zákone a jeho vykonávacích právnych predpisoch, v stavebnom zákone a jeho vykonávacích právnych predpisoch, plnenie povinností vyplývajúcich z rozhodnutí ÚJD

SR, ako aj plnenie opatrení na odstránenie nedostatkov z protokolov; /65/

inšpekčný plán

stanovuje harmonogram kontrol u držiteľov povolení a súhlasov vydaných ÚJD SR. Je zostavovaný na obdobie jedného kalendárneho roka, vychádza z predbežného inšpekčného plánu, ktorý je vypracovaný na obdobie troch rokov; /65/

inštitucionálna kontrola (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

súbor činností, ktorými právnická osoba podľa § 3 ods. 11 atómového zákona zabezpečuje kontrolu vstupu na územie úložiska a kontrolu a údržbu funkčnosti jeho bariér po uzatvorení úložiska v čase ustanovenom v bezpečnostnej dokumentácii; /1/ (§ 22 ods. 2)

inštitucionálne rádioaktívne odpady

rádioaktívne odpady vznikajúce pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia s výnimkou vyhoretého jadrového paliva a rádioaktívnych odpadov z jadrových zariadení; /1/ (§ 2 písm. d)

interný fond na vyradenie z prevádzky

fond na vyradenie jadrových zariadení z prevádzky spravovaný prevádzkovateľom; /19/

iný žiarič

každá rádioaktívna látka, ktorá nie je uzavretým žiaričom a ktorého ionizujúce žiarenie je určené na priame alebo nepriame použitie na zdravotnícke, veterinárne, priemyselné, výskumné alebo poľnohospodárske účely; /21/

inžiniersko-technickí pracovníci

pre účely BNS II.5.1/2012 sú to pracovníci technických profesií zabezpečujúci riadenie zvarovania a tepelného spracovania a kontrolu a skúšanie ich kvality pri výrobe, montáži, údržbe, opravách a rekonštrukciách komponentov VZJZ, konkrétne ide o: koordinátorov zvarovania (Koordinátorom zvarovania pre zvarovanie VZJZ môže byť Medzinárodný zvaračský inžinier alebo Medzinárodný zvaračský technolog, ktorí musia splniť požiadavky prílohy A normy STN EN ISO 14731), inšpektorov zvarovania (Inšpektor zvarovania stupeň C (comprehensive) podľa smernice EWF č. IAB-041r3-08), pracovníkov NDT a pracovníci technickej kontroly výrobcu alebo odberateľa; /36/ (/42/, /43/)

ionizujúce žiarenie

žiarenie prenášajúce energiu vo forme častíc alebo elektromagnetických vln s vlnovou dĺžkou 100 nm alebo kratšou alebo s frekvenciou $3 \cdot 10^{15}$ Hz alebo vyššou, ktoré má schopnosť priamo vytvárať ióny alebo nepriamo vytvárať ióny; /82/ (/40/)

izotermický teplotný koeficient reaktivity

veličina, ktorá predstavuje zmenu reaktivity vyvolanú zmenou teploty paliva a moderátora o 1 °C v stave aktívnej zóny, keď teploty moderátora a paliva sú rovnaké (izotermický stav). Udáva sa v jednotkách [%/°C]; /51/

J**jadrová bezpečnosť**

- technický stav a spôsobilosť jadrového zariadenia alebo prepravného zariadenia ako aj schopnosť ich obsluhy zabrániť nedovolenému úniku rádioaktívnych látok alebo ionizujúceho žiarenia do pracovného prostredia alebo do životného prostredia a schopnosť predchádzať udalostiam a zmiernovať následky udalostí v jadrových zariadeniach alebo pri preprave rádioaktívnych materiálov; /1/ (§ 2 písm. e) (/23/, /39/, /63/)
- dosiahnutie náležitých prevádzkových podmienok, predchádzanie haváriám alebo zmiernovanie následkov havárií, čoho výsledkom je ochrana pracovníkov a verejnosti pred nebezpečenstvami pochádzajúcimi z ionizujúceho žiarenia z jadrových zariadení; /16/

jadrová fyzická bezpečnosť

prevencia, odhaľovanie a odozva na kriminálne alebo úmyselné neoprávnené činnosti, ktoré sa týkajú alebo sú zamerané na jadrový materiál, iný rádioaktívny materiál, pridruženým zariadeniam alebo súvisiacim činnostiam.

Predchádzanie, odhaľovanie a odozva na krádež, sabotáž, neoprávnený prístup, nezákonný prenos alebo iné zlovoľné činy zahŕňajúce jadrový materiál, iné rádioaktívne látky alebo ich pridružené zariadenia. Treba poznamenať, že "jadrová fyzická bezpečnosť" zahŕňa "fyzickú ochranu", tento pojem sa rozumie z hľadiska cieľov fyzickej ochrany a základných princípov, CPPNM a Dodatku CPPNM; /49/

jadrová škoda

- (v zmysle zákona o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí) /3/ (§ 3 ods. 2)
- škoda vzniknutá v príčinnej súvislosti s jadrovou udalosťou podľa ustanovení medzinárodnej zmluvy;

- (v zmysle Viedenského dohovoru o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou (ďalej len „Viedenský dohovor“) /80/:
- a) strata na živote, akýkoľvek úraz spôsobený osobe alebo strata, či poškodenie majetku, ktoré vyplývajú z rádioaktívnych vlastností alebo z kombinácie rádioaktívnych vlastností s toxickými, výbušnými alebo s inými nebezpečnými vlastnosťami jadrového paliva, alebo z rádioaktívnych produktov, či z odpadu z jadrového zariadenia, alebo z jadrového materiálu vychádzajúceho alebo pochádzajúceho z jadrového zariadenia, alebo zasielaného do neho, alebo ako ich dôsledok,
- b) akákoľvek iná strata alebo škoda takto vzniknutá, alebo vyplývajúca, ak tak ustanoví príslušný súd,
- c) ak tak ustanoví zákon štátu zariadenia, strata na živote, akýkoľvek úraz spôsobený osobe alebo akákoľvek strata či škoda na majetku, ktoré vyplývajú z iného ionizujúceho žiarenia vyžarovaného akýmkoľvek iným zdrojom žiarenia v jadrovom zariadení alebo v jeho dôsledku;

jadrová udalosť

- (v zmysle zákona o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí) /3/ (§ 3 ods. 1)
akákoľvek udalosť podľa ustanovení medzinárodnej zmluvy;
- (v zmysle Viedenského dohovoru) /80/
akákoľvek udalosť alebo sled udalostí toho istého pôvodu, ktoré vyvolávajú jadrovú škodu;

jadrové materiály

- rudy, zdrojové materiály alebo osobitné štiepne materiály definované v Článku 197 zmluvy o Euratome; /20/ (/21/, /1/ (§ 11 ods. 1))
- (v zmysle Viedenského dohovoru) /80/:
- a) jadrové palivo okrem prírodného uránu a ochudobneného uránu schopné produkovať energiu samovoľným reťazovým procesom štiepenia jadra mimo jadrového reaktora, či už samotné, alebo v kombinácii s iným materiálom, a
- b) rádioaktívne produkty alebo odpad;

jadrové palivo

akýkoľvek materiál schopný produkovať energiu samovoľným reťazovým procesom štiepenia jadra; /80/

jadrové zariadenia

- také zariadenia a objekty, ktorých súčasťou je jadrový reaktor využívajúci štiepnu riadenú

reťazovú reakciu alebo zariadenia a objekty na výrobu, spracovanie a skladovanie jadrových materiálov príp. ukladanie vyhoretého paliva alebo rádioaktívnych odpadov; /28/ (/29/, /30/, /31/, /32/)

- (v zmysle smernice o zabezpečení vyrozumenia a spohotovenia Havarijného štábu Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky a o plnení úloh Styčného miesta Slovenskej republiky) /61/

zariadenia, na ktorých vykonávajú pracovné činnosti vybraní zamestnanci držiteľa povolení v závislosti od druhu povolenia alebo prevádzkového režimu daného jadrového zariadenia v zmysle atómového zákona:

- a) 3. a 4. blok jadrovej elektrárne v Jaslovských Bohuniciach – JZ JE EBO V-2,
- b) 1. a 2. blok jadrovej elektrárne v Mochovciach – JZ JE EMO 1,2,
- c) 3. a 4. blok jadrovej elektrárne v Mochovciach – JZ JE MO34;

jadrové zariadenie

- (v zmysle atómového zákona /1/ (§ 2 písm. f) a /3/, /25/, /26/, /39/, /63/)

súbor civilných stavebných objektov a nevyhnutných technologických zariadení v projekte určenej konfigurácii, určených na:

1. výrobu elektrickej energie alebo na výskum v oblasti jadrovej energie, ktorých súčasťou je jadrový reaktor alebo jadrové reaktory, ktoré budú využívať, využívajú alebo využívali riadenú štiepnu reťazovú reakciu
2. nakladanie s jadrovými materiálmi s množstvom väčším ako jeden efektívny kg (Čl. 2 ods. 13 NARIADENIA KOMISIE (Euratom) č. 302/2005 z 8. februára 2005 o uplatňovaní systému záruk Euratomu) okrem priestorov na skladovanie kontajnerov a krytov, v ktorých sa jadrový materiál používa ako tieniaci materiál na rádioaktívne žiariče, zariadení na úpravu uránovej rudy a skladov uránového koncentrátu,
3. nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom,
4. nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi, alebo
5. obohacovanie uránu alebo výrobu jadrového paliva;

- (v zmysle smernice Rady 2009/71/EURATOM z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení) /16/

- a) závod na obohacovanie uránu, zariadenie na výrobu jadrového paliva, jadrová elektrárňa, závod na prepracovanie vyhoretého jadrového paliva, zariadenie s výskumným reaktorom, zariadenie na skladovanie vyhoretého paliva a
- b) zariadenia na skladovanie rádioaktívneho odpadu, ktoré sa nachádzajú v tej istej lokalite a ktoré priamo súvisia s jadrovými zariadeniami uvedenými v písmene a);

- (v zmysle odporúčania Komisie 2006/851/Euratom z 24. októbra 2006 o správe finančných prostriedkov na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a zaobchádzanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom) /19/

každé civilné zariadenie a jeho pozemok, budovy a vybavenie, v ktorých sa jadrové materiály vyrábajú, spracúvajú, využívajú, manipuluje sa s nimi, v ktorých sa skladujú alebo zneškodňujú;

- (v zmysle Viedenského dohovoru) /80/:
- a) akýkoľvek jadrový reaktor okrem reaktora, ktorým je vybavený vodný alebo vzdušný dopravný prostriedok a ktorý sa používa ako zdroj energie na pohon takéhoto prostriedku alebo na akékoľvek iné účely,
- b) akýkoľvek závod používajúci jadrové palivo na výrobu jadrového materiálu alebo akýkoľvek závod na spracovanie jadrového materiálu vrátane všetkých závodov na prepracovanie ožiareného jadrového paliva a
- c) akékoľvek zariadenie, kde sa skladuje jadrový materiál okrem dočasného uskladnenia takého materiálu v rámci prepravy, za predpokladu, že štát zariadenia môže ustanoviť, že viaceré jadrové zariadenia toho istého prevádzkovateľa umiestnené v tej istej lokalite sa budú považovať za jediné jadrové zariadenie;

jadrový reaktor

- zariadenie, ktoré vo vzájomnej súčinnosti s podpornými systémami využíva jadrovú energiu ako zdroj pre iné formy energie umožňujúce využívať jadrové zariadenie podľa § 2 písm. f) prvého bodu atómového zákona na účel, na ktorý bolo vybudované; /8/ (§ 2 písm. f)
- akákoľvek konštrukcia, ktorá obsahuje jadrové palivo v takom usporiadaní, že je v nej možný vznik samovoľného reťazového procesu štiepenia jadra bez ďalšieho zdroja neutrónov; /80/

jediná porucha

náhodná porucha, ktorá spôsobuje stratu schopnosti jediného systému alebo jediného komponentu plniť jeho očakávané bezpečnostné funkcie. Následné poruchy systémov, konštrukcií a komponentov, ktoré vzniknú v dôsledku náhodného výskytu jedinej poruchy sú považované za súčasť jedinej poruchy; /46/ (/40/, /41/, /47/)

K

kapilárna/penetračná skúška (PT)

využíva sa na odhalenie povrchových defektov materiálov pomocou farebnej látky – kvapaliny, ktorá vzlína z trhlín a necelistvostí na povrch skúšaného predmetu; /28/

kartogram jadrových materiálov

prehľad o umiestnení dávok jadrových materiálov v rámci jednotlivých podoblastí v oblasti materiálovej bilancie (MBA) (kľúčové body merania – KMP); /34/

kategórie (nukleárneho materiálu)

prírodný urán, ochudobnený urán, urán obohatený o urán-235 alebo urán-233, tórium, plutónium a akýkoľvek iný materiál, ktorý môže Rada určiť, rozhodujúc kvalifikovanou väčšinou na základe návrhu Komisie; /20/

kavitácia

proces vytrhávania materiálu zo steny tlakového systému implóziou bublínok narážajúcich na stenu v prúde kvapaliny, vznikajúcich pri nevhodných teplotno-tlakových pomeroch; /32/

kavitačná korózia

proces kavitačného poškodzovania ochrannej vrstvy na povrchu materiálu vzniknutej anódickým rozpúšťaním materiálu; /32/

kľúčové bezpečnostné parametre

pozostávajú zo súboru neutrónovo-fyzikálnych, hydraulických a termomechanických parametrov, ktoré tvoria vstupné údaje pre vykonávanie bezpečnostných analýz; /50/

kľúčové jadrové parametre

pozostávajú zo súboru neutrónovo-fyzikálnych parametrov, ktoré tvoria vstupné údaje pre vykonávanie bezpečnostných analýz; /50/

kľúčový merací bod

miesto, v ktorom sa jadrový materiál vyskytuje v takej forme, že môže byť zmeraný, aby sa určil tok alebo zásoba materiálu vrátane okrem iného miest, v ktorých jadrový materiál vstupuje do priestorov materiálovej bilancie, opúšťa ich alebo je v nich ukladaný; /20/

knižný inventár jadrových materiálov

doklad o časovom priebehu evidenčných zmien jednotlivých druhov jadrových materiálov vedený priebežne držiteľom povolenia a obsahujúci všetky zmeny množstva alebo druhu jadrových materiálov; /34/

komplexný program dlhodobej prevádzky

súbor činností zahŕňajúcich hodnotenie, posudzovanie, údržbu, kontroly a skúšky zamerané na preukázanie bezpečnosti počas celého plánovaného obdobia dlhodobej

prevádzky JE; /38/

komponent VZJZ

časť zariadenia alebo zostavy VZJZ dôležitá z hľadiska jadrovej bezpečnosti; /53/

komunikátor

telekomunikačné mobilné zariadenie schopné prijímať a prenášať hlasové a dátové správy, určené pre plnenie úloh kontaktného bodu úradu; /66/

konceptia ochrany

- opisuje celkovú stratégiu, ktorá sa uplatňuje pri riešení prírodných rizík/nebezpečenstiev. Zahŕňa ochranu pred projektovými haváriami, haváriami presahujúcimi projektovú bázu a prepojenie na predpisy na riešenie núdzových stavov (EOP) a návody na riadenie ťažkých havárií (SAMG); /22/
- opisuje celkovú stratégiu, ktorá sa uplatňuje pri riešení vnútorných ohrození; /37/

konceptia vyrad'ovania pre obdobie po skončení povol'ovacej etapy vyrad'ovania

je založená na hodnotení podľa § 6 vyhlášky č. 430/2011 Z. z. a opisuje vecná a časový postup vyrad'ovacích prác v období počas zostávajúcich etáp vyrad'ovania, ktoré preukázateľne smerujú k vyňatiu jadrového zariadenia, jeho územia alebo jeho časti z pôsobnosti zákona; /7/ (§ 27 ods. 1), (/25/)

konceptný plán vyrad'ovania jadrového zariadenia z prevádzky

spresnený predbežný konceptný plán vyrad'ovania podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky č. 58/2006 Z. z., , ktorý zohľadňuje poznatky z procesu projektovania, výstavby a skutočného vyhotovenia jadrového zariadenia; /7/ (§ 22 ods. 1), (/25/)

konfigurácia

je určovaná konfiguračnými položkami; /48/

konfiguračná kontrola (vo väzbe na zabezpečovanie kvality softvéru pre analýzy bezpečnosti)

proces vyhodnocovania, odsúhlasovania (alebo neodsúhlasovania) a zosúlad'ovania zmien konfiguračných položiek po identifikovaní konfigurácie; /48/

konfiguračná položka (vo väzbe na zabezpečovanie kvality softvéru pre analýzy bezpečnosti)

súbor hardvérových a softvérových elementov považovaných za jednotku pre účely konfiguračnej kontroly; /48/

konštrukčná (projektová) organizácia

- právnická osoba používajúca systém zabezpečovania kvality svojich služieb a činností certifikovaný podľa relevantných noriem sústavy ISO 9000 a spôsobilá projektovať zariadenia a systémy JE, zabezpečujúce spoľahlivú a bezpečnú prevádzku podľa predpísaných limitov a podmienok určených v súlade s požiadavkami atómového zákona; /35/ (/45/)
- právnická osoba spôsobilá (napr. s platným certifikátom QAS) vykonávať činnosti a služby v oblasti projektovania VZJZ odpovedajúce požiadavkám na spoľahlivú a bezpečnú prevádzku podľa predpísaných limitov a podmienok stanovených úradom v zmysle atómového zákona; /36/ (/42/, /43/, /53/)

kontaktná osoba držiteľ'a povolenia

zamestnanec držiteľ'a povolenia podľa § 5 ods. 3 písm. b), c) a k) atómového zákona, ktorá je určená v zmysle § 7 ods. 13 písm. g) vyhlášky ÚJD SR č. 52/2006 Z. z. o odbornej spôsobilosti v znení neskorších predpisov pre spoluprácu s ÚJD SR, ktorá zabezpečí prevádzkyschopnosť reprezentatívneho plnorozsahového simulátora a personálne obsadenie potrebné ku skúške; /61/

kontaktný bod/operátor komunikátora úradu

člen HŠ v pohotovosti, ktorý je kedykoľvek (24 h denne/7 dní v týždni) určený prijať správu o vyrozumení, varovaní alebo o výstrahe pre prípad nehody alebo havárie jadrového zariadenia alebo pri preprave v SR aj mimo územia SR a následne je určený okamžite aktívne reagovať na všetky prijaté správy o udalosti. Kontaktný bod je zabezpečený na úrade spravidla zamestnancom odboru havarijného plánovania v pohotovosti pre vyrozumenie za sledované obdobie, ktorý je vybavený komunikátorom. Kontaktný bod je pre príjem správ zo zahraničia súčasne zálohovaný Centrálnym monitorovacím a riadiacim strediskom Sekcie krízového riadenia MV SR so sídlom na Drieňovej ulici 22 v Bratislave; /66/

kontrola (vo väzbe na vnútornú kontrolu na úrade)

súhrn činností, ktorými sa zisťuje:

- a) stav kontrolovaných skutočností a ich súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi, internými normatívnymi riadiacimi aktami a operatívnymi riadiacimi aktami

- a uzneseniami vlády Slovenskej republiky,
- b) príčiny a škodlivé následky nedostatkov zistených kontrolou,
- c) správnosť vybavovania sťažností a petícií,
- d) úroveň efektívnosti plnenia úloh štátnej správy a spôsob riadenia štátnej správy,
- e) splnenie opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov a ich účinnosť; /73/

kontrola kvality

- kontrola, ktorej úlohou je zabezpečiť splnenie požiadaviek na kvalitu; /18/
- súbor činností, ktorý je určený na udržanie kvality alebo zvýšenie kvality; zahŕňa monitorovanie a hodnotenie funkčných charakteristík prístroja alebo zariadenia, ktoré možno definovať, merať, a udržiavanie ich na požadovanej úrovni; /82/

kontrola zásob prevádzkovateľom jadrového zariadenia

program kontroly kvality zameraný na včasné zabezpečenie zhody medzi záznamami a fyzickou situáciou. Kontrola zásob by mala zahŕňať podávanie správ o zistených nezrovnalostiach a ich riešenie, ako aj zosúlad'ovanie s inými miestnymi a centrálnymi účtami; /18/

kontrolná a inšpekčná činnosť úradu

proces, ktorým sa kontroluje dodržiavanie požiadaviek atómového zákona a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho základe, plnenie rozhodnutí úradu a plnenie opatrení z protokolov z inšpekčnej činnosti. Kontrolná a inšpekčná činnosť sú špecifikované smernicou o inšpekčnej činnosti; /58/

kontrolná úloha úradu

konkrétna čiastková úloha uvedená v pláne úradu na príslušný rok s uvedením začiatku jej vykonania a pracovného zaradenia zamestnancov zodpovedných za jej vykonanie; /73/

kontrolný zvarový spoj KZS

- štandardizovaná vzorka ZS zhotovená s cieľom osvedčenia postupu zvarovania (pri príprave VTD alebo periodického osvedčenia v súlade s PZK) a/alebo pracovnej skúšky zvárača, resp. zvárača-operátora zvaracieho zariadenia; /42/ (/36/, /43/)
- zvarový spoj – ide o ZS, ktorý svojimi rozmermi a tvarmi (vrátane rozmerov a tvarov zvarových plôch), spôsobom a podmienkami zvarovania a tepelného spracovania, ako aj základnými a zvaracími materiálmi (rovnaké značky materiálov, pokiaľ je špecifikované vo VTD aj rovnaké čísla šarže materiálov) použitými na jeho zhotovenie (zvarenie), v požadovanej miere reprezentuje vlastnosti jedného ZS alebo skupiny výrobných ZS.

Okrem preukázania zručnosti zváračov slúži na preukázanie vyhovujúcich vlastností výrobných ZS a preukázanie požadovaných vlastností zvaracích materiálov; /42/ (/36/)

kontrolovaný stav

stav JZ po očakávanej udalosti alebo havarijných podmienkach, v ktorom je možné zabezpečiť základné bezpečnostné funkcie a udržiavať ich dostatočne dlho na to, aby sa dosiahol bezpečný stav; /47/

kontrolovaný subjekt

úrad a jeho organizačné útvary, ak sa u nich vykonáva vnútorná kontrola; /73/

konvenčné vlastnosti konštrukčných materiálov a zvarových spojov VZJZ

pre účely bezpečnostného návodu BNS II.5.5/2009 sú to vlastnosti určené zo skúšok ťahom, rázom v ohybe, tvrdosti, deformačnej schopnosti (lámavosti, rozlomenia, lemovania, stlačenia a pod); /45/

konzervatívna analýza

analýza, pri ktorej sa výber počiatkových a okrajových podmienok, charakteristík použitých konštrukčných materiálov, systémov aj ďalších podmienok výpočtu robí spôsobom, ktorý vedie k pesimistickým napočítaným výsledkom vzhľadom na vyšetrované kritérium (kritériá) prijateľnosti; /40/ (/47/)

konzervatívny prístup

prístup k zaisteniu jadrovej bezpečnosti, ktorý vedie k pesimistickým výsledkom vo vzťahu k určeným kritériám prijateľnosti; /8/ (§ 2 písm. g) (/54/)

korózia

fyzikálno-chemická interakcia kovu a prostredia vedúca k zmenám vlastností kovu, ktoré môžu vyvolávať významné zhoršenie funkcie kovu, prostredia alebo technického systému; /32/

korózia opotrebovaním

proces súčasného pôsobenia korózie a trenia medzi dvoma posuvnými povrchmi, ktoré sú v kontakte; /32/

korózia pod usadeninami

lokálna korózia súvisiaca s usadeninami korózných produktov alebo iných látok, ktorá prebieha pod týmito usadeninami alebo v ich bezprostrednom okolí; /32/

korózna odolnosť

schopnosť kovu udržať prevádzkyschopnosť v danom koróznom systéme; /32/

korózna rýchlosť

korózný prejav na materiáli za jednotku času; /32/

korózna skúška

skúška koróznej odolnosti kovu, znečistenie prostredia koróznymi produktmi, účinnosti protikorózneho ochrany alebo koróznej agresivity prostredia; /32/

korózna únava

dej so spoločným pôsobením korózie a striedavého mechanického namáhania kovu, ktoré vedie k urýchleniu únavových procesov; /32/

korózne poškodenie

korózný prejav, ktorý spôsobuje zhoršenie funkcie kovu, prostredia alebo technického systému, ktorého zložkami sú kov a prostredie; /32/

korózne praskanie

praskanie spôsobené koróziou pri statickom namáhaní; /32/

korózne prostredie

prostredie, ktoré obsahuje jedno alebo viac korózných činidiel; /32/

korózný produkt / splodina

látka, ktorá vznikla v dôsledku korózie; /32/

korózný systém

systém, ktorý sa skladá z jedného alebo viac kovov a z tých zložiek prostredia, ktoré

ovplyvňujú koróziu; /32/

krajina alebo členský štát pôvodu (v súvislosti s dozorom a kontrolou pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva)

akákoľvek krajina alebo členský štát, z ktorého sa plánuje začať alebo sa začína preprava, a „krajina alebo členský štát určenia“ je akákoľvek krajina alebo členský štát, do ktorého sa plánuje alebo uskutočňuje preprava; /17/

krajina alebo členský štát tranzitu (v súvislosti s dozorom a kontrolou pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva)

akákoľvek iná krajina alebo iný členský štát ako krajina alebo členský štát pôvodu alebo krajina alebo členský štát určenia, cez ktorého územie sa plánuje alebo uskutočňuje preprava; /17/

krajina pôvodu (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

členský štát alebo tretia krajina, z ktorej sa plánuje začať alebo sa začína cezhraničná preprava rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva; /1/ (§ 16)

krajina tranzitu (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

členský štát alebo tretia krajina iná ako krajina pôvodu alebo krajina určenia, cez ktorej územie sa plánuje alebo uskutočňuje cezhraničná preprava rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva; /1/ (§ 16)

krajina určenia (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

členský štát alebo tretia krajina, do ktorej sa plánuje alebo uskutočňuje cezhraničná preprava rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva; /1/ (§ 16)

kritériá rizika (vo väzbe na úrad)

merateľné ukazovatele, na základe ktorých sa určuje stupeň významnosti rizika; /68/

kritériá úspešnosti

minimálne požiadavky na bezpečnostné systémy, prvky alebo zásahy prevádzkového personálu jadrového zariadenia, ktoré sú nevyhnutné na úspešné vykonanie požadovanej

bezpečnostnej funkcie; /24/

kritérium bezpečnej poruchy

schopnosť komponentu alebo systému prejsť pri svojom zlyhaní do bezpečného stavu bez nutnosti iniciovania akejkoľvek činnosti; /8/ (§ 2 písm. h)

kritérium jedinej poruchy

schopnosť komponentu alebo systému zvládnuť jednu náhodnú poruchu, ktorá môže mať za následok stratu schopnosti komponentu alebo systému plniť jeho bezpečnostné funkcie, na ktoré je určený; následné poruchy v dôsledku tejto jednoduchej poruchy sa považujú za jej súčasť; /8/ (§ 2 písm. i)

kritérium prijateľnosti

- stanovená hodnota indikátora stavu alebo funkčnosti, používaná pre hodnotenie spôsobilosti SKK plniť jeho projektovanú funkciu; /38/
- kvantitatívna hodnota na obmedzenie vybraných fyzikálnych parametrov alebo kvalitatívne požiadavky stanovené na výsledky analýz bezpečnosti. Používa sa na vyhodnotenie schopnosti systému, konštrukcie alebo komponentu plniť projektom stanovené funkcie. Kritériá prijateľnosti analýz bezpečnosti sú vydané alebo akceptované ÚJD SR; /38/, /40/, /47/, /54/

kritérium úspešnosti testu

vopred stanovená hraničná kvalita stavového parametra reaktora pre hodnotenie výsledku každého testu. Spravidla očakávaná číselná hodnota meraného parametra s prípustnou odchýlkou alebo bez odchýlky. Slúži k zhodnoteniu súladu medzi teoretickou hodnotou a výsledkom testu ako indikátor zhody, resp. nezhody; /51/

kultúra bezpečnosti

postoje a zásady správania sa držiteľa povolenia a jeho zamestnancov schválené štatutárnym orgánom a pochopené a podporované všetkými zamestnancami, ktoré zabezpečia prioritu jadrovej bezpečnosti nad všetkým ostatným; /1/ (§ 2 písm. y)

kultúra jadrovej fyzickej bezpečnosti

súhrn charakteristík, postojov a správania jednotlivcov, organizácií a inštitúcií, ktoré slúžia ako prostriedok na podporu, posilnenie a udržanie jadrovej fyzickej bezpečnosti; /49/

kvalifikácia (vybraných zariadení)

potvrdenie, že vybrané zariadenia sú schopné splniť počas svojej projektovej prevádzkovej životnosti požiadavky na vykonávanie ich funkcií z pohľadu jadrovej bezpečnosti pri zohľadnení vplyvu okolitých podmienok v čase ich použitia, pričom okolité podmienky musia zahŕňať očakávané zmeny v prevádzke so zreteľom na ich starnutie, opotrebovanie a vplyv udalostí; /8/ (§ 2 písm. j), (/9/ (§ 2 ods. 3))

kvalifikácia systému nedeštruktívneho skúšania

systematické hodnotenie systému nedeštruktívneho skúšania všetkými dostupnými metódami s cieľom potvrdenia, že skúšobný systém je spôsobilý dosiahnuť požadovanú efektívnosť skúšania v reálnych podmienkach; /44/

kvalifikačný certifikát (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaniu)

dokument, vydaný kvalifikačným orgánom v súlade s jeho systémom kvality, ktorý konštatuje, že náležite stanovená kombinácia postupu nedeštruktívneho skúšania, zariadenia a personálu je schopná dosiahnuť ciele, stanovené pre samotnú skúšku; /44/

kvalifikačný orgán (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaniu)

tím odborníkov z oblasti nedeštruktívneho skúšania (interný útvar prevádzkovateľa, nezávislá inštitúcia alebo ad hoc menovaná skupina), ktorý zabezpečuje riadenie procesu kvalifikácie systému nedeštruktívnych skúšok; /44/

kvalifikované povolanie (podľa Prílohy č. 3 zákona č. 541/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov)

regulované povolanie podľa osobitného predpisu (§ 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) ak atómový zákon neustanovuje inak; /1/ (§ 24)

kvalifikovaný elektronický podpis

elektronický podpis v podobe, kde je možné overiť pravosť dokumentov a autentifikáciu podpísaného. Toto je zaručené spravidla kryptografickými metódami. Zaručený elektronický podpis môže byť vyhotovený iba pomocou certifikovanej aplikácie, bezpečného zariadenia na vyhotovenie elektronického podpisu a kvalifikovaného certifikátu /https://sk.wikipedia.org/wiki/Elektronick%C3%BD_podpis/

kvázi-nedeštruktívny odber materiálu

spôsob odberu vzoriek, ktorý negatívne neovplyvní dotknuté zariadenie a nevyžaduje žiadne dodatočné operácie na opravu odberového miesta (zváranie, brúsenie); /28/ (/30/)

L

lektor

zamestnanec držiteľa povolenia na odbornú prípravu zamestnancov držiteľov povolení podľa § 5 ods. 3 písm. k) atómového zákona, ktorý vykonáva teoretickú prípravu alebo výcvik na reprezentatívnom plnorozsahovom simulátore vybraných zamestnancov alebo teoretickú prípravu odborne spôsobilých zamestnancov držiteľov povolení; /60/; /60/

licencia (podľa smernice rady 2011/70/EURATOM v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)

každý právny dokument udelený v rámci jurisdikcie členského štátu na vykonávanie akýchkoľvek činností súvisiacich s nakladaním s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom, alebo ktorým sa zveruje zodpovednosť za umiestnenie, projekt, výstavbu, uvedenie do prevádzky, prevádzku, vyradenie z prevádzky alebo uzatvorenie zariadenia pre nakladanie s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom; /15/ (/16/)

licenčná báza

súbor regulačných požiadaviek uplatniteľných na jadrové zariadenie; /38/, /40/

limit ožiarenia

hodnota efektívnej dávky alebo ekvivalentnej dávky v určenom období, ktorú nemožno u fyzickej osoby prekročiť; /82/ (/40/)

limity a podmienky bezpečnej prevádzky jadrového bloku

predpisy schválené ÚJD SR, ktoré definujú podmienky bezpečnej prevádzky jadrového bloku. Definujú režimy prevádzky jadrového bloku, požiadavky na počet podsystémov, ktoré musia byť v danom prevádzkovom režime prevádzkyschopné a povolenú dobu nepohotovosti podsystému. Okrem toho udávajú požiadavky na testovanie zariadení JZ; /39//52/

limity a podmienky bezpečnej prevádzky alebo bezpečného vyrad'ovania

- dokument, ktorý obsahuje prípustné hodnoty parametrov zariadení jadrového zariadenia,

definuje jeho prevádzkové režimy alebo režimy jeho vyrad'ovania; /1/ (§ 2 písm. g) (/39/, /46/, /52/)

- súbor prípustných hodnôt parametrov zariadení jadrového zariadenia a jednoznačne definovaných podmienok, pri dodržaní ktorých sú prevádzka alebo vyrad'ovanie jadrového zariadenia bezpečné; /40/

lokalita (v súvislosti s havarijným plánovaním)

územie jadrového zariadenia alebo bezprostredne susediace územie viacerých jadrových zariadení s rovnakým alebo rozdielnym držiteľom povolenia; /5/ (§ 2 písm. f), /40/

lokalita

priestor vyčlenený Spoločenstvom a členským štátom, v ktorom sa nachádza jedno alebo viac zariadení vrátane odstavených zariadení, ako je definované v ich príslušných základných technických charakteristikách, pričom:

- a) zariadenia na spracovanie odpadu a skladovanie odpadu samy osebe nepredstavujú lokalitu,
- b) v prípade odstavených zariadení, v ktorých bol zdrojový materiál alebo špeciálny štiepny materiál bežne používaný v množstvách menej ako jeden efektívny kilogram, je tento termín obmedzený na miesta s horúcimi komorami alebo na miesta, v ktorých sa vykonávali činnosti spojené s konverziou, obohacovaním, výrobou alebo prepracovaním paliva,
- c) pojem „lokalita“ zahŕňa aj prevádzky situované spoločne so zariadeniami, ktoré poskytujú alebo využívajú podstatné služby vrátane horúcich komôr na spracovanie ožiarených materiálov, ktoré neobsahujú jadrový materiál; závody na spracovanie, skladovanie a likvidáciu odpadu; a budovy spojené s činnosťami špecifikovanými v prílohe I k dodatočnému protokolu 1999/188/Euratom a označené príslušným štátom; /20/

lokalitný inšpektor (LI) (v zmysle HŠ)

zamestnanec úradu zaradený do HŠ, určený na pozíciu zástupcu úradu pri havarijnej komisii držiteľa povolenia v havarijnom riadiacom stredisku (HRS) dotknutého JZ; /66/

lokálna korózia

korózia sústredená predovšetkým na oddelené miesta kovového povrchu, ktorý je vystavený koróznemu prostrediu; /32/

M

málo disperzný rádioaktívny materiál

rádioaktívny materiál v pevnej forme alebo v uzavretom puzdre, ktorý má obmedzenú rozptýliteľnosť a nie je v práškovej forme; /6/ (§ 2 písm. d)

mapa rizík

grafické vyjadrenie určenej úrovne rizika; poskytuje informácie o prioritách riadenia rizík z hľadiska ich následku na plnenie poslania a cieľov úradu; /68/

materiál novej značky

materiál inej značky a/alebo druhu v porovnaní s referenčným materiálom, ktorému zodpovedá svojimi vlastnosťami a ktorého schválenie na výrobu súčastí komponentov VZJZ je podmienené vyhovujúcimi výsledkami atestácie; /45/

materiálový kupón

vzorka materiálu, identická s materiálom SKK, určená pre monitorovanie korózie; /38/

maximálna vierohodná udalosť (angl. Maximum Credible Event, MCE)

udalosť, o ktorej sa s vysokou mierou vierohodnosti predpokladá, že je najzávažnejšou udalosťou, aká sa môže vyskytnúť (teda že sa nemôže vyskytnúť udalosť s väčšou závažnosťou); /22/

medzikryštalická korózia

korózia prebiehajúca na hraniciach zŕn kovu do hĺbky materiálu; /32/

medzná dávka

obmedzenie, ktoré sa používa v procese optimalizácie pri plánovanej situácii ožiarenia na obmedzenie alternatív riešenia a ktoré je stanovené ako horná hranica individuálnej osobnej dávky spôsobenej daným zdrojom ionizujúceho žiarenia; /82/

medzné porušenie palivových prútikov

udáva najvyšší prípustný počet poškodených palivových prútikov a stupeň ich poškodenia v aktívnej zóne reaktora pri projektovej havárii; /54/

mechanické vlastnosti (v súvislosti s hodnotením mechanických charakteristík materiálov prevádzkovaných vybraných strojnotechnologických zariadení)

konečné vlastnosti materiálu, ktoré podmieňujú jeho vhodnosť pre určenú funkciu a použitie v praxi; /30/

mechanický zábranný prostriedok

plot, stena alebo obdobná prekážka slúžiaca na zdržanie narušiteľa a kontrolu vstupu (do jadrového zariadenia); /4/ (§ 2 písm. a)

mechanizmus starnutia

- špecifický proces, ktorý postupne mení charakteristiky SKK s časom alebo prevádzkovaním; /38/
- typ degradačného procesu a spôsob, ako určitý degradačný proces prebieha v závislosti na čase a konkrétnych prevádzkových podmienkach; /29/ (/31/, /32/)

meranie (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

činnosť, ktorej cieľom je charakterizovať a stanoviť množstvo evidovaného jadrového materiálu; /18/

metóda nedeštruktívneho skúšania

fyzikálny princíp, ktorý definuje príslušnú skupinu nedeštruktívneho skúšania (napr. ultrazvuk, vírivé prúdy a pod.); /44/

mikrobiálne stimulovaná korózia

špecifická forma korózneho poškodzovania, ktorá sa objavuje za určitých podmienok, v priemyselných vodách (chladiace okruhy, technologické vody); /32/

model PSA

logický model JZ zostavený zo stromov udalostí a stromov porúch na kvantifikáciu rizika prevádzky. Mierou rizika pri PSA 1. úrovne je frekvencia poškodenia jadrového paliva, pri PSA 2. úrovne je to frekvencia veľkých a veľkých skorých únikov; /24/

monitorovanie (v súvislosti s riadením rizík úradu)

nepretržitá kontrola interného a externého prostredia a jeho zmeny, stanovenej úrovne rizika a systému manažérstva rizika s cieľom včas zistiť prípadné zmeny; /68/

monitorovanie (v súvislosti s radiačnou ochranou)

opakované meranie veličín, ktorými sa kontroluje, sleduje a hodnotí ožiarenie fyzických osôb, meranie rádioaktívnej kontaminácie pracovníkov a pracoviska so zdrojom ionizujúceho žiarenia; monitorovanie životného prostredia je systematické meranie radiačných veličín v životnom prostredí, ktoré môže zahŕňať meranie externých dávkových príkonov pochádzajúcich z rádioaktívnych látok v životnom prostredí alebo meranie aktivít rádionuklidov v rôznych zložkách životného prostredia; /82/

monitorovanie starnutia

sledovanie zmien materiálových vlastností systémov, konštrukcií a komponentov počas prevádzky zariadenia s cieľom minimalizácie negatívneho vplyvu deštruktívnych procesov na prevádzkovú bezpečnosť a spoľahlivosť; /31/

montážna organizácia

právnická osoba, spôsobilá vykonávať montáž zariadení a potrubí na JE vrátane vyhotovenia VTD montáže v súlade s požiadavkami KD, ktorá má pre výkon týchto činností certifikovaný systém kvality podľa normy STN EN ISO 9001; /35/ (/45/)

N

nadprojektová havária

postulovaná havária s havarijnými podmienkami závažnejšími ako v projektovej nehode¹; /22/

náhradná prevádzkyschopnosť

prípustná prevádzkyschopnosť na presne určenú dobu, max. na jednu kampaň alebo max. do najbližšej odstavky v trvaní viac ako 14 dní pri neenergetickom JZ, pri dodržaní stanovených podmienok. Náhradná prevádzkyschopnosť je prípustná v dôsledku poruchy dlhšieho prvku prostriedku, ktorý neobmedzuje jeho funkčnosť ako celku. Náhradnú prevádzkyschopnosť prostriedku je možné uplatniť až po vypracovaní Analýzy pre posúdenie prevádzkyschopnosti, ktorej súčasťou je preukázanie splnenia funkčnosti

¹ Pojem nadprojektová havária sa v súčasnosti nepoužíva

prostriedku ako celku určenej pre základnú prevádzkyschopnosť; /52/

náhradný diel

nový diel špecifikovaný v konštrukčnej dokumentácii a v návodoch výrobcu na údržbu a opravy daného zariadenia určený na výmenu opotrebovaných a/alebo poškodených pôvodných dielov strojno-technologických komponentov a systémov VZJZ; (pre účely súboru BNS / Pravidiel sa do ND zahrňujú aj výmenné armatúry, čerpadlá a časti potrubia); /53/ (/35/)

nakladanie s jadrovými materiálmi

ich výroba, spracovanie, prepracovanie, transmutácia, manipulácia, využívanie, skladovanie; /1/ (§ 2 písm. h) prvý bod)

nakladanie s jadrovými materiálmi neznámeho pôvodu

súbor činností spojených s vyhľadáváním, bezpečným odovzdaním, prepravou, skladovaním, prípravou na vrátenie, úpravou na ukladanie a ukladáním jadrových materiálov neznámeho pôvodu; /2/ (§ 2 písm. b)

nakladanie s nepoužívanými vysokoaktívnymi žiaričmi

súbor činností spojených so zberom, triedením, skladovaním, spracovaním, úpravou na ukladanie a ukladáním nepoužívaných vysokoaktívnych žiaričov (§ 79 ods. 4 zákona č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov); /2/ (§ 2 písm. d)

nakladanie s rádioaktívnymi materiálmi neznámeho pôvodu

súbor činností spojených s vyhľadáváním, bezpečným odovzdaním, prepravou, skladovaním, prípravou na vrátenie, úpravou na ukladanie a ukladáním rádioaktívnych materiálov neznámeho pôvodu (§ 99 zákona č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov); /2/ (§ 2 písm. c)

nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi/rádioaktívnym odpadom

- zber, triedenie, skladovanie, spracovanie, úprava, manipulácia a ukladanie rádioaktívnych odpadov z jadrového zariadenia, inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov, opustených žiaričov, rádioaktívnych odpadov neznámeho pôvodu, nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov, ak tieto činnosti prebiehajú v jednom zariadení súčasne s činnosťami s rádioaktívnymi odpadmi z jadrových zariadení; za nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi sa nepovažuje ich preprava; /1/ (§ 2 písm. h) druhý bod)

- všetky činnosti, ktoré súvisia s manipuláciou, prípravou na spracovanie, spracovaním, úpravou, skladovaním a ukladaním rádioaktívneho odpadu s výnimkou prepravy mimo areálu; /15/

nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom

- jeho skladovanie, prepracovanie, transmutácia, manipulácia a ukládanie; za nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom sa nepovažuje jeho preprava; /1/ (§ 2 písm. h) tretí bod)
- sú všetky činnosti, ktoré sa týkajú manipulácie, skladovania, prepracovania alebo uloženia vyhoreteho paliva s výnimkou prepravy mimo areálu; /15/

nakladanie so špeciálnymi materiálmi a zariadeniami

ich dovoz, vývoz a používanie; /1/ (§ 2 písm. h) štvrtý bod)

napätie

pomer elementárnej sily k elementárnej ploške konštrukčnej časti; /27/

napätie hlavné

σ_1 , σ_2 , σ_3 zložky tenzoru napätia do súradnicovej sústavy, v ktorej sú nulové šmykové napätia; /27/

náprava

opatrenie na odstránenie zistenej nehody; /74/

nápravné opatrenie

- (v súvislosti s riadením nezhôd a nápravných opatrení)
činnosť na odstránenie príčiny nehody a prevenciu jej opakovaného výskytu; /74/
- (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)
opatrenie na odstránenie príčiny zistenej nezrovnalosti, anomálie alebo inej nežiaducej situácie NMAC. Cieľom nápravného opatrenia je predísť opakovaniu situácie. Je rozdiel medzi nápravným opatrením a opravou; /18/
- (v súvislosti s radiačnou ochranou)
súhrn činností, ktorých cieľom je odvrátiť ožiarenie alebo obmedziť ožiarenie pri existujúcej situácii ožiarenia; vykonáva sa odstránením zdroja ionizujúceho žiarenia alebo

znížením jeho aktivity, znížením počtu zdrojov alebo prerušením ciest ožiarenia; /82/

národné všeobecné vývozné povolenie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

vývozné povolenie vymedzené vo vnútroštátnych právnych predpisoch v súlade s článkom 12 ods. 6 a oddielom C prílohy III NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím (prepracované znenie) (ďalej len „NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821“); /13/

národný koordinátor INES

určený zamestnanec úradu z odboru havarijného plánovania podieľajúci sa na hodnotení udalostí podľa príručky INES a informovaní verejnosti a zahraničia prostredníctvom informačného systému USIE; /67/

narušenie (porušenie) limitu alebo podmienky

stav jadrového zariadenia po udalosti, ktorej dôsledkom je nedodržanie ľubovoľného limitu alebo podmienky a prevádzkovateľ nevykonával v stanovenej dobe rozsah preventívnych a zabezpečovacích opatrení predpísaných limitmi a podmienkami; /52/

narušiteľ

akákoľvek osoba neoprávnene vstupujúca do stráženého, chráneného alebo vnútorného priestoru, ako aj osoba vykonávajúca činnosť podľa § 26 ods. 1 a 2 atómového zákona (neoprávnenú činnosť, sabotáž); /4/ (§ 2 písm. e)

následok (v súvislosti s riadením rizík úradu)

výsledok rizikovej udalosti, ktorá ak nastane môže mať pozitívny alebo negatívny vplyv napr. na majetok štátu, čerpanie alebo využívanie verejných prostriedkov, dodržiavanie všeobecne platných právnych predpisov, časové a vecné plnenie cieľov a úloh, dobré meno a povesť úradu atď.; /68/

návar dvojité

viacvrstvový návar, zhotovený zvracacími materiálmi odlišného chemického zloženia na prvú a na ďalšie vrstvy; /43/

návar nerovnorodý

viacvrstvový návar, zhotovený zvaracími materiálmi odlišného chemického zloženia v jednotlivých vrstvách; /36/ (/42/)

návar prechodový

- návar na zvarových plochách dielcov nerovnorodých zvarových spojov, návar môže byť jedno alebo viacvrstvový, pričom môže byť rovnorodý alebo nerovnorodý; /36/ (/42/)
- jedno-, alebo viacvrstvový návar na zvarových plochách súčastí zvarovaných z rôznorodých ocelí; /43/

návar rovnorodý

jednovrstvový alebo viacvrstvový návar zhotovený zvaracími materiálmi jedného chemického zloženia; /36/ (/42/, /43/)

návar vymedzujúci

návar vyhotovený na zvarových plochách dielcov za účelom zmenšenia veľkosti medzery a/alebo uhla rozovretia zostavovaného ZS (zvarového spoja); /36/ (/42/)

návar zosilňujúci

návar na lokálne zosilnenie hrúbky materiálu; /36/ (/42/, /43/)

návrhová teplota

teplota zvolená na odvodenie výpočtovej teploty každého komponentu; /35/

návrhový tlak

tlak v hornej časti každej komory tlakového zariadenia zvolený na stanovenie výpočtového tlaku každého komponentu; /35/

nebezpečenstvo (v súvislosti s riadením rizík)

zdroj potenciálnej škody alebo situácia, ktorá potenciálne môže spôsobiť stratu; /23/

nebezpečenstvo relevantné pre plánované činnosti vyrad'ovania

nebezpečenstvo vyskytujúce sa v priestore vykonávaných činností a vyplývajúce z charakteru vykonávaných činností; /23/

nebezpečenstvo relevantné pre prevádzkové udalosti počas vyrad'ovania

nebezpečenstvo, pri ktorom je zmysluplné uvažovať, že môže viesť k vzniku prevádzkovej udalosti počas vyrad'ovania; /23/

nedodržanie limitu alebo podmienky

stav JZ po udalosti, ktorej dôsledkom je prekročenie hodnoty limitovaného parametra, alebo je to stav JZ po zistení nesplnenia niektorej požiadavky na základnú prevádzkyschopnosť systému alebo zariadenia, alebo je to stav JZ po nevykonaní predpísanej periodickej kontroly v stanovenej dobe, alebo je to stav JZ po neúspešnej periodickej kontrole systému alebo zariadenia. Nedodržanie limitu alebo podmienky trvá do návratu do stavu pred niektorou z takýchto udalostí, alebo do ukončenia prechodu JZ do režimu, v ktorom sa nepožaduje nedodržený limit alebo podmienka; /52/

nevidovaný materiál (v súvislosti s nariadením komisie (Euratom) o uplatňovaní systému záruk Euratomu)

rozdiel medzi fyzickými zásobami a účtovnými zásobami; /20/

nehoda

- (v súvislosti s prevádzkou jadrového zariadenia alebo s prepravou rádioaktívnych materiálov) /1/ (§ 27)

každá udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky nie sú zanedbateľné z hľadiska radiačnej ochrany (zákon č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov) alebo jadrovej bezpečnosti, a ktorá spôsobila:

1. ohrozenie alebo narušenie plnenia bezpečnostných funkcií,
2. zlyhanie bezpečnostných systémov alebo aktiváciu bezpečnostných systémov zo skutočných príčin, ktorá vyžaduje opatrenia na odstránenie následkov,
3. závažné narušenie alebo zlyhanie bezpečnostných bariér,
4. únik rádioaktívnych látok alebo ionizujúceho žiarenia s prekročením limitov ožiarovania (zákon č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov);

- každá nezamýšľaná udalosť, ktorej dôsledky alebo potenciálne dôsledky nie sú zanedbateľné z hľadiska radiačnej ochrany alebo jadrovej bezpečnosti; /12/

nehrdzavejúca austenitická výstelka

protikoročná ochrana vnútorných povrchov strojnotechnologických komponentov zariadení JE, vytváraná zvyčajne naváraním s použitím CrNi austenitického zväracieho materiálu (nezamieňať s obkladmi stien stavebných objektov hermetickej zóny JE); /43/

nehrdzavejúca výstelka

protikorózna ochrana obvykle vnútorných povrchov komponentov VZJZ (vybrané zariadenia jadrových zariadení (podľa atómového zákona), vytváraná zvyčajne návarom z nehrdzavejúcich CrNi ocelí; /36/ (/42/)

nekonvenčné vlastnosti konštrukčných materiálov a zvarových spojov

pre účely BNS II.5.3/2011 a BNS II.5.5/2009 sú to vlastnosti určené zo skúšok odolnosti proti porušeniu pri medzných stavoch prevádzkového zaťažovania: statického, dynamického, cyklického a korózneho, resp. ich kombinácií; /43/ (/45/)

neoprávnená činnosť s jadrovými zariadeniami, jadrovými materiálmi, špeciálnymi materiálmi a zariadeniami, rádioaktívnymi odpadmi alebo vyhoretým jadrovým palivom

činnosť vykonávaná bez príslušného povolenia alebo vykonávaná s cieľom poškodiť, zničiť, nezákonne nadobudnúť alebo zašantročiť jadrové materiály, špeciálne materiály a zariadenia, rádioaktívne odpady alebo vyhoreté jadrové palivo; /1/ (§ 26 ods. 1)

neoprávnená manipulácia s jadrovým zariadením, jadrovým materiálom alebo rádioaktívnym odpadom

akákoľvek činnosť vykonávaná s cieľom poškodiť alebo zničiť jadrové zariadenia, jadrový materiál a rádioaktívny odpad alebo odcudziť jadrový materiál a rádioaktívny odpad; /33/

neoprávnená osoba (v súvislosti s nakladaním s dokumentáciou označenou ako obchodné tajomstvo)

zamestnanec ÚJD SR, ktorý nie je oprávnený oboznamovať sa s dokumentáciou obsahujúcou obchodné tajomstvo; /70/

nepohotovosť systému

stav, v ktorom systém nie je schopný vykonávať bezpečnostnú funkciu z dôvodu poruchy, údržby, testu alebo ľudskej chyby; /24/, /52/

nepoužívaný žiarič

rádioaktívny žiarič, ktorý sa pri činnosti vedúcej k ožiareniu už ďalej nepoužíva, s jeho ďalším používaním sa nepočíta, ale naďalej sa vyžaduje bezpečné nakladanie s ním; /82/

nepovolaná osoba (v súvislosti s nakladaním s dokumentáciou označenou ako obchodné tajomstvo)

fyzická osoba, ktorá nie je oprávnená oboznamovať sa s dokumentáciou obsahujúcou obchodné tajomstvo; /70/

nepriaznivá skoková zmena stavu (angl. tzv. „cliff-edge-effect“)

vzniká, keď malá zmena v nejakej podmienke (parameter alebo stav systému) vedie k neúmernému nárastu jej následkov (SRL F3.1 f) WENRA); /22/ (/37/, /40/, /47/)

nerovnorodý zvarový spoj

zvarový spoj dielcov vyrobených z ocelí odlišných skupín v zmysle tabuľky 1 k TNI CEN ISO/TR 15608; /36/ (/42/)

neštandardné metodiky (v súvislosti s hodnotením mechanických charakteristík materiálov prevádzkovaných vybraných strojnotechnologických zariadení)

nové zvyčajne nenormalizované postupy skúšania, ktoré sa používajú v prípadoch, keď nie je možné prípadne z rôznych (napr. materiálových, či priestorových) dôvodov výhodné použiť štandardnú metodiku; /30/

nezávislá odborná organizácia

- certifikovaná právnická osoba spôsobilá vykonávať expertné činnosti a služby v príslušnej oblasti; /27/
- právnická osoba, vykonávajúca expertné činnosti a služby v príslušnej oblasti ktorá má pre výkon týchto činností certifikovaný systém kvality podľa normy STN EN ISO 9001; /35/ (/45/)
- právnická osoba s certifikovaným QAS pre expertné činnosti a služby v oblasti materiálov a technológií pre výrobu, montáž, opravy a rekonštrukcie zariadení JE právne nezávislá od výrobcov a prevádzkovateľov týchto zariadení; /36/ (/42/, /43/, /53/)

nezávislé hodnotenie systému manažérstva kvality

činnosť vykonávaná formou auditov alebo dozorných činností s cieľom stanoviť úroveň plnenia požiadaviek, vyhodnotiť jeho efektívnosť a identifikáciu príležitostí na zlepšovanie. Nezávislé hodnotenie môže vykonávať žiadateľ o povolenie alebo držiteľ povolenia, dozorný orgán alebo nezávislá externá osoba akreditovaná podľa zásad uvedených v osobitnom predpise (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 765/2008 z 9. júla 2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh) v oblasti systémov manažérstva kvality

(STN EN ISO/IEC 17021:2011 Posudzovanie zhody. Požiadavky na orgány vykonávajúce audit a certifikátu systémov manažérstva; aktuálne platná verzia: STN EN ISO/IEC 17021-1); /9/ (§ 2 ods. 2)

nezávislý posudzovateľ

osoba, ktorá preskúma vypracovávanie analýzy bezpečnosti, jej časti alebo výsledky. Je kvalifikovaný na danú činnosť a nebol bezprostredne zapojený do vypracovávania analýzy bezpečnosti, ktorú posudzuje; /78/

nezhoda (v súvislosti s riadením nezhôd a nápravných opatrení)

nesplnenie požiadavky, pričom požiadavka je potreba alebo očakávanie, ktoré sa určí, všeobecne sa predpokladá alebo je povinné; /74/

nezrovnalosť kontroly jadrového materiálu

nesúladi súvisiaci s identifikáciou alebo umiestnením jadrového materiálu; /18/

nezrovnalosť materiálovej bilancie

hodnota materiálovej bilancie, ktorú test materiálovej bilancie neakceptoval; /18/

nezrovnalosť NMAC

akýkoľvek nesúlad medzi dvoma alebo viacerými informáciami o NMAC (napr. záznamami), keď nie je možné tento nesúlad zdôvodniť ani po zohľadnení legitímnej odchýlky v meraní alebo legitímneho odhadu nepresnosti. Nezrovnalosti NMAC zahŕňajú nezrovnalosti v meraní, nezrovnalosti v materiálovej bilancii a nezrovnalosti v kontrole jadrových materiálov; /18/

nominálny výkon reaktora (N_{nom})

projektový tepelný výkon reaktora, pre ktorý bola preukázaná bezpečnosť prevádzky; /51/

normálna prevádzka

- prevádzka v rámci stanovených prevádzkových limitov a podmienok; /8/ (§ 2 písm. m), /52/
- prevádzka JZ v súlade s limitmi a podmienkami bezpečnej prevádzky vrátane odstavenia, prevádzky na výkone, odstavovania, nábehu, údržby, skúšok, výmeny jadrového paliva, skladovania a manipulácie s čerstvým palivom; /40/ (/22/, /37/, /47/, /54/)

normálne podmienky prevádzky (pre zariadenia a potrubia)

podmienky práce v prevádzkových režimoch predpokladaných projektovým predpisom činnosti zariadení JE (stacionárny režim, spúšťanie, práca SOR, zmena výkonu reaktora, odstavovanie); /35/

nový materiál

materiál novej značky (základný alebo zvarací materiál určený konkrétnou kombináciou novej značky materiálu a druhu hutníckeho výrobku na výrobu zvaraných komponentov VZJZ (t. j. kombináciou neuvedenou v zoznamoch referenčných materiálov, pričom nový materiál podlieha atestácii podľa časti 6 a prílohy VI k BNS II.3.3/2011)); /36/ (/42/, /53/)

nožová korózia

korózia, ktorej prejavom je úzka štrbina na rozhraní základný materiál/zvarový kov; /32/

O**obalový súbor**

súbor komponentov určených na úplné uzatvorenie rádioaktívneho obsahu, ktorý sa môže skladať z jednej alebo z viacerých schránok, absorpčných materiálov, dištančných prvkov, tienenia a obslužných zariadení na plnenie, vyprázdňovanie, ventiláciu alebo na úpravu tlaku, zariadení na chladenie, pohlcovanie mechanických nárazov, manipuláciu a upevňovanie a tepelné tienenie; obalovým súborom môže byť debna, sud alebo podobná schránka, ako aj prepravný kontajner alebo cisterna; /6/ (§ 2 písm. b)

obchodné tajomstvo (v zmysle § 17 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov)

tvoria ho všetky skutočnosti obchodnej, výrobnnej alebo technickej povahy súvisiace s podnikom, ktoré majú skutočnú alebo aspoň potenciálnu materiálnu, alebo nemateriálnu hodnotu, nie sú v príslušných obchodných kruhoch bežne dostupné, majú byť podľa vôle podnikateľa utajené a podnikateľ zodpovedajúcim spôsobom ich utajenie zabezpečuje; /70/

oblasť ohrozenia jadrovým zariadením

územie spravidla v tvare kruhu, ktorého stred a polomer navrhne žiadateľ v konaní o schválenie veľkosti oblasti ohrozenia alebo jej zmien; /5/ (§ 2 písm. d)

očakávaná udalosť

proces spôsobujúci odchýlku parametrov JZ od normálnej prevádzky. Očakáva sa, že počas životnosti JZ nastane raz alebo niekoľkokrát/ aspoň raz, pričom nevyvolá žiadne vážne/ závažné poškodenie systémov ani zariadení dôležitých z pohľadu bezpečnosti a ani nepovedie k ešte závažnejšej udalosti/ k havarijným podmienkam. Po jej ukončení, resp. odstránení príčin a následkov je jadrová elektráreň/ JZ schopná normálnej prevádzky. Pojem je ekvivalentný pojmu „Abnormálna prevádzka“ a používa sa najmä v súvislosti s analýzami bezpečnosti; /40/ (/37/, /47/, /54/)

odberové zariadenie

zariadenie, ktoré umožňuje odobratie požadovaných vzoriek z daného komponentu, pričom nedôjde negatívne ovplyvneniu daného komponentu a po ukončení odberu nie sú potrebné žiadne dodatočné operácie, opravy ani úpravy miesta odberu; /28/

odborná spôsobilosť (OS) (vo vzťahu k atómovému zákonu)

súhrn odborných vedomostí, praktických skúseností, znalostí všeobecne záväzných právnych predpisov a prevádzkových predpisov vydaných držiteľom povolenia, potrebných na výkon pracovných činností zamestnanca držiteľa povolenia. Odborná spôsobilosť sa získava úspešným absolvovaním odbornej prípravy v špecializovanom zariadení; /1/ (§ 24 ods. 1)

oddelený fond na vyradenie z prevádzky

interný alebo externý fond na vyradenie jadrových zariadení z prevádzky, ktorý sa označuje samostatne; /19/

odlíšenie (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaniu)

proces a pravidlá, podľa ktorých skúšobný personál odlíši indikácie skutočných chýb od falošných (nepravých) indikácií; /44/

odpad (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

jadrový materiál v koncentráciách alebo chemických formách považovaný za neobnoviteľný z praktických alebo ekonomických dôvodov a ktorý môže byť odstránený; /20/

odpad vypustený do životného prostredia (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

odpad zmeraný alebo ocenený na základe meraní, ktorý bol nenávratne vypustený do

životného prostredia v dôsledku plánovaného vykladania palivových kaziet; /20/

odstavené zariadenie (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

zariadenie, v ktorom bolo overené, že operácie boli zastavené a jadrový materiál bol z neho vyvezený, ale ktoré nebolo vyradené; /20/

odstupňovaný prístup

- stupňovanie požiadaviek na funkčnosť, spoľahlivosť, odolnosť vo vzťahu k prostrediu a starnutiu a zabezpečovanie kvality vybraného zariadenia podľa jeho dôležitosti z hľadiska jadrovej bezpečnosti, ale aj dôsledkov jeho zlyhania, po zohľadnení rozsahu testovania a údržby; /8/ (§ 2 písm. n)
- odstupňovanie požiadaviek na procesy, činnosti, dokumentáciu systému manažérstva kvality, na zabezpečovanie kvality jadrového zariadenia, na kvalitu jadrového zariadenia, na zabezpečovanie kvality vybraných zariadení, na kvalitu vybraných zariadení, nakladanie s jadrovými materiálmi, s rádioaktívnymi odpadmi, s vyhoretým jadrovým palivom, na personál a na zdroje podľa ich:
 - a) dôležitosti a zložitosti každej činnosti a jej produktov,
 - b) veľkosti rizika a možných následkov spojených s jednotlivými činnosťami a produktmi,
 - c) možných následkov v prípade, že daná činnosť bude vykonaná nesprávne, alebo ak produkt zlyhá; /9/ (§ 2 ods. 4)

ochrana do hĺbky

- hierarchický systém viacerých úrovní rozdielných technických prostriedkov a organizačných opatrení, ktorých cieľom je zabrániť zhoršeniu prevádzkových udalostí a zachovať účinnosť fyzických bariér umiestnených medzi jadrovými materiálmi, vyhoretým jadrovým palivom alebo rádioaktívnymi odpadmi a pracovníkmi, obyvateľstvom a životným prostredím počas prevádzkových stavov a niektorých bariér aj počas havarijných podmienok. Ochrana do hĺbky sa uplatňuje pri projektovaní a vo všetkých etapách existencie jadrového zariadenia; /1/ (§ 23a ods. 6 a 10)
- systém viacnásobných fyzických bariér brániacich šíreniu ionizujúceho žiarenia a rádioaktívnych látok do pracovného prostredia alebo životného prostredia s opakovaným použitím technických a organizačných opatrení slúžiacich na ochranu a zachovanie účinnosti týchto bariér, ale aj na ochranu osôb a životného prostredia; /8/ (§ 2 písm. o), /52/

ochrana proti korózii

úprava korózneho systému vedúca k zníženiu korózneho poškodzovania; /32/

ochranný bezpečnostný systém

systém, ktorý monitoruje bezpečnostne dôležité veličiny alebo stavy jadrového zariadenia a ktorý pri zaznamenaní abnormálnych podmienok automaticky vyvolá zásah na zabránenie vzniku nebezpečných alebo potenciálne nebezpečných podmienok; /46/

ochranné opatrenie

iné opatrenie ako nápravné opatrenie; jeho cieľom je pri núdzovej situácii ožiarenia alebo pri existujúcej situácii ožiarenia odvrátiť alebo obmedziť ožiarenie; /82/

ochranné zariadenie

bezpečnostné armatúry všetkých druhov, membrány, hydrouzávery alebo ich zostavy (vrátane potrubného spojenia medzi nimi), určené na ochranu systémov, zariadení a potrubí pred neprípustným zvýšením tlaku pracovnej látky; /35/

okolie jadrového zariadenia

územie v oblasti ohrozenia okrem územia jadrového zariadenia; /5/ (§ 2 písm. c)

opotrebenie

poškodenie v dôsledku mechanizmu starnutia; /38/

oprava

- (vo vzťahu s kvalitou, spoľahlivosťou a bezpečnosťou komponentov VZJZ)
odstránenie neprípustných odchýlok od stanovených požiadaviek na celistvosť, tvar, vzhľad, mechanické, štruktúrne a iné špecifikované vlastnosti materiálov a zvarových spojov, zistených počas výroby, montáže a/alebo v priebehu životnosti komponentov/ strojno-technologických komponentov VZJZ (vybrané zariadenia jadrových zariadení podľa atómového zákona); /35/ (/36/, /42/, /43/, /53/)
- (vo vzťahu k spôsobom skúšania vlastností materiálov)
odstránenie neprípustných odchýlok od stanovených požiadaviek na celistvosť a úžitkové vlastnosti materiálov, zvarových spojov a zariadení, zistených pri predvýrobných, výrobných, montážnych a prevádzkových kontrolách kvality; /45/
- zariadení (vo vzťahu k chybám VZJZ)
odstránenie neprípustných odchýlok od stanovených požiadaviek na celistvosť a úžitkové vlastnosti materiálov a zvarových spojov zistených počas užívania zariadenia; /27/

oprávnená osoba

zamestnanec, ktorému bolo podľa smernice ÚJD SR, smernica o nakladaní s dokumentáciou označenou ako obchodné tajomstvo, udelené oprávnenie na oboznamovanie sa s dokumentáciou označenou ako obchodné tajomstvo. Súčasne sa za oprávnené osoby považujú všetci vedúci zamestnanci. Oprávnenými osobami sú aj všetky osoby, ktoré majú oprávnenie na oboznamovanie sa s takouto dokumentáciou vyplývajúce z osobitných právnych predpisov alebo na základe oprávnenia udeleného pôvodcom; /70/

opustený žiarič

rádioaktívny žiarič podliehajúci administratívnej kontrole, ktorého používanie nebolo povolené, registrované alebo oznámené a je opustený, stratený alebo ukradnutý; za opustený žiarič sa považuje aj rádioaktívny žiarič, ktorý bol odovzdaný vlastníkom alebo odovzdaný prevádzkovateľom inej osobe bez oznámenia, registrácie alebo povolenia; /82/

orgán dozoru

- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy, zriadený § 29 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov; /44/
- Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre oblasť jadrového dozoru.

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky zabezpečuje výkon štátneho dozoru nad jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení vrátane nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým palivom a ďalšími fázami palivového cyklu, nad jadrovými materiálmi vrátane ich kontroly a evidencie ako aj nad fyzickou ochranou jadrových zariadení a jadrových materiálov zabezpečovanou držiteľom príslušného povolenia. Zabezpečuje posudzovanie zámerov programu využitia jadrovej energie a kvality vybraných zariadení a prístrojov jadrovej techniky a záväzky Slovenskej republiky vyplývajúce z medzinárodných zmlúv týkajúce sa jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení a nakladania s jadrovými materiálmi. /83/ (§ 29 ods. 1 a 2)

organizácia havarijnej odozvy (OHO)

zriadenie a usporiadanie útvarov a zaradenie dostatočného počtu zamestnancov na obsadenie pozícií v organizačnej štruktúre držiteľa povolenia alebo dotknutých orgánov štátnej správy a orgánov samosprávy podľa osobitého predpisu (napr. zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov) vo vzájomných nadväznostiach, ktoré zabezpečia vykonanie činností potrebných na zdoľávanie nehôd alebo havárií a na zmiernenie a odstránenie ich následkov:

1. na jednom jadrovom zariadení podľa § 2 písm. f) druhého až piateho bodu atómového zákona,
2. na jednom jadrovom reaktore,
3. na viacerých jadrových reaktoroch jedného jadrového zariadenia,
4. na viacerých jadrových reaktoroch viacerých jadrových zariadení v jednej lokalite,
5. na viacerých jadrových zariadeniach v jednej lokalite alebo
6. pri preprave rádioaktívnych materiálov; /5/ (§ 2 písm. a)

oslobodzovacia úroveň

hodnota hmotnostnej aktivity alebo celkovej aktivity, pri ktorej neprekročení rádioaktívny žiarič nepodlieha oznamovacej povinnosti a umožňuje jeho vyňatie spod administratívnej kontroly; /82/

osoba

akákoľvek fyzická osoba, združenie, súkromná alebo verejná organizácia, či už právnická osoba alebo nie, medzinárodná organizácia so štatútom právnickej osoby podľa zákonov štátu zariadenia, ako aj akýkoľvek štát alebo akákoľvek jeho zložka; /80/

osobitná odborná spôsobilosť (OOS) (vo vzťahu k atómovému zákonu)

súhrn odborných vedomostí, praktických skúseností, zásadných postojov a znalostí všeobecne záväzných právnych predpisov a prevádzkových predpisov vydaných držiteľom povolenia na zabezpečenie jadrovej bezpečnosti, ktorá je nutná na výkon pracovných činností s priamym vplyvom na jadrovú bezpečnosť; /1/ (§ 24 ods. 2)

osobitné školenie, na základe ktorého získa občan členského štátu EÚ osobitné vedomosti z oblasti jadrovej energie podľa Prílohy č. 3 zákona č. 541/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov

regulované vzdelávanie podľa osobitného predpisu (§ 3 ods. 1 písm. e) zákona č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ak atómový zákon neustanovuje inak; /1/ (§ 24 ods. 14)

otvorená skúška (vo vzťahu k nedeštruktívnym skúškam)

praktická demonštrácia, pri ktorej je skúšobný personál informovaný vopred o type, počte a charakteristikách skúšobných vzoriek. Tieto informácie obsahujú všetky charakteristiky chýb v skúšobných vzorkách, ktoré majú byť detegované a vyhodnotené. Obsahom informácií o chybách je ich počet, typ, rozmery, poloha, orientácia, konfigurácia a morfológia; /44/

otvorený žiarič

rádioaktívny žiarič, ktorý nesplňa požiadavky uzavretého žiariča; /82/

overenie fyzickej inventarizácie

inšpekčná činnosť, ktorou sa overuje platnosť fyzickej inventarizácie vykonanej prevádzkovateľom a ktorou sa uzatvorí obdobie materiállovej bilancie. Základom na overenie fyzickej inventarizácie je zoznam inventárnych položiek (LII) zostavený prevádzkovateľom. Údaje na LII sa porovnávajú so správami o zozname fyzických zásob; /18/

ovplyvňujúci parameter

taký parameter, ktorý môže ovplyvniť detekciu a výsledok skúšania, ako napr. parametre chýb v materiáli skúšaných komponentov, podmienky skúšania vrátane prostredia, kvalifikačné predpoklady personálu a pod; /44/

ožiarenie

vystavenie fyzickej osoby pôsobeniu ionizujúceho žiarenia, ktoré zahŕňa vonkajšie ožiarenie a vnútorné ožiarenie /40/, /82/

P**palivová kazeta/palivový článok**

- zariadenie pozostávajúce zo súboru palivových prútikov, ktoré obsahujú palivové tabletky, resp. palivové tabletky obsahujúce vyhorievajúce absorbátory a ostatné konštrukčné prvky ako napr. pružiny, rúrkové pokrytie, zátky, plniaci plyn, dištančné mriežky a pružiny, hlavice a obálku palivovej kazety; /51/ (/50/)
- súbor palivových prútikov a s tým súvisiacich komponentov zavezených a po využití následne vyvezených z aktívnej zóny ako jeden celok. V prípade VVER je zaužívaný pojem palivová kazeta; /54/

pasivácia

zníženie koróznej rýchlosti pomocou pasivačnej vrstvy; /32/

pasivačná vrstva

tenká, prilnavá ochranná vrstva vytvorená na povrchu kovu počas reakcie kovu s prostredím; /32/

pasívny komponent

komponent, ktorého činnosť nezávisí od externého vstupu/podnetu, ako je napríklad podnet k činnosti (spustenie), mechanický pohyb, dodávka elektrickej energie. Pasívny komponent plní svoju funkciu iba napr. v dôsledku zmeny tlaku, teploty alebo prúdu média. Okrem toho môžu byť do tejto kategórie zaradené aj niektoré komponenty, ktoré fungujú s veľmi vysokou spoľahlivosťou a sú založené na nevratnom deji alebo zmene. Pasívne komponenty sú napríklad výmenníky tepla, potrubia, nádoby, nádrže, kontajnery, elektrické káble a stavebné konštrukcie. Niektoré komponenty (napr. poistné membrány, spätné klapky, poistné ventily, injektory, polovodičové elektronické zariadenia) majú vlastnosti, ktoré si pre to, aby mohli byť označené ako aktívne alebo ako pasívne komponenty, vyžadujú osobitný prístup; /46/

pasport zariadenia

- súbor technickej dokumentácie, ktorú vyhotovuje výrobca (montážna organizácia) zariadenia a odovzdáva prevádzkovateľovi, obsahujúca základné konštrukčné, materiálové a prevádzkové parametre zariadenia v zmysle požiadaviek časti 5. STN EN 13445-5 a vyhlášky ÚJD SR č. 431/2011 Z. z.; /35/ (/53/)
- pozri pojem sprievodná technická dokumentácia; /36/ (/42/)

plán analýzy bezpečnosti

dokument stanovujúci ciele, ktoré sa majú analýzou dosiahnuť, harmonogram a sled jednotlivých činností, zdroje a spôsob kontroly kvality počas priebehu a na konci analýzy. Plán umožňuje dosiahnuť vyššiu kvalitu získaných výstupov, vyššiu efektivitu využitia zdrojov a vykonávaných činností; /78/

plán etapy vyradovania

vychádza z koncepčného plánu vyradovania jadrového zariadenia z prevádzky podľa § 22 vyhlášky č. 58/2006 Z. z. a uvádza podrobný opis vybranej alternatívy vyradovania pre etapu vyradovania; /7/ (§ 26 ods. 1), /25/

plán nakladania a prepravy rádioaktívnych odpadov a plán nakladania s konvenčným odpadom z vyradovania

uvádza technické riešenie nakladania s rádioaktívnymi odpadmi najmenej dvomi alternatívami, ich multikriteriálne porovnanie a odôvodnené odporúčanie jednej z nich; /7/ (§ 28 ods. 1)

plán fyzickej ochrany

bezpečnostná dokumentácia podrobne popisujúca systém fyzickej ochrany jadrových zariadení, jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov, ktorú je držiteľ oprávnenia povinný v prípade výstavby alebo uvádzania jadrového zariadenia do prevádzky predložiť úradu na posúdenie; /33/

plán nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom vrátane ich prepravy

podrobnejšie rozpracovaný predbežný plán nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom vrátane ich prepravy podľa § 9 vyhlášky č. 58/2006 Z. z. , uvádza technické riešenie nakladania s rádioaktívnymi odpadmi najmenej dvomi alternatívami, ich multikriteriálne porovnanie a odôvodnené odporúčanie jednej z nich a technické riešenie nakladania s vyhoretým jadrovým palivom. V odôvodnených prípadoch zavedenej technickej praxe môže úrad od tejto alternatívnosti upustiť; /7/ (§ 21 ods. 1)

plán odozvy

plán odozvy na núdzovú situáciu je súbor opatrení naplánovaných s cieľom primeranej odozvy pri núdzovej situácii ožiarenia na základe predpokladaných udalostí a súvisiacich scenárov; /82/

plán ochrany obyvateľstva

obsahuje opatrenia na ochranu obyvateľstva v oblasti ohrozenia počas úniku rádioaktívnych látok do životného prostredia, ako aj väzbu na vnútorný havarijný plán; /1/ (§ 28 ods. 3 písm. c)

plášť čerpadla

súbor súčastí a montážnych jednotiek čerpadla (okrem zabudovaných), ktoré tvoria nádobu ohraničenú nátrubkami a koncovými tesneniami; /35/

plátovaná oceľ

oceľ opatrená na jednom alebo oboch povrchoch vrstvou materiálu (plátovacieho materiálu – ocele) odlišného chemického zloženia a vlastností, zhotovenou tavným naváraním alebo hutníckym plátovaním; /36/ (/42/)

plynutie limitu alebo podmienky

doba od zistenia nesplnenia stanoveného limitu alebo podmienky do ukončenia požadovaných nápravných opatrení popísaných v odstavci „Činnosť“ alebo ukončenia

prechodu bloku do režimu, v ktorom sa daný limit alebo podmienka nevyžaduje; /52/

podmienky rozšíreného projektu

postulované havarijné podmienky, ktoré nie sú uvažované pre projektové havárie, ale sú uvažované v procese projektovania JZ podľa realistickej metodiky a pri ktorých únik rádioaktívnych látok neprekročí ustanovené limity. Podmienky rozšíreného projektu môžu zahŕňať aj podmienky ťažkých havárií; /40/ (/22/, /37/, /38/, /47/)

podporný bezpečnostný systém

súbor zariadení, ktorý zabezpečuje podporné funkcie pre ochranné a výkonné bezpečnostné systémy ako je napr. chladenie, mazanie, elektrické napájanie; /46/

poistenie (v súvislosti so zákonom o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí)

finančné krytie zodpovednosti prevádzkovateľa za jadrovú škodu vykonávané oprávnenou osobou podľa osobitného predpisu (zákon č. 39/2015 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a pri splnení ďalších podmienok ustanovených zákonom z. o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí; /3/(§ 3 ods. 4 písm. b)

položka (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

identifikovateľná jednotka, ako je palivová kazeta alebo palivová tyčka; /20/

položky s dvojakým použitím (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

položky, vrátane softvéru a technológie, ktoré možno použiť tak na civilné, ako aj na vojenské účely, a zahŕňajú položky, ktoré možno použiť na navrhovanie, vývoj, výrobu alebo používanie jadrových, chemických alebo biologických zbraní alebo ich nosičov vrátane všetkých položiek, ktoré sa dajú použiť tak na nevýbušné účely, ako aj na akúkoľvek formu podpory pri výrobe jadrových zbraní alebo iných jadrových výbušných zariadení ; /13/

položky s dvojakým použitím, ktoré nie sú položkami Únie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

položky, ktoré majú štatút tovaru, ktorý nie je tovarom Únie, v zmysle článku 5 ods. 24 Colného kódexu Únie; /13/

položky kybernetického dohľadu (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

položky s dvojakým použitím osobitne navrhnuté tak, aby umožňovali tajné sledovanie fyzických osôb monitorovaním, extrahovaním, zhromažďovaním alebo analýzou údajov z informačných a telekomunikačných systémov; /13/

porucha (SKK)

neschopnosť alebo prerušenie schopnosti systému, konštrukcie alebo komponentu plniť projektovanú funkciu v rámci požadovaných kritérií prijateľnosti; /28/ (/29/, /30/, /31/, /32/, /38/)

porucha (v súvislosti s prevádzkou jadrového zariadenia alebo s prepravou rádioaktívnych materiálov) /1/ (§ 27)

udalosť, ktorá spôsobila:

1. ohrozenie jadrovej bezpečnosti bez priameho ohrozenia plnenia bezpečnostných funkcií,
2. narušenie bezpečnostných bariér alebo iných bezpečnostných opatrení bez priamych následkov,
3. vyvolanie plynutia limít a podmienok bezpečnej prevádzky a bezpečného vyradovania,
4. porušenie limít a podmienok bez priamych následkov na plnenie bezpečnostných funkcií,
5. aktiváciu bezpečnostných systémov alebo ich aktiváciu zo skutočných príčin, ale bez priamych následkov,
6. porušenie technických podmienok alebo prepravných predpisov pri preprave bez priamych následkov,
7. iné narušenie spoľahlivosti zariadení vyžadujúce nápravné opatrenia na odstránenie následkov,
8. únik rádioaktívnych látok alebo ionizujúceho žiarenia, pri ktorom nie sú prekročené limity ožiarovania (zákon č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov);

porucha identifikovateľná

zistiteľná porucha alebo porucha, o ktorej z analýzy vyplynulo, že síce môže nastať, nie je však zistiteľná prostredníctvom periodických skúšok ani poruchovou signalizáciou (nezistiteľná porucha); /46/

porucha nezistiteľná

porucha, ktorá nemôže byť zistená prostredníctvom periodických skúšok predmetnej bezpečnostnej skupiny komponentov ani prostredníctvom poruchovej signalizácie; /46/

porucha so spoločnou príčinou

- zlyhanie funkcie viacerých zariadení alebo systémov v dôsledku akejkoľvek jednej príčiny; /8/ (§ 2 písm. p) (/40/)
- zlyhanie funkcie niekoľkých komponentov alebo systémov v dôsledku jednej konkrétnej príčiny; /40/ (/47/)

porucha zistiteľná

porucha, ktorá môže byť zistená prostredníctvom periodických skúšok predmetnej bezpečnostnej skupiny komponentov alebo pomocou poruchovej signalizácie; /46/

porušenie normálnych podmienok prevádzky (pre zariadenia a potrubia)

akákoľvek odchýlka od normálnych podmienok prevádzky, ktorá vyžaduje odstavenie reaktora s cieľom odstrániť uvedené odchýlky – bez uvedenia do činnosti HSCHZ; /35/

poskytovateľ technickej pomoci (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

- a) akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktorá alebo ktoré poskytuje technickú pomoc z colného územia Únie na územie tretej krajiny;
- b) akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktoré majú bydlisko alebo sú usadené v členskom štáte, ktoré poskytujú technickú pomoc v rámci územia tretej krajiny; alebo
- c) akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktoré majú bydlisko alebo sú usadené v členskom štáte, ktoré poskytujú technickú pomoc rezidentovi tretej krajiny, ktorý je dočasne prítomný na colnom území Únie; /13/

postulovaná iniciačná udalosť

- projektom uvažovaná udalosť, ktorá môže viesť k stavu abnormálnej prevádzky alebo k havarijným podmienkam s výnimkou ťažkých havárií; /8/ (§ 2 písm. q)
- projektom uvažovaná udalosť, ktorá môže viesť k stavu abnormálnej prevádzky alebo k havarijným podmienkam. Primárnou príčinou vzniku postulovaných iniciačných udalostí môžu byť/sú hodnoverné zlyhania zariadení a chyby obsluhy JZ (ktoré nastanú v JZ alebo mimo neho/ vnútorné aj vonkajšie vo vzťahu k JZ) alebo/ a človekom vyvolané udalosti alebo prírodné ohrozenia; /40/ (/46/, /47/)

postup kvalifikácie (systémov pre nedeštruktívne skúšanie)

súbor pravidiel, podmienok a postupnosti krokov, podľa ktorého bude kvalifikácia vykonaná; /44/

postup nedeštruktívneho skúšania

postupné poradie pravidiel, popisujúcich aplikáciu špecifickej skúšobnej techniky alebo kombinácie techník pre konkrétnu skúšobnú oblasť tak, aby chyby boli detegované, vyhodnotené a aby boli stanovené ich veľkosti; /44/

posudzovanie zhody (vo vzťahu s kvalitou, spoľahlivosťou a bezpečnosťou strojnotechnologických komponentov VZJZ)

porovnanie deklarovaných (v STD) a skutočných vlastností materiálov, hutníckych výrobkov a náhradných dielov (preukázaných predpísanými metódami a postupmi kontroly a skúšania) v zmysle požiadaviek zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (aktuálne platný zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a nariadenia vlády SR č. 576/2002 Z. z. (aktuálne platný zákon č. 254/2011 Z. z. o prepravovateľných tlakových zariadeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a nariadenie vlády SR č. 1/2016 Z. z. o sprístupňovaní tlakových zariadení na trhu) z hľadiska zhodnosti s požiadavkami technických podmienok a podľa kritérií ich použiteľnosti na výrobu, opravy a rekonštrukcie strojno-technologických komponentov VZJZ; /35/ (/36/, /42/, /43/, /53/)

posudzovateľ

- zamestnanec legislatívno-právneho odboru ÚJD SR alebo vecne príslušného odboru alebo iného organizačného útvaru (je to taký odbor alebo iný organizačný útvar úradu, ktorého sa upravovaná oblasť dotýka), poverený riaditeľom legislatívno-právneho odboru alebo riaditeľom vecne príslušného odboru alebo vedúcim príslušného iného organizačného útvaru na vypracovanie odborného stanoviska k dokumentu v stanovenej lehote; /57/
- zamestnanec organizačného útvaru úradu alebo zamestnanec iného ústredného orgánu štátnej správy alebo organizácie, ktorý posudzuje bezpečnostný štandard; /14/

potenciálne ožiarenie

ožiarenie, ktoré sa neočakáva s istotou, ale môže byť dôsledkom udalosti alebo sledu udalostí pravdepodobnostnej povahy vrátane poruchy prístroja alebo zariadenia alebo chyby obsluhy; /82/

potrubie

súbor súčastí a montážnych jednotiek zhotovených z rúr a k nim náležiacich prvkov (kolená, ohyby, zberače, odbočky, armatúry atď.) určený na prepravu pracovnej látky od jedného zariadenia k druhému; pokiaľ nie je menovite uvedené, potrubie je zahrnuté

do pojmu „zariadenie“; /35/ (/36/, /42/)

použitý žiarič

uzatvorený žiarič, ktorý sa už viac nepoužíva ani neplánuje používať na postup, na ktorý bolo udelené povolenie; /17/

poverený zamestnanec

zamestnanec úradu zodpovedný za výkon kontrolnej, inšpekčnej alebo hodnotiacej činnosti; /58/

povinná platba (v súvislosti s Národným jadrovým fondom)

finančné prostriedky uhrádzané držiteľom povolenia na prevádzku jadrového zariadenia iného ako jadrové zariadenie na výrobu elektriny do jadrového fondu určené na krytie nákladov spojených so zabezpečením činností podľa písmena a) zákona č. 308/2018 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z.; /2/ (§ 2 písm. f)

povinný príspevok (v súvislosti s Národným jadrovým fondom)

finančné prostriedky uhrádzané držiteľom povolenia na prevádzku jadrového zariadenia na výrobu elektriny do jadrového fondu určené na krytie nákladov spojených so zabezpečením činností podľa písmena a) zákona č. 308/2018 Z. z. v znení zákona č. 221/2019 Z. z.; /2/ (§ 2 písm. e)

povolená doba nepohotovosti

maximálna povolená doba nepohotovosti systému v danom prevádzkovom režime. Ak sa pohotovosť systému neobnoví počas povolenej doby jeho nepohotovosti, jadrový blok musí byť uvedený do požadovaného režimu. Pri vzniku nepohotovosti systému počas prevádzky reaktora na výkone vyžaduje každá doba nepohotovosti presahujúca povolenú dobu nepohotovosti systému kontrolované odstavenie reaktora; /24/

povolenie na veľký projekt (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

individuálne vývozné povolenie alebo rámcové vývozné povolenie udelené jednému konkrétnemu vývozci na typ alebo kategóriu položiek s dvojakým použitím, ktoré môže platiť na vývoz jednému alebo viacerým koncovým používateľom v jednej alebo viacerých špecifikovaných tretích krajinách na účely konkrétneho veľkého projektu; /13/

povrchové úložisko

zariadenie na ukladanie rádioaktívneho odpadu umiestnené na zemskom povrchu alebo do niekoľkých desiatok metrov pod zemským povrchom; /84/

požiar

každé nežiaduce horenie, pri ktorom sú bezprostredne ohrozené životy alebo zdravie fyzických osôb alebo zvierat, majetok alebo životné prostredie, pri ktorom vznikajú škody na majetku, životnom prostredí alebo ktorého následkom je zranená alebo usmrtená fyzická osoba alebo zviera; /41/

požiarna bunka (požiarny podúsek)

oddelený priestor, v ktorom sú umiestnené redundantné zariadenia dôležité z hľadiska bezpečnosti. Keďže požiarne bunky nemusia byť úplne obklopené protipožiarnymi zábranami, tak šíreniu ohňa medzi bunkami je zabránené ďalšími ochrannými opatreniami. Tieto opatrenia zahŕňajú: obmedzenie horľavých materiálov; oddelenie zariadení vzdialenosťou, bez intervencie horľavých materiálov; zabezpečenie lokálnej pasívnej ochrany pred požiarom, ako napríklad požiarne štíty alebo káblové obaly; a zabezpečenie hasiacich zariadení; /41/

požiarna konštrukcia

stavebná konštrukcia, konštrukčný prvok alebo stavebný výrobok, ktorá spĺňa požadované kritériá na použitie v podmienkach požiaru; /41/

požiarne zariadenia

požiarnotechnické zariadenia, hasiace prístroje, požiarne uzávery, zariadenia na hasenie iskier v pneumatických dopravníkoch, zariadenia na dodávku vody na hasenie požiarov, zariadenia na dodávku elektrickej energie pri požiaroch, požiarne výťahy, evakuačné výťahy, núdzové osvetlenie a iné zariadenia slúžiace na evakuáciu osôb a zásah; /41/

požiarne zaťaženie

prepočítaná hmotnosť dreva na jednotku pôdorysnej plochy požiarneho úseku, ktorého výhrevnosť je rovnaká ako výhrevnosť všetkých horľavých látok vyskytujúcich sa na tejto ploche; /41/

požiarnotechnické zariadenia

stabilné hasiace zariadenia a polo-stabilné hasiace zariadenia, zariadenia na odvod tepla a splodín horenia a elektrická požiarne signalizácia vrátane hlasovej signalizácie požiaru; /41/

požiarny úsek

celá stavba alebo jej časť, ktorá je oddelená od jej ostatných častí alebo od inej stavby požiarou deliacou konštrukciou alebo odstupovou vzdialenosťou. Požiarne deliaca konštrukcia môže byť pasívna (napr. steny, podlahy, stropy a prestupy) alebo aktívna (napr. požiarne dvere, požiarne klapky); /41/

pôvodný projekt

projekt použitý pri posudzovaní bezpečnosti v predchádzajúcom licenčnom kroku (t. j. napr. pri žiadosti o povolenie uvádzania do prevádzky); /40/

pracovná skúška zvárača

skúška zvárača zhotovením KZS podľa predpísaného WPS na preukázanie praktickej spôsobilosti zvárača zvárať konkrétne spoje komponentov VZJZ; /36/ (/42/)

pracovná skúška zvárača-operátora zvaracieho zariadenia

- skúška zvárača-operátora zhotovením KZS podľa predpísaného WPS s použitím daného spôsobu mechanizovaného zvarovania a daného zvaracieho zariadenia na preukázanie praktickej spôsobilosti zvárať konkrétne spoje komponentov VZJZ; /36/ (/42/)
- zhotovenie KZS na osvedčenie praktickej spôsobilosti zhotovovať podľa stanoveného WPS konkrétne spoje na strojno-technologických komponentoch zariadení JE; /43/

pracovník kategórie A

pracovník, ktorého efektívna dávka pri pracovnej činnosti by mohla byť väčšia ako 6 mSv za kalendárny rok alebo ekvivalentná dávka na očné šošovku za kalendárny rok by mohla byť väčšia ako 15 mSv alebo ekvivalentná dávka v koži a v končatinách za kalendárny rok by mohla byť väčšia ako 150 mSv; /82/

pracovník kategórie B

pracovník, ktorý nie je klasifikovaný ako pracovník kategórie A; /82/

praktická eliminácia

vylúčenie tých havarijných reťazcov z ďalšej analýzy, ktoré potenciálne môžu viesť k veľkým alebo veľkým skorým únikom rádioaktívnych látok, ak je ich výskyt fyzikálne nemožný alebo ak s vysokým stupňom vierohodnosti ho možno považovať za extrémne nepravdepodobný; /24/

praktická skúška (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaníu)

praktické overenie navrhnutého systému nedeštruktívneho skúšania (skúšobné zariadenie, postup skúšania, personál) na skúšobnej vzorke, resp. skúšobných vzorkách; /44/

pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti druhej úrovne

hodnotenie rizika únikov rádioaktívnych látok do okolia jadrového zariadenia; pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti je spracované pre všetky prevádzkové režimy, významné iniciačné udalosti a riziká vrátane vnútorných požiarov a záplav, pričom sa počíta s extrémnymi klimatickými podmienkami a zemetraseniami; /7/ (§ 20)

pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti prvej úrovne

hodnotenie rizika poškodenia jadrového paliva v jadrovom zariadení; pravdepodobnostné hodnotenie bezpečnosti je spracované pre všetky prevádzkové režimy, významné iniciačné udalosti a riziká vrátane vnútorných požiarov a záplav, pričom sa počíta s extrémnymi klimatickými podmienkami a zemetraseniami; /7/ (§ 20)

pravdepodobnostná metóda

metóda určená na vyhodnotenie pravdepodobnosti nejakej konkrétnej iniciačnej udalosti a jej následkov. Toto vyhodnotenie môže zohľadniť i vplyv ochranných opatrení vo vnútri i mimo JZ; /40/ (/47/)

právomoc

- oprávnenie rozhodovať vyplývajúce z právnych vzťahov; /81/
 - (v zmysle pôsobnosť)
- oblasť, v ktorej nejaká osoba alebo inštitúcia vykonáva svoju činnosť; /81/

predbežné colné vyhlásenie o výstupe (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

úkon v zmysle článku 5 ods. 10 Colného kódexu Únie; /13/

predbežné hodnotenie úradom

proces, v ktorom sa kontroluje, či je podanie správne vykonané a či obsahuje všetky predpísané náležitosti v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi. Hodnotí sa úplnosť dokumentácie, rozhoduje sa o potrebe hodnotenia inými organizačnými útvarmi úradu alebo o potrebe externej spolupráce; /62/

predbežný inšpekčný plán (úradu)

trojročný inšpekčný plán, ktorý je zostavený tak, aby boli pokryté všetky oblasti kontroly v pravidelných cykloch s použitím odstupňovaného prístupu pri tvorbe trojročného inšpekčného plánu (napr. zameranie sa na pravidelnosť kontroly pri bezpečnostne dôležitých zariadeniach a činnostiach, častejšia kontrola oblastí s vyšším radiačným rizikom) a aby bolo možné vykonávať priebežné a systematické hodnotenie dodržiavania požiadaviek ustanovených v zákone a vo vyhláškach; /65/

predbežný koncepčný plán vyrad'ovania

vychádza zo zadávacej správy o spôsobe vyrad'ovania podľa § 3 vyhlášky č. 58/2006 Z. z. , dokumentuje predpokladaný stav jadrového zariadenia po ukončení prevádzky a obsahuje technické riešenie vyrad'ovania najmenej dvomi alternatívami vrátane ich porovnania a odôvodneného odporúčania jednej z nich; /7/ (§ 10 ods. 1), /25/

predbežný plán nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom vrátane ich prepravy

podrobnejšie rozpracovaná zadávacia správa o spôsobe nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom; /7/ (§ 9 ods. 1)

predbežný vnútorný havarijný plán

obsahuje plánované opatrenia na území jadrového zariadenia alebo viacerých jadrových zariadení počas jeho alebo ich výstavby; /1/ (§ 28 ods. 3 písm. a)

predstaviteľ (v zmysle organizácie a systému riadenia ÚJD SR)

predstaviteľ vedenia pre kvalitu zodpovedný za riadenie a neustále zlepšovanie manažérskeho systému ÚJD SR. Zodpovednosti a právomoci predstaviteľa sú uvedené v príručke kvality ÚJD SR; /74/

predstaviteľ lokality

každá osoba, podnik alebo subjekt určený členským štátom ako zodpovedný za vyhlásenia uvedené v článku 3 ods. 2 NARIADENIA KOMISIE (Euratom) č. 302/2005 z 8. februára 2005 o uplatňovaní systému záruk Euratomu; /20/

prepracovanie

proces alebo operácia, ktorej cieľom je extrahovať rádioaktívne izotopy z vyhorelého jadrového paliva na ďalšie použitie; /17/

- **vyhoretého jadrového paliva/prepracovanie** (v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)

proces alebo operácia, ktorej účelom je extrahovať štiepne materiály a množivé materiály z vyhoretého jadrového paliva na ďalšie použitie; /1/ (§ 2 písm. z) (/15/)

- **vyhoretého jadrového paliva**

technologický postup slúžiaci na získanie jadrových materiálov vhodných na ďalšie použitie ich chemickým oddelením od štiepných produktov a ďalších rádionuklidov vo vyhoretom jadrovom palive; /10/ (§ 17)

preprava

- súbor operácií spojených s premiestnením rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva z krajiny alebo členského štátu pôvodu do krajiny alebo členského štátu určenia; /17/

- (v súvislosti s prepravou rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi)

doprava z miesta pôvodu na miesto určenia, vrátane nakládky a vykládky rádioaktívnych látok; /21/

- mimo Spoločenstva

preprava, v ktorej sú krajina pôvodu a/alebo krajina určenia tretími krajinami; /17/

- v rámci Spoločenstva

preprava, v ktorej sú krajina pôvodu a krajina určenia členskými štátmi; /17/

- rádioaktívneho materiálu

činnosti spojené s naložením jadrového materiálu, rádioaktívneho odpadu z jadrového zariadenia, vyhoretého jadrového paliva, inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov, opustených žiaričov, rádioaktívnych odpadov neznámeho pôvodu a nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov v mieste nakládky, ich prepravou a vyložením v mieste určenia, ktoré sú realizované v rámci jadrového zariadenia alebo medzi jednotlivými jadrovými zariadeniami; /1/ (§ 2 písm. i)

- rádioaktívnych materiálov (v zmysle občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí)

- preprava podľa osobitného predpisu (§ 2 písm. i), § 15 až 161 atómového zákona); /3/ (§ 3 ods. 4 písm. d)

prepravca rádioaktívnych materiálov

fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá pripravuje prepravu rádioaktívnych materiálov, je v prepravných dokumentoch označená ako prepravca a je držiteľom povolenia na prepravu rádioaktívnych materiálov; /1/ (§ 15 ods. 1)

prepravné zariadenie

obalový súbor alebo dopravné zariadenie na prepravu nezabaleného rádioaktívneho materiálu; /6/ (§ 2 písm. a)

prepravný kontajner

zariadenie uľahčujúce dopravu baleného alebo nebaleného rádioaktívneho materiálu jedným alebo viacerými spôsobmi bez prekladania, ktoré musí byť prispôsobené na trvalé uzavretie, pevné a dostatočne odolné na opakované použitie a vybavené zariadením umožňujúcim zaobchádzanie s ním, najmä prekladanie medzi dopravnými prostriedkami a z jedného druhu prepravy na iný druh prepravy; malý prepravný kontajner je taký kontajner, ktorého celkový vonkajší rozmer nie je väčší ako 1,5 m alebo ktorého vnútorný objem nie je väčší ako 3,0 m³, iný prepravný kontajner je veľký prepravný kontajner; /6/ (§ 2 písm. c)

preskúmanie vrcholovým manažmentom (STN EN ISO 9000 Systémy manažérstva kvality. Základy a slovník)

pravidelné a systematické vyhodnocovanie systému manažérstva kvality na účel identifikácie jeho vhodnosti, primeranosti, efektívnosti, účinnosti a prijímanie nápravných opatrení vo vzťahu k politikám a cieľom držiteľa povolenia; /9/ (§ 2 ods. 5)

preskúmavanie (v zmysle smernice o riadení rizík úradu)

činnosti zamerané na určenie vhodnosti, primeranosti a efektívnosti systému manažérstva rizika; /68/

prešetrovanie sťažností

činnosť, pri ktorej sa zisťuje skutočný stav veci a jeho súlad alebo rozpor so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s vnútornými predpismi, ako aj zisťovanie príčin vzniku zistených nedostatkov a ich následky; /76/

prevádzka jadrového zariadenia

činnosti vykonávané v jadrovom zariadení na dosiahnutie určeného účelu, na ktorý bolo jadrové zariadenie vybudované; prevádzka jadrového zariadenia sa člení na skúšobnú prevádzku a prevádzku; /1/ (§ 2 písm. j) (/39/, /40/, /46/)

prevádzková korózna skúška

korózna skúška v prevádzkových podmienkach; /32/

prevádzková rezerva

rezerva v hodnote parametra nad alebo pod prevádzkovou hodnotou parametra v normálnych režimoch prevádzky do dosiahnutia ohraničujúcej hodnoty parametra prevádzky – do prevádzkovej limitnej hodnoty parametra. Skladá sa z rezervy do dosiahnutia správnej činnosti výstražnej signalizácie a praktickej rezervy do dosiahnutia prevádzkového limitu (príloha 1); /52/

prevádzková teplota

skutočná teplota materiálu a/alebo pracovnej látky pri normálnych podmienkach a režimoch prevádzky zariadenia, meraná v miestach určených projektom zariadenia; /35/

prevádzková udalosť

udalosť, pri ktorej došlo na jadrovom zariadení k ohrozeniu alebo porušeniu jadrovej bezpečnosti počas uvádzania jadrového zariadenia do prevádzky, počas jeho prevádzky, počas etapy vyradovania alebo počas uzatvorenia úložiska; /1/ (§ 27) (/23/, /39/)

prevádzková životnosť

skutočná doba od začiatku prevádzky po vyradenie systému, konštrukcie alebo komponentu z prevádzky; /29/ (/38/)

prevádzkovateľ

- právnická osoba, ktorá prevádzkuje jadrové zariadenie a je priamo zodpovedná za jadrovú bezpečnosť; /19/
- organizácia, ktorá má (v zmysle atómového zákona) oprávnenie od ÚJD SR na prevádzku jadrových zariadení; /50/
- (v súvislosti so zákonom o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí)

osoba, ktorej bolo vydané povolenie na uvádzanie do prevádzky, na prevádzku, na etapu vyradovania jadrového zariadenia alebo na prepravu rádioaktívnych materiálov podľa osobitného predpisu (§ 5 ods. 3 písm. b) až d) a j) atómového zákona) okrem povolenia na prevádzku úložísk (§ 2 písm. q) atómového zákona); /3/ (§ 3 ods. 4 písm. a)

- (v zmysle Viedenského dohovoru)
- vo vzťahu k jadrovému zariadeniu znamená osobu určenú alebo uznanú štátom zariadenia za prevádzkovateľa takéhoto zariadenia; /80/
- (v súvislosti s radiačnou ochranou)
- fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba, ktorá je zodpovedná za vykonávanie

činnosti vedúcej k ožiareniu alebo za zdroj ionizujúceho žiarenia aj vtedy, keď jeho vlastník alebo držiteľ činnosť vedúcu k ožiareniu nevykonáva; /82/

prevádzkovateľ jadrového zariadenia

osoba alebo podnik, ktorý je zriaďovateľom alebo prevádzkovateľom zariadenia na výrobu, separáciu, prepracovanie, skladovanie alebo iné používanie zdrojového materiálu alebo špeciálneho štiepneho materiálu. Tento pojem označuje aj organizáciu, ktorá zodpovedá za súlad NMAC s nariadením (Euratom) č. 302/2005; /18/

prevádzkovateľ zariadenia

držiteľ povolenia, ktoré mu vydal ÚJD SR na prevádzkovanie komponentov a systémov VZJZ v súlade s požiadavkami a podmienkami podľa atómového zákona; /35/

prevádzkovateľ (užívateľ) zariadenia

držiteľ povolenia, ktoré mu vydal Úrad na využívanie jadrovej energie v súlade s požiadavkami a podmienkami podľa atómového zákona; /36/ (/42/, /43/, /53/)

prevádzkové stavy /prevádzkové podmienky

- stavy definované pri normálnej prevádzke a abnormálnej prevádzke; /52/
- stavy JZ zahrňujúce normálnu prevádzku a abnormálnu prevádzku (očakávané udalosti); /54/

prevádzkové záznamy jadrových materiálov

všetky záznamy držiteľa povolenia o vnútorných zmenách jednotlivých dávok jadrových materiálov alebo o zmenách s nimi súvisiacimi, ktoré nie je nutné hlásiť do Euratomu formou správy o zmene inventára jadrových materiálov, ale sú podkladom pre vytvorenie správy o zmene inventára; /34/

prevádzkový areál (lokalita)

geografická oblasť obsahujúca jadrové zariadenie. Je ohraničená fyzickou bariérou na zabránenie neoprávnenému prístupu. V lokalite JZ vykonáva držiteľ povolenia svoju právomoc; /22/, /37/

prevádzkový tlak

maximálny tlak v zariadeniach a v potrubiach pri normálnych podmienkach prevádzky,

ktorý sa určuje s uvažovaním hydraulického odporu a hydrostatického tlaku; /35/

prevádzkyschopnosť zariadenia

schopnosť zariadenia vykonávať projektom požadované funkcie v rámci definovaných podmienok; /52/

previerka spohotovenia (vo väzbe na úrad)

preverenie vyznenia s členmi HŠ v pohotovosti a preverenie schopnosti členov HŠ v pohotovosti dostaviť sa v určenom čase do CHO, respektíve na lokalitu; /66/

previerka vyznenia (vo väzbe na úrad)

preverenie členov HŠ, v príslušnom slede v pohotovosti v danom týždni, že sú schopní reagovať prijatím hovoru a inštrukcií na telefonickú kontrolu; /66/

priestor materiálovej bilancie

taký priestor, že na účely určenia materiálovej bilancie:

- a) množstvo jadrového materiálu v každej preprave do alebo z každého priestoru materiálovej bilancie môže byť určené a
- b) fyzické zásoby jadrového materiálu v každej materiálovej bilanci môžu byť v prípade potreby určené v súlade s osobitnými postupmi; /20/

prijateľné riziko (vo väzbe na úrad)

taký stupeň rizika, ktorý je úrad ochotný akceptovať na presadzovanie svojich cieľov; /68/

pripravenosť na odozvu na núdzovú situáciu

súbor organizačných, technických, materiálnych a personálnych opatrení pripravovaných podľa pravdepodobného priebehu núdzovej situácie na odvrátenie jej dopadov alebo zmiernenie dopadov; /82/

príjemca (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorej sa zasiela rádioaktívny odpad alebo vyhoreté jadrové palivo; /1/ (§ 16) (/17/)

príjemca rádioaktívnych látok (v súvislosti s prepravou rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi)

každá fyzická alebo právnická osoba, ktorej sa materiál zasiela; /21/

prírodné ionizujúce žiarenie

ionizujúce žiarenie prírodného pozemského pôvodu alebo kozmického pôvodu; /82/

prírodné nebezpečenstvá

sú definované ako prírodné javy, ktoré sa vyskytujú v prírode a pri ktorých má človek malú alebo žiadnu kontrolu nad ich veľkosťou alebo frekvenciou výskytu. Prírodné nebezpečenstvá môžu ohroziť bezpečnosť JZ; /22/

prírodný rádioaktívny materiál

rádioaktívny materiál, ktorý neobsahuje významné množstvo rádionuklidov iného ako prírodného pôvodu a zároveň ktorý nie je vyňatý spod administratívnej kontroly vrátane rádioaktívneho materiálu, v ktorom objemová aktivita alebo hmotnostná aktivita prírodných rádionuklidov bola zvýšená technologickým procesom; /82/

prírodný zdroj ionizujúceho žiarenia

je zdroj ionizujúceho žiarenia prírodného pozemského pôvodu alebo kozmického pôvodu; /82/

príručka INES (angl. INES User's Manual) /67/

príručka MAAE určená na hodnotenie udalostí na jadrových zariadeniach, výskumných reaktoroch, zariadeniach palivového cyklu a udalostí pri nakladaní s rádioaktívnymi materiálmi a zdrojmi ionizujúceho žiarenia a pri preprave rádioaktívnych materiálov, schválená v roku 2007.

V príručke sú uvedené tri základné kritériá pre hodnotenie jadrových udalostí:

- a) vplyv na obyvateľstvo a životné prostredie,
- b) vplyv na rádiologické bariéry a riadenie zariadení (následky vo vnútri zariadenia, v ktorom sa nakladá so značnými množstvami rádioaktívnych materiálov),
- c) vplyv na ochranu do hĺbky;

príslušné orgány

- dozoru (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom) /1/ (§ 16)

orgány, ktoré podľa vnútroštátnych právnych predpisov krajiny pôvodu, krajiny tranzitu

alebo krajiny určenia sú oprávnené vykonávať dozor nad prepravou rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva a jej kontrolu,

- akékoľvek orgány, ktoré sú podľa práva alebo iných predpisov krajín pôvodu, tranzitu alebo určenia splnomocnené vykonávať dozor nad prepravou rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva a jej kontrolu, /17/
 - (v súvislosti s prepravou rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi) /21/
- všetky orgány zodpovedné v členskom štáte za uplatňovanie alebo správu tohto nariadenia (NARIADENIE RADY (Euratom) č. 1493/93 z 8. júna 1993 o prepravách rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi) alebo každý iný orgán menovaný členským štátom;

príslušný regulačný orgán

- orgán alebo systém orgánov určený členským štátom v oblasti regulácie jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení v zmysle článku 5 smernice Rady 2009/71/EURATOM z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení, /16/
- (v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)

orgán alebo systém orgánov určený členským štátom v oblasti regulácie bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom alebo rádioaktívnym odpadom v zmysle článku 6 smernice Rady 2011/70/EURATOM z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom; /15/

prístupné miesta

časti zariadenia alebo úseky potrubia, ktoré sa dajú prehliadať, kontrolovať a opravovať po odstránení tepelnej izolácie a/alebo po demontáži prvkov upevnených skrutkovými a inými rozoberateľnými spojmi. Podmienky prístupnosti k miestam prehliadky a kontroly komponentov pracujúcich v prostredí s ionizačným žiarením určuje prevádzkovateľ zariadenia spolu s ÚJD SR a podmienky prístupnosti na vykonanie vonkajšej prehliadky a kontroly komponentov zariadení pracujúcich v inom ako radiačnom prostredí určuje konštrukčná (projektová) organizácia po dohode s prevádzkovateľom a so súhlasom dozorných orgánov; /35/

procesný prístup

systematická identifikácia a riadenie procesov využívaných žiadateľom o povolenie alebo držiteľom povolenia a identifikácia interakcií medzi týmito procesmi; /9/ (§ 2 ods. 6)

program riadenia starnutia

- systém organizačných a technických opatrení na riadenie starnutia, vrátane optimálnej organizačnej štruktúry, stanovenia zodpovedností, vypracovania potrebných metodík, technologických postupov, materiálneho a personálneho zabezpečenia; /28/ (/29/, /30/, /31/, /32/, /38/)
- inžinierske, prevádzkové a údržbové činnosti a organizačné opatrenia zaisťujúce riadenie degradačných procesov pôsobiacich na SKK v akceptovateľných limitoch; /38/

program vnútorného súladu (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

nepretržité účinné, náležité a primerané politiky a postupy prijaté vývozcami na zabezpečenie súladu s ustanoveniami a cieľmi tohto nariadenia a s podmienkami povolení zavedených podľa tohto nariadenia, vrátane okrem iného opatrení náležitej starostlivosti na posúdenie rizík súvisiacich s vývozom položiek koncovým používateľom a ich konečným použitím; /13/

program zabezpečovania kvality (vo vzťahu k softvéru)

plánované a systematické činnosti vykonávané počas vývoja, používania a údržby softvéru, ktoré sú nevyhnutné pre získanie náležitej dôvery, že softvér vyhovuje požiadavkám, ktoré sú na neho kladené; /48/

programy zabezpečovania kvality jadrového zariadenia

- zadávací program zabezpečovania kvality jadrového zariadenia, v ktorom sú rozpracované základné požiadavky na zabezpečovanie kvality pre všetky etapy existencie jadrového zariadenia; /9/ (§ 5 ods. 2 písm. a)
- etapový program zabezpečovania kvality jadrového zariadenia, v ktorom sú rozpracované požiadavky na zabezpečovanie kvality pre konkrétnu etapu existencie jadrového zariadenia; /9/ (§ 5 ods. 2 písm. b)

program zabezpečovania kvality prepravného zariadenia

plán kvality vybraných zariadení a požiadavky na kvalitu vybraných zariadení vypracované podľa osobitného predpisu; /6/, /9/

projekt

jedinečný proces s výstupmi v podobe projektovej dokumentácie, požiadaviek, dokumentov, záznamov, plánov, výkresov, analýz alebo výpočtov, pozostávajúci z koordinovaných alebo riadených činností vykonávaných na dosiahnutie stanoveného cieľa, v súlade s určenými špecifikáciami pre jadrové zariadenie alebo jeho časti vrátane

obmedzení v podobe času, nákladov a zdrojov; rozoznávame projekt úvodný, vykonávací a rozšírený; /8/ (§ 2 písm. r) (/22/, /37/, /40/, /41/, /46/, /52/, /54/, /55/)/52/

projekt softvéru

konkrétny návrh na vypracovanie softvéru; /48/

projektová báza (základňa)

- rozsah podmienok a udalostí, ktoré sú podľa určených kritérií výslovne zohľadnené v projekte jadrového zariadenia vrátane jeho zlepšení tak, aby jadrové zariadenie tomuto rozsahu podmienok a udalostí bolo schopné odolať bez prekročenia povolených limitov a pri plánovanej prevádzke bezpečnostných systémov; /1/ (§ 23a ods. 2), /38/

(Projektová báza môže byť buď pôvodná projektová báza JZ (po uvedení JZ do prevádzky) alebo preskúmaná projektová báza, napr. po periodickom hodnotení; /22/ (/37/, /38/, /40/, /55/))

- rad podmienok a udalostí, ktoré sú podľa stanovených kritérií výslovne zohľadňované pri projektovaní jadrového zariadenia vrátane jeho zlepšení, aby im zariadenie bolo schopné odolávať bez prekročenia povolených limitov v rámci plánovanej prevádzky bezpečnostných systémov; /12/

projektová havária

- havarijné podmienky, s ktorými projekt počíta počas prevádzky jadrového zariadenia a pre ktoré poškodenie jadrového zariadenia a uvoľnenie rádioaktívnych látok do okolia neprekročí ustanovené limity (Príloha č. 12 k zákonu č. 87/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov); /8/ (§ 2 písm. s) (/1/ (§ 23a ods. 3), /12/)
- postulovaná udalosť vyvolávajúca havarijné podmienky, na ktoré je JZ projektované podľa stanovených projektových kritérií a konzervatívnej metodiky a pri ktorých úniky rádioaktívnych látok neprekročia ustanovené limity (MAAE No. SSR-2/1, definície); /46/ (/40/, /47/, /54/)/52/

projektová udalosť (vonkajších ohrození)

taká vonkajšia udalosť alebo vierohodná kombinácia udalostí, ktorá je zohľadnená v projektovej báze jadrového zariadenia; /22/

projektová udalosť (vnútorných ohrození)

taká vnútorná udalosť alebo vierohodná kombinácia udalostí, ktorá je zohľadnená v projektovej báze jadrového zariadenia; /37/

projektová základňa

pozri termín projektová báza

projektová životnosť

doba, počas ktorej sa očakáva, že systém, konštrukcia alebo komponent bude plniť svoju funkciu v rámci predpísaných kritérií/kritérií prijateľnosti; /29/ (/38/)

protipožiarna bezpečnosť stavby

schopnosť stavby zabrániť v prípade požiaru stratám na životoch a zdraví osôb, zvierat a stratám na majetku; /41/

protipožiarna odolnosť stavebnej konštrukcie

schopnosť stavebnej konštrukcie odolávať účinkom požiaru určitý čas tak, aby nenastalo porušenie jej funkcie; /41/

protipožiarny systém

všeobecne zavedený pojem pre pasívne (stavebné konštrukcie a výrobky s požadovanou požiarou odolnosťou) a aktívne systémy protipožiarného zabezpečenia (požiarnotechnické zariadenia); /41/

R

radiačná havária

udalosť, pri ktorej v dôsledku straty kontroly nad zdrojom ionizujúceho žiarenia došlo k úniku rádioaktívnych látok alebo ionizujúceho žiarenia do životného prostredia, ktoré môže spôsobiť ožiarenie obyvateľov na úrovni vyššej ako limity ožiarenia obyvateľa a vyžaduje si zavedenie opatrení na ochranu obyvateľstva; /82/

radiačná ochrana

systém technických opatrení alebo organizačných opatrení na obmedzenie ožiarenia fyzických osôb pred účinkami ionizujúceho žiarenia; /82/ (/40/)

radiačné poškodenie

zmeny vlastností konštrukčných materiálov JZ spôsobené radiačným žiarením; /29/ (/30/)

rádioaktívna kontaminácia

nezámerná a neželaná prítomnosť rádioaktívnych látok na povrchu alebo vo vnútri látky v pevnej, kvapalnej alebo plynnej forme alebo na ľudskom tele; /82/

rádioaktívna látka

každá látka, ktorá obsahuje jeden alebo viac rádionuklidov, ktorých aktivita, hmotnostná aktivita alebo objemová aktivita nie je z hľadiska radiačnej ochrany zanedbateľná; /82/ (/40/)

rádioaktívne odpady

akékoľvek nevyužiteľné materiály v plynnej, kvapalnej alebo pevnej forme, ktoré pre obsah rádionuklidov v nich alebo pre úroveň ich kontaminácie rádionuklidmi nemožno uviesť do životného prostredia; /1/ (§ 2 písm. k)

rádioaktívny materiál

ľubovoľný materiál, ktorý obsahuje rádioaktívne látky; /82/

rádioaktívny odpad

- rádioaktívny materiál v plynnej, kvapalnej alebo tuhej podobe, pre ktorý členský štát alebo právnická či fyzická osoba, ktorých rozhodnutie členský štát akceptuje, nepredpokladá ani nezvažuje ďalšie využitie a ktorý na základe legislatívneho a regulačného rámca členského štátu podlieha regulácii príslušného regulačného orgánu ako rádioaktívny odpad; /15/
- rádioaktívny materiál v plynnom, kvapalnom alebo pevnom skupenstve, ktorý krajina pôvodu ani krajina určenia, ani fyzická alebo právnická osoba, ktorej rozhodnutie tieto krajiny akceptujú, nezamýšľajú ďalej používať a ktorý kontroluje dozorný orgán ako rádioaktívny odpad na základe legislatívneho a regulačného rámca krajiny pôvodu a krajiny určenia; /17/
- (v zmysle smernice Rady 92/3/Euratom z 3. februára 1992 o dohľade a kontrole zásielok rádioaktívneho odpadu medzi členskými krajinami a do a von zo spoločenstva)

akýkoľvek materiál, ktorý obsahuje rádioaktívne izotopy alebo je nimi kontaminovaný a pre ktorý sa nepredpokladá žiadne použitie; /21/

(poznámka: smernica 92/3/Euratom bola zrušená smernicou Rady 2006/117/EURATOM z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva /17/)

rádioaktívny žiarič

zdroj ionizujúceho žiarenia, ktorý obsahuje rádioaktívny materiál na využitie jeho rádioaktivity; /82/

rádioaktívne produkty alebo odpad

akýkoľvek rádioaktívny materiál, ktorý vznikol v rámci výroby alebo používania jadrového paliva alebo akýkoľvek materiál, ktorý sa stal rádioaktívny v dôsledku ožiarenia pri výrobe alebo pri využívaní jadrového paliva s výnimkou takých rádioaktívnych izotopov, ktoré dosiahli také konečné štádium výroby, aby sa mohli použiť na akékoľvek vedecké, zdravotnícke, poľnohospodárske, obchodné alebo na priemyselné účely; /80/

rádioaktívne rezíduum

rádioaktívny materiál, ktorý pochádza z vykonávania činnosti vedúcej k ožiareniu a jeho opätovné použitie nie je vylúčené; /82/

rádiologická charakterizácia

určenie typu, lokalizácie a koncentrácie rádionuklidov v jadrovom zariadení; /26/

rádiologická charakterizácia jadrového zariadenia

stanovenie úrovne aktivity rádionuklidov v objeme alebo na povrchu zariadení, stavebných štruktúr, v technologických médiách, v pôde, v povrchovej a podpovrchovej vode a v ovzduší a stanovenie úrovne dávkového príkonu od týchto zdrojov žiarenia; /25/

rámcové vývozné povolenie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

povolenie udelené jednému konkrétnemu vývozcovi na typ alebo kategóriu položiek s dvojakým použitím, ktoré môže platiť na vývoz jednému alebo viacerým koncovým používateľom a/alebo v jednej alebo viacerých špecifikovaných tretích krajinách; /13/**reaktímetra**

system, ktorý vypočítava reaktivitu reaktora zo signálu úmernému hustote toku neutrónov v aktívnej zóne reaktora; /51/

realistická analýza

analýza, pri ktorej je výber počiatkových a okrajových podmienok, charakteristík použitých konštrukčných materiálov, systémov, aj ďalších podmienok výpočtu založený na skutočných údajoch bez zámerného vnášania konzervativizmu vzhľadom

na vyšetrované kritérium (kritériá) prijateľnosti a pri ktorej je použitý realistický výpočtový program; /40/ (/47/)

referenčné kľúčové bezpečnostné parametre

KBP (kľúčové bezpečnostné parametre) použité pre bezpečnostné analýzy v BS; /50/

referenčné kľúčové jadrové parametre

KJP (kľúčové jadrové parametre) použité pre bezpečnostné analýzy v BS; /50/

referenčný materiál

- konštrukčný materiál schválený stanoveným postupom na výrobu, opravy a rekonštrukcie súčastí a komponentov VZ a VTZ; /35/
- materiál vyrábaný a dodávaný podľa pôvodnej VTD na komponenty VZJZ; /45/

referenčný materiál (referenčná značka)

materiál (základný alebo zvarací) schválený na výrobu, výstavbu, montáž, údržbu, opravy, výmeny a rekonštrukcie komponentov VZJZ (referenčný materiál je určený konkrétnou kombináciou značky materiálu a druhu výrobku). Referenčné základné materiály sú uvedené v Prílohách I až III BNS II.3.3/2011, referenčné zvaracie materiály sú uvedené v tabuľkách 10.1 až 10.12 BNS II.5.3/2011, ďalšie referenčné materiály sú uvedené v pôvodnej KD pre bloky VVER v SR; /36/ (/42/, /53/)

referenčný zvarací materiál

zvarací materiál pôvodnej značky doporučený na zhotovenie zvarových spojov súčastí strojno-technologických komponentov VZJZ; referenčné zvaracie materiály sú uvedené v tabuľkách 10.1 až 10.12 BNS II.5.3/2011; ďalšie značky referenčných materiálov sú uvedené v pôvodnej a platnej KD pre bloky VVER v SR; /43/

register rizík

základný nástroj pre riadenie rizík úradu, ktorý utriedeným spôsobom definuje a klasifikuje možné alebo v praxi sa vyskytujúce riziká a zahŕňa všetky ďalšie informácie potrebné pre riadenie rizík; /68/

rekonštrukcia zariadenia

- úprava zariadenia s použitím nových materiálov, dielov alebo uzlov, vedúca ku zmene

výkonových, prevádzkových, alebo úžitkových parametrov a vlastností VZJZ; /35/ (/45/, /53/)

- úprava VZJZ s použitím nových materiálov, dielov alebo komponentov, vedúca ku zmene výkonových, prevádzkových alebo úžitkových parametrov a vlastností príslušného VZJZ; /36/ (/42/)
- úprava zariadenia alebo jeho komponentov a uzlov, vedúca ku zmene výkonových, prevádzkových alebo úžitkových parametrov a vlastností strojnotechnologických komponentov zariadení JE; /43/

relatívna odchýlka

medzi nameranou a teoretickou hodnotou NFCH je definovaná ako

$$\delta[\% \text{ rel.}] = \left(\frac{\text{nameraná hodnota}}{\text{teoretická hodnota}} - 1 \right) \cdot 100\% \text{ rel.} /51/$$

reprezentatívna osoba

jednotlivec z obyvateľstva reprezentujúci skupinu fyzických osôb, ktoré sú z daného zdroja a danou cestou najviac ožiarené, okrem fyzických osôb s extrémnymi zvyklosťami alebo neobvyklými zvyklosťami; /82/

režim prevádzky

stav JZ, pri ktorom je určitá charakteristická kombinácia technologických parametrov a ďalších parametrov stanovených v projekte JZ; /52/

riadenie dokumentácie systému manažérstva kvality

proces, ktorý vyžaduje, aby na všetkých pracovných miestach žiadateľa o povolenie alebo držiteľa povolenia boli k dispozícii platné a čitateľné vydania potrebnej dokumentácie, aby dokumentácia systému manažérstva kvality spĺňala požiadavky na obsah a formu, aby zamestnanci a dodávatelia žiadateľa o povolenie alebo držiteľa povolenia boli s dokumentáciou preukázateľne oboznámení a aby sa zabránilo použitiu neplatných alebo neaktuálnych dokumentov; /9/ (§ 2 ods. 7)

riadenie konfigurácie (vo väzbe na výpočtové systémy)

proces identifikácie a stanovovania zmien konfiguračných položiek v nejakom výpočtovom systéme, ktorým sa kontrolujú zmeny týchto položiek počas životného cyklu softvéru, zaznamenávajú a oznamujú stavy konfiguračných položiek a zmeny požiadaviek, ako aj overovanie úplnosti a správnosti identifikácie konfigurácie, konfiguračnej kontroly,

evidencie stavu konfigurácie a auditu; /48/

riadenie rizík úradu

systematická a metodická činnosť organizovaná vedúcimi zamestnancami a/alebo garantmi procesov na všetkých stupňoch riadenia a procesoch úradu v rámci vnútorného kontrolného systému tak, aby tento systém bol schopný zisťovať, vyhodnocovať a minimalizovať identifikované pozitívne a negatívne riziká (finančné, ekonomické, právne, prevádzkové, informačné a iné), ktoré vznikajú v súvislosti s plnením poslania, stanovených úloh a cieľov úradu; /68/

riadenie starnutia

súbor inžinierskych, prevádzkových a údržbárskych opatrení na kontrolu a usmernenie degradácie SKK starnutím a opotrebovaním v akceptovateľných medziach; /38/ (/28/, /29/, /30/, /31/, /32/)

riadiace centrum prepravy

pracovisko s nepretržitou prevádzkou v čase prepravy umožňujúce nepretržité sledovanie zásielky a koordinovanie všetkých činností na zabránenie a zvládnutie udalosti pri preprave súvisiacej s narušením zabezpečenia fyzickej ochrany prepravovaného rádioaktívneho materiálu; /6/ (§ 2 písm. f)

riadiaci systém

systém zabezpečujúci riadenie technologického zariadenia jadrového zariadenia v nominálnych a prechodových režimoch; jeho cieľom je previesť technologické zariadenie z jedného bezpečného stavu do druhého; /8/ (§ 2 písm. t) (/40/, /46/, /47/)

riadne vyplnená žiadosť (v súvislosti s dozorom a kontrolou pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva)

štandardizovaný dokument, ktorý spĺňa všetky podmienky stanovené v súlade s článkom 17 smernice Rady 2006/117/EURATOM z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoretého jadrového paliva; /17/

riešiteľ analýzy bezpečnosti (v súvislosti s vypracovávaním analýz bezpečnosti)

zamestnanec vecne príslušného odboru úradu, ktorý je určený na vykonanie analýzy bezpečnosti; /78/

riziko

- príležitosť, že sa stane niečo, čo bude mať vplyv na ciele vyradovania: meria sa následkom alebo odhadom pravdepodobnosti, resp. predstavuje vzájomný vzťah medzi pravdepodobnosťou vzniku negatívneho javu a jeho následkom; /23/
- možnosť, že nastane určitá udalosť alebo stav s následnými žiaducimi alebo nežiaducimi dopadmi na plnenie určených cieľov. Riziko je udalosť, ktorá môže pozitívne alebo negatívne ovplyvniť výkonnosť úradu a zhodu procesov, pričom z hľadiska štruktúry je riziko kombinácia pravdepodobnosti vzniku určitej udalosti a jej následkov. /68/
- pravdepodobnosť výskytu udalosti s nepriaznivým vplyvom na splnenie určených cieľov a úloh; /75/

rovnomerná korózia

celková korózia prebiehajúca takmer rovnakou rýchlosťou na celom povrchu kovu; /32/

rozdiel odosielateľ/príjemca (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

rozdiel medzi množstvom jadrového materiálu v dávke zmeranom v prijímajúcom priestore materiálovej bilancie a množstvom uvedeným v odosielaťcom priestore materiálovej bilancie; /20/

rozhodnutie

- záväzný individuálny správny akt vydaný úradom, ktorý autoritatívnym spôsobom priznáva práva alebo ukladá povinnosti držiteľovi povolenia alebo inej osobe, voči ktorej má úrad kompetenciu konať. Postup pri vydávaní rozhodnutí úradu je špecifikovaný smernicou o vydávaní rozhodnutí; /58/
- (v súvislosti s vydávaním rozhodnutí úradu v oblasti jadrovej bezpečnosti) /59/
individuálny správny akt vydaný úradom v listinnej alebo elektronickej forme (podľa vzorov jednotlivých druhov rozhodnutí uvedených v centrálnej databáze dokumentov (CDD) v elektronickej aplikácii HCL Notes v informačnom systéme úradu). Každý nový vzor rozhodnutia odbor systémov, komponentov a stavebných konštrukcií prekonzultuje s legislatívno-právnym odborom. Pri pravidelnej revízii zaradí vzor rozhodnutia do zoznamu rozhodnutí v tejto smernici a uloží ho do CDD v elektronickej aplikácii HCL Notes v informačnom systéme úradu;

S

sabotáž

akýkoľvek úmyselný čin namierený proti jadrovému zariadeniu alebo jadrovým

materiálom, špeciálnym materiálom a zariadeniam, rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretému jadrovému palivu počas nakladania s nimi alebo pri ich preprave, ktorý môže priamo alebo nepriamo ohroziť únikom rádioaktívnych látok život, zdravie alebo majetok obyvateľstva alebo životné prostredie; /1/ (§ 26 ods. 2)

samohodnotenie

- systematický a pravidelný proces preskúmania účinnosti manažérskeho systému úradu a výsledkov jeho činnosti na základe vhodného modelu; /72/

- (STN EN ISO 9000 Systémy manažérstva kvality. Základy a slovník)

pravidelné a systematické preskúmanie procesov a ich výsledkov žiadateľa o povolenie alebo držiteľa povolenia v porovnaní s požiadavkami systému manažérstva kvality; samohodnotenie je vykonávané na všetkých úrovniach manažmentu žiadateľa o povolenie alebo držiteľa povolenia s cieľom zabezpečiť sústavné zlepšovanie; /9/ (§ 2 ods. 8)

seizmická úroveň 1

maximálne vypočítané zemetrasenie, ktoré môže konkrétnu lokalitu postihnúť raz za 100 rokov a po ktorom možno jadrové zariadenie opätovne uviesť do prevádzky; /8/ (§ 2 písm. u)

seizmická úroveň 2

maximálne vypočítané zemetrasenie, ktoré môže konkrétnu lokalitu postihnúť raz za 10 000 rokov a pri ktorom ešte možno jadrové zariadenie odstaviť a uviesť ho do bezpečného stavu; /8/ (§ 2 písm. v)

selektívna korózia

korózia zliatiny, ktorej zložky korodujú v iných pomeroch než je ich pomer v zliatine; /32/

skladovanie rádioaktívnych odpadov alebo vyhorelého jadrového paliva

- umiestnenie rádioaktívnych odpadov alebo vyhorelého jadrového paliva do priestorov, objektov alebo do zariadení umožňujúcich ich izoláciu, kontrolu a ochranu životného prostredia s úmyslom ich následne vybrať; /1/ (§ 2 písm. l) (/17/)

- (v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom)

uchovávanie vyhorelého paliva alebo rádioaktívneho odpadu v určitom zariadení s úmyslom jeho opätovného vybratia; /15/

skoro-udalosť (angl. near miss)

potenciálna významná udalosť, ktorá by sa mohla vyskytnúť ako dôsledok sledu skutočných udalostí, ale nenastala v dôsledku podmienok prevládajúcich v tom čase; /39/

skorý únik rádioaktívnych látok

taký únik rádioaktívnych látok do okolia JZ, pri ktorom nie je dostatok času na realizáciu potrebných ochranných opatrení v okolí JZ vzhľadom k povahe a veľkosti úniku; /40/ (/47/)

skupina analýzy udalostí

pracovná skupina ÚJD SR, ktorá posudzuje prevádzkové udalosti a udalosti pri preprave, v zmysle ustanovení § 27 atómového zákona a vyhlášky ÚJD SR č. 48/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe ohlasovania prevádzkových udalostí a udalostí pri preprave a podrobnosti o zisťovaní ich príčin v znení vyhlášky č. 32/2012 Z. z. Súčasťou posudzovania je aj posúdenie predbežného hodnotenia udalosti podľa stupnice INES, ktoré vykonal držiteľ povolenia; /67/

skupina kaziet HRK

súbor viacerých kaziet HRK, ktoré sú súčasne vertikálne premiestňované v reaktore VVER 440 v priebehu normálnej prevádzky reaktora alebo pri automatickom odstavení reaktora; /51/

skúšobná vzorka

- v zmysle STN EN ISO 15607 je to zvarená zostava (zvarok), ktorá sa vyhotovuje pri skúškach postupov zvarovania vykonávaných podľa noriem rady STN EN ISO 15614-1 a STN EN ISO 15613; /42/
- teleso napodobňujúce skúšaný komponent alebo jeho časť, určené na vykonanie praktickej skúšky; obsahuje reálne, realistické alebo umelé chyby; /44/

skúšobný systém

všetky časti systému pre nedeštruktívne skúšanie (postup skúšania, súvisiace skúšobné zariadenie, programové vybavenie – software a personál); /44/

skúšobný zvarový spoj

spoločné označenie pre zvarový spoj, resp. návar vyhotovený buď ako kontrolný zvarový spoj (KZS) alebo ako skúšobná vzorka; /42/

sledované obdobie (v súvislosti s havarijnou pripravenosťou úradu)

časové obdobie pohotovosti členov HŠ v jednotlivých sledoch a je spravidla stanovené na 7 dní, t. j. od pondelka 9,00 hod. do pondelka 9,00 hod. nasledujúceho týždňa. Plán fixného zaradenia jednotlivých členov HŠ v sledoch je určený na dvadsaťštyri týždňov, ktoré sa pravidelne opakujú (príloha č. 3 smernice); /66/

sledovanie jadrového materiálu (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

dokumentácia týkajúca sa identifikácie, pohybov, umiestnenia a základných charakteristík každej položky jadrového materiálu v priestore materiálovej bilancie. Sledovanie zahŕňa predovšetkým prevádzkové záznamy, ktoré sú podkladom pre vyhlásenia o zmene dávok, nových meraniach, rozdiel odosielateľ/príjemca a zmene kategórií; /18/

sledovanie zátáže siete

regulácia výkonu reaktora (zmien výkonu reaktora) v závislosti od frekvencie elektrickej siete, t. j. primárna, sekundárna a terciárna regulácia v súvislosti so stavom rozvodnej energetickej sústavy; /54/

slepá skúška

praktická demonštrácia skúšania, pri ktorej skúšobný personál nemá:

- a) detailné znalosti o počte, konfigurácii a veľkosti chýb,
- b) znalosti, či skúšobná vzorka vôbec obsahuje nejakú chybu,
- c) prístup k chybám, vychádzajúcim na skúšobný povrch,
- d) prístup k identifikácii skúšobných vzoriek; /44/

služobný a pracovný čas (vo vzťahu k havarijnej pripravenosti úradu)

čas, v ktorom zamestnanec vykonáva pracovné činnosti v súlade so svojimi pracovnými povinnosťami. Pre potreby smernice o zabezpečení vyznenia a spohotovenia Havarijného štábu Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky a o plnení úloh Styčného miesta Slovenskej republiky sa za pracovnú dobu považuje čas od 6,00 hod. do 18,00 hod. počas pracovného týždňa. Činnosti spojené s výkonom povinností člena HŠ, ktoré vykonávajú členovia HŠ v pracovnej dobe, sa považujú za výkon práce; /66/

softvér

výpočtové programy, procedúry, pravidlá a pripojená k nim dokumentácia vrátane údajov pre prevádzku výpočtového systému; /48/

softvérová organizácia

organizácia zodpovedajúca za pôvodný projekt softvéru alebo organizácia poverená schvaľovaním zmien v softvéri; /48/

spektrum prevádzkového zaťaženia

údaje o počte zaťažovacích cyklov (nábehu na prevádzkové parametre a odstávok) zariadenia pri normálnych podmienkach prevádzky a o registrovaných odchýlkach od normálnych podmienok prevádzky (tlaku, teploty, prostredia) počas sledovanej doby životnosti zariadenia; /35/

spohotovenie (vo vzťahu k havarijnej pripravenosti úradu)

činnosť, ktorú vykonávajú členovia HŠ po fáze vyrozumenia a na základe pokynov pri vyrozumení. Cieľom spohotovenia je v čo najkratšom čase dostaviť sa do CHO a začať pracovať v rámci svojho zaradenia v HŠ; /66/

spoľahlivý (vo vzťahu k fyzickej ochrane)

nepovažuje sa ten, kto:

- a) preukázateľne nadmerne požíva alkoholické nápoje alebo preukázateľne požíva omamné látky alebo prípravky, ktorých požívanie môže vyvolať závislosť osôb od nich,
- b) bol v posledných dvoch rokoch uznaný vinným z priestupku na úseku ochrany pred alkoholizmom a inými toxikomániami, z priestupku na úseku používania výbušnín, z priestupku na úseku strelných zbraní a streliva, za ktorý mu bola uložená pokuta nad 100 eur, z priestupku na úseku obrany Slovenskej republiky, z priestupku proti verejnému poriadku spáchaného neuposlušnosťou výzvy verejného činiteľa pri výkone jeho právomoci, z priestupku proti občianskemu spolunažívaniu spáchaného drobným úmyselným ublížením na zdraví alebo z priestupku proti majetku,
- c) bol právoplatne odsúdený za úmyselný trestný čin, alebo
- d) podľa zistení ministerstva vnútra alebo Policajného zboru neposkytuje záruku, že je osobou bezúhonnou a spoľahlivou na účely povolenia vstupu do priestorov jadrového zariadenia bez sprievodu; /1/ (§ 5a)

spoločná oblasť ohrozenia pre viaceré jadrové zariadenia

zjednotenie oblastí ohrozenia pre jednotlivé jadrové zariadenia a v ktorej hraniciach sú zohľadnené hranice všetkých oblastí ohrozenia; nemusí byť v tvare kruhu; /5/ (§ 2 písm. e)

spracovanie rádioaktívneho materiálu

súhrn chemických procesov alebo fyzikálnych procesov a postupov vrátane ťažby, konverzie, obohacovania štiepneho jadrového materiálu alebo množivého jadrového

materiálu a prepracovania vyhoretého jadrového paliva; /82/

spracovanie rádioaktívnych odpadov

činnosť zameraná na oddelenie rádionuklidov z rádioaktívnych odpadov, na zmenu ich zloženia a na redukciiu ich objemu s cieľom zvýšiť bezpečnosť a ekonomickú účinnosť nakladania s nimi; /10/ (§ 7)

spracovanie údajov

prepojenie medzi vytvorením výsledkov meraní a údajov o sledovaní pohybu materiálu a ich spracovaním do podoby rozličných regulačných správ, dokumentov podporujúcich overenie Euroatomom a interných pracovných dokumentov týkajúcich sa sledovania materiálu zariadením samotným; /18/

spracovateľ

- riaditeľom vecne príslušného odboru úradu určený zamestnanec, ktorý je zodpovedný za vypracovanie návrhu vyhlášky vrátane jej novelizácie; /56/
- zodpovedný zamestnanec poverený riaditeľom príslušného odboru úradu, ktorý vypracováva ročnú správu o hodnotení jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení s jadrovým reaktorom v SR z podkladov, ktoré mu poskytnú hodnotitelia; /63/
- určený zamestnanec alebo ním poverený podriadený zamestnanec, ktorý vypracúva návrh dokumentu; /69/

spracovateľ analýzy bezpečnosti úradom

v rámci smernice o vypracovávaní analýz bezpečnosti vecne príslušný odbor ÚJD SR; /78/

správa o materiálovej bilancii jadrových materiálov

porovnanie ich východzieho stavu, súhrnu všetkých inventárnych zmien a súpisu fyzického inventára; porovnanie sa spracováva vždy pre každú jednotlivú kategóriu jadrových materiálov; /34/

správa o zmene inventára jadrových materiálov

záznam o všetkých zmenách jednotlivých dávok jadrových materiálov alebo o zmenách s nimi súvisiacimi, ktoré sú hlásené na ÚJD SR a na Euratom v súlade s príslušným dodatkovým ujednaním; /34/

správna technická prax

prax, ktorá požaduje aby sa systémy, konštrukcie a komponenty projektovali podľa príslušných technických noriem, ich projekt bol overený na podobných predchádzajúcich aplikáciách a aby spĺňali ciele spoľahlivosti jadrového zariadenia z hľadiska jadrovej bezpečnosti; prax, ktorá pri projektovaní jadrového zariadenia zohľadňuje prevádzkové skúsenosti z podobných jadrových zariadení; /40/ (/54/)

sprievodná technická dokumentácia (vo vzťahu ku kvalite vybraných zariadení)

dokumentácia zodpovedajúca požiadavkám Prílohy č. 8 k vyhláske ÚJD SR č. 431/2011 Z. z. ; /35/ (/43/, /53/)

sprievodná technická dokumentácia vybraných zariadení

súbor technickej dokumentácie, ktorú vyhotovuje výrobca (montážna organizácia) zariadenia a odovzdáva prevádzkovateľovi, obsahujúca základné konštrukčné, materiálové a prevádzkové parametre zariadenia v zmysle požiadaviek vyhláske ÚJD SR č. 431/2011 Z. z. o , Príloha 8; /36/ (/42/)

sprostredkovateľ ((v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktorá alebo ktoré poskytuje sprostredkovateľské služby z colného územia Únie na územie tretej krajiny; /13/

sprostredkovateľské služby (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím) /13/

- rokovanie alebo dojednávanie transakcií na účely nákupu, predaja alebo dodávky položiek s dvojakým použitím z tretej krajiny do akejkoľvek inej tretej krajiny alebo
- predaj alebo nákup položiek s dvojakým použitím, ktoré sa nachádzajú v tretích krajinách, na účely ich transferu do inej tretej krajiny.

Na účely NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821 ,je z tejto definície je vylúčené poskytovanie výlučne doplnkových služieb. Doplnkové služby sú doprava, finančné služby, poistenie alebo zaistenie, alebo všeobecná reklama alebo propagácia .

spúšťanie (vo vzťahu k JB)

proces, počas ktorého musí držiteľ povolenia overiť, či sú systémy, konštrukcie a komponenty vyhotovené v súlade s projektom, či sú prevádzkyschopné a či spĺňajú požiadavky na jadrovú bezpečnosť podľa predprevádzkovej bezpečnostnej správy; Jadrové

zariadenie sa považuje za spustené po splnení kritérií úspešnosti spúšťania ustanovených v programoch spúšťania; /8/ (Príloha 4, časť B, bod I.)

stabilný rast chyby

stav, pri ktorom mechanizmom vysokocyklovej (nízkodeformačnej) alebo nízkyklovej (vysokodeformačnej) únavy, v materiáli rovnomerne rastie (únavová) trhlinka; /27/

starnutie

všeobecný proces, pri ktorom sa postupne menia charakteristiky systémov, konštrukcií alebo komponentov s časom alebo ich prevádzkovaním; /32/ (/31/, /38/)

stav jadrového zariadenia uvažovaný v projekte jadrového zariadenia

1. normálna prevádzka,
2. abnormálna prevádzka alebo
3. havarijné podmienky; /8/ (§ 2 písm. w)

stav poškodenia jadrového zariadenia

koncový stav havarijných reťazcov s podobnými charakteristikami, ktoré sa týkajú priebehu havárie, stavu budovy reaktora a ochrannnej obálky, prevádzkyschopnosti systémov určených na zmierňovanie následkov havárií; /24/

stav zariadenia

- úroveň charakteristík SKK, ktoré môžu mať vplyv na plnenie ich projektovej funkcie; /38/
- úroveň charakteristických parametrov konštrukcie alebo komponentu, ktoré môžu mať vplyv na plnenie projektovej funkcie zariadenia; /28/ (/29/, /30/, /31/, /32/, /38/)

stavy JZ

uvažované v projekte JZ zahŕňajú normálnu prevádzku, abnormálnu prevádzku a havarijné podmienky podľa zobrazenia na obrázku nižšie:

Prevádzkové stavy		Havarijné podmienky		Prakticky eliminované podmienky	
Normálna prevádzka	Abnormálna prevádzka	Projektové udalosti	Havárie v podmienkach rozšíreného projektu		
	Očakávané udalosti		(a)		(b)

a) Havárie bez závažného poškodenia jadrového paliva (DEC A)

b) Havárie s tavením jadrového paliva (DEC B)

/40/ (/46/, /47/, /52/, /55/)

st'ážnosť (podaná na úrad)

podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (st'ážovateľ), ktorým:

- a) sa domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, o ktorých sa domnieva, že boli porušené činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy,
- b) poukazuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie je v pôsobnosti orgánu verejnej správy; /76/

stratifikácia jadrových materiálov

prehľad o rozdelení jadrových materiálov v oblasti materiálovej bilancie (MBA) podľa kategórií a kľúčových bodov merania (KMP); /34/

strážžený priestor

- vymedzený priestor obsahujúci jadrové zariadenie a jadrový materiál, do ktorého je obmedzený a kontrolovaný prístup na účely fyzickej ochrany; /1/ (§ 25a)
- priestor, ktorého obvod je ohraničený mechanickými zábrannými prostriedkami, ak je to uvedené v predbežnom pláne fyzickej ochrany, aj elektronickým zabezpečovacím systémom; /4/ (§ 2 písm. b) (/33/)

striedajúci sled (vo väzbe na úrad)

sled vytvorený zo zástupcov jednotlivých odborných skupín HŠ, ktorí nemajú pohotovosť v konkrétnom týždni a sú zároveň dosiahnuteľní; /66/

strom porúch

logický diagram, ktorý analyzuje všetky príčiny vedúce ku vzniku definovanej poruchy systému identifikovanej v strome udalostí, tzv. vrcholová udalosť, až na úroveň

jednotlivých základných udalostí, ktoré sa už ďalej nerozvíjajú (nepohotovosť z dôvodu údržby, testu, ľudskej chyby, atď.); /24/

strom udalostí

logický diagram, ktorý znázorňuje očakávanú odozvu jadrového zariadenia na výskyt iniciačnej udalosti; /24/

styčné miesto úradu

určená skupina zamestnancov úradu (operátor komunikátora, skupina spravodajstva HŠ, odbor havarijného plánovania), ktorá zabezpečuje prijímanie a zasielanie vyrozumenia, výstrah a následných informácií v prípade nehody alebo havárie na jadrovom zariadení alebo pri preprave, záchytoch rádioaktívnych materiálov, stratách, nálezoch alebo krádežoch zdrojov ionizujúceho žiarenia, v prípade rádiologických teroristických útokov v Slovenskej republike alebo rovnakých udalostí v zahraničí, ako aj pre prípad havarijných cvičení; /66/

súdna príslušnosť

súd, ktorý je príslušný rozhodovať podľa Viedenského dohovoru vrátane všetkých ustanovení vo vzťahu ku kolízii zákonov; /80/

súčiniteľ intenzity napätia – K_t

určuje napäťové pole vo vrchole ideálnej trhliny zaťaženej ťahom kolmo na jej rovinu v oblasti lineárno-pružných deformácií; /27/

súpis fyzického inventára jadrových materiálov

zoznam všetkých dávok jadrových materiálov, ktoré sa nachádzajú v MBA alebo u daného prevádzkovateľa k určenému dátumu, založený na fyzickom overení všetkých dávok; /34/

systém kontroly (úradu)

súhrn postupov, činností, zodpovednostných vzťahov, príprava, schvaľovanie, evidencia a trvalé ukladanie dokladových písomností vyskytujúcich sa pri výkone vnútornej kontroly; /73/

systém kvality (v súvislosti s nedeštruktívnym skúšaním)

dokument, ktorý popisuje štruktúru, personálne a materiálne zabezpečenie kvalifikačného orgánu vrátane pravidiel, metodiky a riadenia vykonávania všetkých jeho činností; /44/

systém manažérstva kvality

vytvorenie a zdokumentovanie organizačnej štruktúry, postupov a zdrojov na zabezpečovanie kvality jadrových zariadení s cieľom dosiahnuť potrebnú úroveň jadrovej bezpečnosti a zabezpečiť, že iné požiadavky sa neberú do úvahy oddelene od požiadaviek jadrovej bezpečnosti, aby sa vylúčil ich možný negatívny vplyv na jadrovú bezpečnosť; /1/ (§ 2 písm. n)

systém monitorovania degradácie

spôsob priebežného zisťovania vzniku a pôsobenia degradačných procesov na reálne materiály prípadne overovacie vzorky pri skutočných prevádzkových podmienkach jednotlivých konštrukcií a komponentov JZ; /30/

systém riadenia kvality (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

koordinované činnosti riadenia a kontroly organizácie so zameraním na kvalitu; /18/

systém správy údajov (v súvislosti s požiadavkami na evidenciu údajov dôležitých pre vyradovanie jadrového zariadenia z prevádzky)

metodika a organizovaný súbor procesov, procedúr a prostriedkov pre zber, triedenie, uchovávanie (archivovanie) informácií a záznamov vrátane technického, personálneho a organizačného zabezpečenia tohto systému, umožňujúce spracovať údaje a ich neskoršie vyhl'adávanie; /26/

Š

špecializované zariadenie (v súvislosti s odbornou prípravou)

zariadenie, ktoré prevádzkuje fyzická osoba alebo právnická osoba na základe udeleného povolenia na odbornú prípravu zamestnancov držiteľov povolení; /1/ (§ 2 písm. o)

špeciálne materiály a zariadenia

materiály a zariadenia definované osobitným predpisom (NARIADENIE RADY (ES) č. 428/2009 z 5.mája 2009, ktorým sa stanovuje režim Spoločenstva na kontrolu vývozu, prepravy, sprostredkovania a tranzitu položiek s dvojakým použitím (prepracované znenie)); /1/ (§ 11 ods. 2) (NARIADENIE RADY (ES) č. 428/2009 bolo nahradené NARIADENÍM EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821)

špecifická kontrola (napríklad STN EN 10204 Kovové výrobky. Druhy dokumentov kontroly)

skúšky vykonávané u výrobcu podľa príslušnej špecifikácie výrobku na výrobkoch určených na dodávanie alebo na vzorkách odobratých z týchto výrobkov na zistenie, či výrobky zodpovedajú vlastnostiam uvedeným v požiadavkách na kvalitu alebo v technickej dokumentácii príslušného vybraného zariadenia; /9/ (§ 2 ods. 9)

štandardný dokument (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)

formuláre, ktoré sa používajú ako vzory žiadosti o povolenie cezhraničnej prepravy, schválenia cezhraničnej prepravy príslušnými orgánmi, rozhodnutia o povolení cezhraničnej prepravy alebo zamietnutia cezhraničnej prepravy, ako aj ostatných úkonov držiteľa, žiadateľa, príjemcu a príslušných orgánov, ktoré súvisia s povoľovaním cezhraničnej prepravy. Štandardný dokument a spôsob jeho riadneho vyplnenia ustanovuje osobitný predpis; /1/ (§ 16 ods. 11)

štandardné skúšky

bežne používané normalizované skúšky mechanických vlastností materiálov (napr. skúška ťahom, Charpyho skúška rázom v ohybe prípadne skúška lomovej húževnatosti na CT alebo COD telesách); /30/

štát zariadenia

vo vzťahu k jadrovému zariadeniu znamená zmluvnú stranu, na ktorej území sa nachádza toto zariadenie alebo ak sa nenachádza na území žiadneho štátu, potom zmluvnú stranu, ktorá dané jadrové zariadenie prevádzkuje alebo z ktorej rozhodnutia sa toto zariadenie prevádzkuje; /80/

štatisticky vierohodné údaje (v súvislosti s pravidlami konštruovania, výroby a montáže, opráv, výmen a rekonštrukcií strojno-technologických komponentov vybraných zariadení jadrových elektrární typu VVER 440)

údaje o výsledkoch skúšok spracované vzájomne dohodnutým typom štatistickej prebiecky meraním pri štatistickej kontrole kvality podľa STN 01 0256; /35/

štrbinová korózia

lokálna korózia, ku ktorej dochádza v úzkych štrbinách alebo medzerách medzi kovovým a iným povrchom (kovovým alebo nekovovým); /32/

T, Ľ

taxonómia (v súvislosti so samohodnotením účinnosti manažérskeho systému ÚJD SR)

systematické triedenie a opis v rámci konkrétnej oblasti; /72/

technická pomoc (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

akákoľvek technická podpora súvisiaca s opravami, vývojom, výrobou, montážou, testovaním a údržbou alebo akákoľvek iná technická služba, ktorá môže mať formu inštruktáže, poradenstva, odbornej prípravy, odovzdávania pracovných vedomostí či znalostí alebo konzultačných služieb vrátane pomoci elektronickými prostriedkami, ako aj telefonicky alebo inými ústnymi formami pomoci; /13/

technická špecifikácia

opis skúšaného komponentu, typu a veľkosti chýb, popis parametrov komponentu ktoré môžu ovplyvniť výsledok skúšania a požiadavky na spoľahlivosť skúšania; /44/

technické zdôvodnenie (v súvislosti s nedeštruktívnym skúšaním)

dokumentovaný dôkaz, ktorý preukáže spôsobilosť navrhovaného systému nedeštruktívneho skúšania, odôvodní výber základných parametrov skúšobného systému a oblasti ich platnosti (limít), rozsah vyžadovaných praktických skúšok, opis použitých realistických, alebo umelých chýb a všetky ďalšie špecifické požiadavky; /44/

technika nedeštruktívneho skúšania

každý špecifický spôsob aplikácie metódy nedeštruktívneho skúšania, ktorá môže byť aplikovaná (napr. impulzná odrazová metóda, rotačná sonda, atď.); /44/

technologické vlastnosti konštrukčného materiálu

súbor fyzikálnych a mechanických vlastností materiálu umožňujúcich určitý spôsob spracovania materiálu na hutnícky výrobok alebo na hotový výrobok za definovaných podmienok; /53/

technologické vlastnosti materiálov

pre účely BNS II.5.5/2009 sa pod týmto pojmom rozumejú vlastnosti, ktoré určujú vhodnosť na použitie a/alebo chovanie sa materiálu v procese výrobných a montážnych technológií (vrátane technológií opráv); /45/

technologické zastarávanie

proces súvisiaci so znížením spoľahlivosti alebo disponibility SKK v dôsledku nedostatkov v oblasti predpisov a noriem, nedostatkov projektu, nedostatku náhradných dielov, prípadne výrobcov a dodávateľov zariadení; /38/

teplotné starnutie

degradácia vlastností a stavu konštrukčných materiálov spôsobená dlhodobým pôsobením zvýšenej prevádzkovej teploty; /31/

test materiálovej bilancie

metóda stanovovania hodnoty materiálovej bilancie; pri zohľadnení zdôvodneného odhadu nepresnosti merania test bilancie rozhodne, či je bilancia prijateľná alebo nie; /18/

testovanie

proces preskúšania alebo vyhodnotenia systému alebo konštrukcie (komponentu), ktorý je vykonávaný buď na overenie, či systém alebo konštrukcia (komponent) vyhovuje stanoveným požiadavkám, alebo na stanovenie rozdielov medzi očakávanými a aktuálnymi výsledkami; /48/

tranzit (v súvislosti s kontrolou vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

preprava položiek s dvojakým použitím, ktoré nie sú položkami Únie, vstupujúcich na a prechádzajúcich cez colné územie Únie s miestom určenia mimo colného územia Únie, ak tieto položky:

- a) sú prepustené do colného režimu vonkajší tranzit podľa článku 226 Colného kódexu Únie a iba prechádzajú cez colné územie Únie;
- b) sa prekladajú v rámci slobodného pásma alebo sa z neho priamo spätne vyvážajú;
- c) sú dočasne uskladnené a priamo sa spätne vyvážajú z priestorov na dočasné uskladnenie; alebo
- d) boli dovezené na colné územie Únie na tom istom plavidle alebo lietadle, ktoré ich vyvezie z uvedeného územia bez prekládky; /13/

tretia krajina (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

ktorýkoľvek štát, ktorý nie je členom Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu; /20/

trvalé zlepšovanie systému manažérstva kvality

proces zlepšovania merateľných ukazovateľov alebo hodnotiteľných ukazovateľov založených na politike kvality a cieľoch kvality žiadateľa o povolenie alebo držiteľa povolenia prostredníctvom výsledkov auditu, analýzy údajov, nápravných a preventívnych činností a preskúmania vrcholovým manažmentom; /9/ (§ 2 ods. 10)

typová skúška

overenie schopnosti vybraného zariadenia daného typu spĺňať špecifikované požiadavky podrobením reprezentatívneho kusu alebo niekoľkých kusov tohto typu pôsobeniu príslušnej množiny fyzikálnych podmienok, chemických podmienok, podmienok okolitého prostredia a prevádzkových alebo havarijných podmienok; /9/ (§ 2 ods. 11)

ťažká havária

stav jadrového zariadenia zahŕňajúci udalosť s tavením jadrového paliva alebo uvoľnením rádioaktívnych látok, ktorý si vyžaduje zavedenie ochranných opatrení na ochranu obyvateľstva; /1/ (§ 23a ods. 4) (/8/ (§ 2 písm. x), /40/, /47/, /52/)

U

účinnosť H_3BO_3

zmena reaktivity vyvolaná zmenou koncentrácie kyseliny boritej v moderátore reaktora o 1 g H_3BO_3 /1 kg H_2O . Udáva sa v jednotkách [%/(g/kg)]; /51/

účinnosť kazety HRK, resp. skupiny kaziet HRK z polohy H_1 do polohy H_2

absolútna hodnota zmeny reaktivity vyvolaná zmenou polohy kazety HRK, resp. skupiny kaziet HRK z polohy H_1 do polohy H_2 . Udáva sa v jednotkách [%]; /51/

účtovná evidencia a kontrola jadrových materiálov (NMAC)

všetky činnosti v jadrovom zariadení týkajúce sa účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov vrátane zisťovania a spracovávania údajov a podávania správ Komisii; /18/

účtovné zásoby priestoru materiálov bilancie (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

algebraický súčet posledných fyzických zásob daného priestoru materiálov bilancie a všetkých zmien zásob, ku ktorým došlo od zmieneného zistenia fyzických zásob; /20/

údaje

súbor správ vrátane výkresovej dokumentácie, certifikátov, prevádzkových denníkov, výpočtov a iných typov záznamov archivovaných v jadrovom zariadení, ktoré sú organizované takým spôsobom, že poskytujú úplný a objektívny obraz o predchádzajúcich a prebiehajúcich činnostiach na jadrovom zariadení. Súčasťou sú záznamy zo všetkých fáz životného cyklu jadrového zariadenia: projekt, výstavba, prevádzka a vyradovanie; /26/

údaje dávky (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

hmotnosť každej kategórie jadrového materiálu a v prípade plutónia a uránu aj izotopové zloženie. Na účely hlásenia majú byť hmotnosti jednotlivých položiek v dávke spojené dohromady pred zaokrúhlením na najbližšiu jednotku; /20/

udalosť pri preprave

udalosť pri preprave rádioaktívnych materiálov, ktorá spôsobila nesúlad s požiadavkami na jadrovú bezpečnosť pri preprave rádioaktívnych materiálov; /1/ (§ 27 ods. 2)

udalosti na jadrových zariadeniach (poruchy, nehody, havárie)

vymedzené udalosti, ktoré spĺňajú kritériá podľa § 27 ods. 3 atómového zákona; /64/

ukazovateľ výkonu (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

hlavný ukazovateľ výsledkov dosiahnutých jednotlivcom, tímom, organizáciou alebo prostredníctvom určitej činnosti; /18/

ukladanie rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva

trvalé umiestnenie rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva do úložiska rádioaktívneho odpadu alebo do úložiska vyhoretého jadrového paliva bez úmyslu ho následne vybrať; /1/ (§ 2 písm. p)

ukončenie prevádzky jadrového zariadenia

stav jadrového zariadenia, keď sa jeho využívanie na pôvodný účel skončilo a tento proces je nevratný; pre úložisko rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva platí, že ukončením prevádzky jadrového zariadenia je stav, keď sa skončilo umiestňovanie rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva do úložiska; /1/ (§ 2 písm. q)

uloženie

umiestnenie rádioaktívneho odpadu alebo vyhoretého jadrového paliva do určeného zariadenia bez úmyslu jeho opätovného vybratia; /17/ (/15/)

úložisko

- jadrové zariadenie podľa písmena f) tretieho bodu alebo štvrtého bodu § 2 atómového zákona (súbor civilných stavebných objektov a nevyhnutných technologických zariadení v projekte určenej konfigurácii, určených na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom alebo nakladanie s rádioaktívnymi odpadmi), ktorého hlavným účelom je ukladanie rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretého jadrového paliva, umožňujúce ich izoláciu, kontrolu a ochranu životného prostredia; /1/ (§ 2 písm. r)
- (v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)
akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je uloženie rádioaktívneho odpadu; /15/

umelý zdroj ionizujúceho žiarenia

iný zdroj ionizujúceho žiarenia ako prírodný zdroj ionizujúceho žiarenia; /82/

upravený odpad

odpad zmeraný alebo ocenený na základe meraní, ktorý bol upravený takým spôsobom (napríklad v skle, cemente, betóne alebo bitúmene), aby nebol vhodný na ďalšie jadrové použitie; /20/

úprava rádioaktívnych odpadov

činnosť, ktorej výsledkom je balená forma RAO pripravená v súlade s požiadavkami na bezpečnú manipuláciu, skladovanie, prepravu a ukladanie; /10/

určený zamestnanec

- (v súvislosti s overovaním osobitnej odbornej spôsobilosti zamestnancov držiteľov povolení)
štátny zamestnanec ÚJD SR v stálej štátnej službe, ktorý plánuje, organizuje, zabezpečuje a dokumentuje realizáciu overovania osobitnej odbornej spôsobilosti zamestnancov držiteľov povolení; /61/
- (v súvislosti s činnosťou odboru jadrovej bezpečnosti)
zamestnanec odboru jadrovej bezpečnosti zodpovedný za plnenie činností podľa článku 4. smernice o udalostiach na jadrových zariadeniach; /64/ (/67/)

úroveň rizika (v súvislosti s riadením rizík)

veľkosť rizika vyjadrená kombináciou následku a pravdepodobnosti výskytu rizika; /68/

USIE (angl. Unified System for Information Exchange in Incidents and Emergencies)

informačný systém MAAE, prostredníctvom ktorého Národný koordinátor INES zverejňuje informácie o udalostiach; /67/

uvolňovacia úroveň

hodnota povrchovej rádioaktívnej kontaminácie, hmotnostnej aktivity alebo objemovej aktivity, pri ktorej neprekročení môžu byť rádioaktívne materiály, ktoré vznikli alebo sa používali pri vykonávaní činnosti vedúcej k ožiareniu, uvoľnené spod administratívnej kontroly; /82/

uzatváracie zariadenie

uzatváracia armatúra (ventil, klapka, kohút atď.) alebo súbor viacerých druhov takých armatúr (vrátane drenáže a vzdušníkov medzi nimi) určená na odpojenie systémov, zariadení a úsekov potrubia od seba vrátane RČA a redukčných ventilov; /35/

uzatvorenie (v súvislosti so zodpovedným a bezpečným nakladaním s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom)

dokončenie všetkých operácií v určitom čase po umiestnení vyhoretoho paliva alebo rádioaktívneho odpadu do úložiska vrátane záverečných stavebných alebo iných prác potrebných na uvedenie zariadenia do dlhodobého bezpečného stavu; /15/

uzatvorenie úložiska (rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretoho jadrového paliva)

administratívne a technické činnosti po ukončení umiestňovania rádioaktívnych odpadov alebo vyhoretoho jadrového paliva do úložiska vrátane záverečných stavebných alebo iných prác potrebných na uvedenie úložiska do dlhodobého bezpečného stavu; /1/ (§ 22 ods. 1)

uzatvorený/uzavretý žiarič

- má význam vymedzený v smernici Rady 96/29/EURATOM z 13. mája 1996, ktorá stanovuje základné bezpečnostné normy ochrany zdravia pracovníkov a obyvateľstva pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia (žiarič, ktorého štruktúra je taká, že za normálnych podmienok zabráňuje použitiu akéhokoľvek rozptylu rádioaktívnych látok do životného prostredia) a v prípade potreby zahŕňa kapsulu obaľujúcu rádioaktívny materiál ako súčasť žiariča; /17/

(poznámka: smernica Rady 96/29/EURATOM bola zrušená smernicou Rady 2013/59/EURATOM z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom; v smernici Rady 2013/59/ Euratom je „uzavretý žiarič“ definovaný ako rádioaktívny žiarič, v ktorom je rádioaktívny materiál trvalo uzavretý v kapsule alebo začlenený do pevnej formy s cieľom zabrániť za bežných podmienok používania akémukoľvek uvoľneniu rádioaktívnych látok)

- rádioaktívny žiarič, ktorého konštrukcia zabezpečuje tesnosť a za podmienok bežného používania vylučuje únik rádioaktívneho materiálu; /82/

územie jadrového zariadenia

územie s jadrovým zariadením ohraničené bariérou stráženého priestoru, ktorá je na účel havarijného plánovania súčasne hranicou jadrového zariadenia; /5/ (§ 2 písm. b)

uznané zariadenie

- (v súvislosti s rádioaktívnym odpadom alebo vyhoretým jadrovým palivom)
zariadenie nachádzajúce sa na území krajiny a schválené jej príslušnými orgánmi dozoru na dlhodobé skladovanie alebo uloženie uzatvorených žiaričov, v osobitnom prípade aj kapsúl obaľujúcich rádioaktívny materiál ako súčasť žiariča alebo zariadenie určené na dočasné skladovanie uzatvorených žiaričov; /1/ (§ 16 ods. 10)
- (v súvislosti s dozorom a kontrolou pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhorelého jadrového paliva)
zariadenie nachádzajúce sa na území krajiny a schválené príslušnými orgánmi tejto krajiny v súlade s vnútroštátnym právom na dlhodobé skladovanie alebo uloženie uzatvorených žiaričov alebo zariadenie riadne splnomocnené podľa vnútroštátneho práva na dočasné skladovanie uzatvorených žiaričov; /17/

V

validácia

- proces určenia, či výrobok alebo služba sú dostatočné na uspokojivé plnenie zamýšľanej funkcie; je potvrdenie prostredníctvom preskúmania a objektívnych dôkazov, že boli splnené stanovené ciele a špecifikované požiadavky na konkrétny určený účel alebo použitie; /47/, /54/
- preukázanie a vyhodnotenie schopnosti produktu verne modelovať správanie jadrového zariadenia a plniť stanovené požiadavky; /48/ (/40/, /51/)

vecne príslušný odbor

- odbor úradu, do ktorého odbornej pôsobnosti vypracovanie návrhu vyhlášky patrí; /56/
- odbor úradu, ktorému je spis pridelený na vybavenie podľa vecného obsahu konania v zmysle Organizačného poriadku úradu; /58/ (/59/, /62/)
- organizačný útvar úradu, do ktorého pôsobnosti obsahovo predmet sťažnosti patrí, pokiaľ sťažnosť nesmeruje priamo proti zamestnancom tohto odboru; /76/

vedúci audítor (v súvislosti s vykonávaním vnútorného auditu systému manažérstva kvality)

audítor určený na riadenie i vykonávanie auditu; /77/

vedúci kontrolovaného subjektu (v súvislosti s vnútornou kontrolou na úrade)

vedúci zamestnanec organizačného útvaru. Priamy nadriadený zodpovedného zamestnanca je vedúci zamestnanec organizačného útvaru, do ktorého je zodpovedný zamestnanec organizačne začlenený; /73/

veľký skorý únik (LER)

veľký únik rádioaktívnych látok ešte pred prijatím vonkajších ochranných opatrení; /24/

veľký únik (rádioaktívnych látok)

únik, pri ktorom časovo a priestorovo obmedzené ochranné opatrenia nestačia na ochranu obyvateľstva a životného prostredia; /40/ (/47/)

veľký únik (LR)

taký únik RAL, ktorý vyžaduje aplikáciu ochranných opatrení na ochranu obyvateľstva; /24/

verifikácia

- overenie, či kvalita alebo výkonnosť produktu alebo služby je taká, ako je uvedené, zamýšľané alebo požadované; je potvrdenie preskúmaním a objektívnym dôkazom, že boli splnené stanovené ciele a boli splnené špecifikované požiadavky na konkrétne výsledky; /40/ (/47/, /54/)
- overenie, či produkt v každom štádiu svojho životného cyklu (vývoja) spĺňa alebo nespĺňa stanovené požiadavky a je pripravený na použitie; /48/ (/51/)

vlastné hodnotenie (v zmysle smernice o hodnotení dokumentácie úradom)

proces, v ktorom sa odborne hodnotí dokumentácia a v ktorom sa rozhoduje či dokumentácia spĺňa požiadavky podľa atómového zákona, nadväzujúcich právnych predpisov, technických noriem a iných súvisiacich predpisov alebo či sú požiadavky na jej dopracovanie. Výsledkom sú odborné interné alebo externé posudky a pripomienky; /62/

vlastník rizika (v zmysle smernice o riadení rizík)

zamestnanec úradu, ktorý má zodpovednosť a právomoc riadiť riziko; /68/

vnútorná kontrola na úrade

v rozsahu svojej pôsobnosti zameriava kontrolnú činnosť na vecnú a formálnu správnosť, na účelnosť a efektívnosť plnenia úloh; /73/

vnútorné ohrozenie

ohrozenie predstavujúce riziko pre bezpečnosť jadrového zariadenia, ktoré má pôvod v prevádzkovom areáli jadrového zariadenia a je spojené s poruchami zariadení jadrového zariadenia a činností, ktoré sú pod kontrolou držiteľa povolenia; /37/, /40/

vnútorný audítor (v zmysle smernice o riadení rizík)

vlastný zamestnanec úradu, ktorý vykonáva vnútorný audit podľa zákona o finančnej kontrole, zamestnanec vnútorného auditu; /68/

vnútorný havarijný plán

obsahuje plánované opatrenia na území jadrového zariadenia alebo viacerých jadrových zariadení, ktoré prevádzkuje jeden držiteľ povolenia a väzbu na plán ochrany obyvateľstva (napríklad § 13 ods. 1 písm. i) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov); /1/ (§ 28 ods. 3 písm. b)

vnútorný požiar

požiar, ktorý vznikne na území jadrového zariadenia, a to vo vnútri alebo mimo stavieb jadrového zariadenia a držiteľ povolenia mu môže predísť; /41/

vnútorný priestor

- oblasť s dodatočnými ochrannými opatreniami vo vnútri chránenej oblasti, kde sa používa alebo skladuje jadrový materiál I. kategórie; /1/ (§ 25a)

- priestor v budove alebo v miestnosti nachádzajúcej sa vnútri chráneného priestoru, ktorej steny tvoria mechanické zábranné prostriedky a je vybavený elektronickým zabezpečovacím systémom; /4/ (§ 2 písm. d) (/33/)

vonkajšie ohrozenie

ohrozenie, ktorá nie je spojené s prevádzkou jadrového zariadenia ani s vykonávanou činnosťou, ale môže mať vplyv na bezpečnosť jadrového zariadenia alebo činnosti; /22/, /40/

v podstate identická transakcia (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

transakcia týkajúca sa položiek s v podstate rovnakými parametrami alebo technickými vlastnosťami, ktorá zahŕňa rovnakého koncového používateľa alebo príjemcu ako iná transakcia; /13/

všeobecné vývozné povolenie Únie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

povolenie vývozu na vývoz do určitých krajín, ktoré sa udeľuje všetkým vývozcom spĺňajúcim podmienky a požiadavky na jeho používanie uvedené v oddieloch A až H prílohy II NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821, (prepracované znenie); /13/

všeobecne záväzný právny predpis (VZPP)

ústava, ústavný zákon, zákon a vykonávací predpis, nariadenia a smernice, rozhodnutia a odporúčania EÚ, medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská Republika viazaná, pripravovaný, pripomienkovaný a vydávaný podľa Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky; /57/

vybrané zariadenia (VZ)

systémy, konštrukcie, komponenty alebo ich časti vrátane ich programového vybavenia dôležité z hľadiska jadrovej bezpečnosti jadrového zariadenia, zaradené do bezpečnostných tried podľa svojho významu pre jadrovú bezpečnosť, ako aj podľa bezpečnostnej funkcie systému, ktorého sú súčasťou a podľa závažnosti ich prípadnej poruchy; /1/ (§ 2 písm. s) (/46/)

vybrané zariadenia jadrových zariadení (VZJZ)

v zmysle atómového zákona sú systémy, konštrukcie, komponenty alebo ich časti, vrátane ich programového vybavenia, dôležité z hľadiska jadrovej bezpečnosti jadrového zariadenia a zaradené do bezpečnostných tried I – IV v súlade s kritériami podľa prílohy č. 1 k vyhláške č. 430/2011 Z. z.; /27/ (/35/, /36/, /42/, /45/, /53/)

vybraní zamestnanci držiteľa povolenia na uvádzanie jadrového zariadenia do prevádzky, prevádzku jadrového zariadenia alebo vyradovanie

zamestnanci vykonávajúci pracovné činnosti, ktoré majú priamy vplyv na jadrovú bezpečnosť, majú vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa získané v Slovenskej republike alebo na území členských štátov (zákon č. 422/2015 Z. z. o uznávaní dokladov o vzdelaní a o uznávaní odborných kvalifikácií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), ukončili odbornú prípravu, sú zdravotne spôsobilí a psychicky spôsobilí, ktorých osobitnú odbornú spôsobilosť preverila skúšobná komisia zriadená úradom a úrad im vydal preukaz o osobitnej odbornej spôsobilosti; /1/ (§ 24 ods. 4)

vybraný zamestnanec (v zmysle Štatútu skúšobnej komisie pre vybraných zamestnancov) /61/

zamestnanec držiteľa povolenia na uvádzanie do prevádzky, na prevádzku a na vyradovania jadrových zariadení podľa § 5 ods. 3 písm. b) alebo c) atómového zákona s výkonom pracovných činností s priamym vplyvom na jadrovú bezpečnosť.

V zmysle vyhlášky pre účely tohto štatútu ich označujeme nasledovne:

- a) Členovia stálej obsluhy blokovej dozorne,
 - I. Operátor sekundárneho okruhu – OSO,
 - II. Operátor primárneho okruhu – OPO,
 - III. Vedúci reaktorového bloku – VRB,
- b) Kontrolný fyzik – KF,
- c) Zmenový inžinier – ZI,
- d) Vedecký vedúci spúšťania bez práva manipulácie – VVS;

vyhláška

druh právneho predpisu, ktorý obsahuje pravidlá a podmienky pre úrad a dozorované subjekty pri výkone štátneho dozoru nad jadrovou bezpečnosťou a ktorý vykonáva ustanovenia atómového zákona a zákona o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí; /56/

vyhlásenie o spätnom vývoze (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

úkon v zmysle článku 5 ods. 13 Colného kódexu Únie; /13/

vyhodnotenie degradačných procesov

zistovanie súvislostí medzi typom degradácie, jej rozsahom, kvalitou okolitého prostredia a spôsobom prevádzky; /29/

vyhoreté jadrové palivo/vyhoreté palivo (VJP)

jadrové palivo, ktoré bolo ožiarené v aktívnej zóne jadrového reaktora a bolo z nej natrvalo odstránené; vyhoreté jadrové palivo sa môže považovať za použiteľný zdroj, ktorý sa môže prepracovať, alebo sa môže určiť na uloženie, ak sa považuje za rádioaktívny odpad; /1/ (§ 2 písm. t) (/15/, /17/)

vyhradené technické zariadenia (VTZ)

technické zariadenia tlakové, zdvíhacie a elektrické v zmysle vyhlášky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 508/2009 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci s technickými zariadeniami tlakovými, zdvíhacími, elektrickými a plynovými a ktorou sa ustanovujú technické zariadenia, ktoré sa považujú za vyhradené technické zariadenia v znení neskorších predpisov; /35/

východiskové údaje (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

údaje zaznamenané počas merania alebo kalibrácie alebo používané na odvodenie empirických vzťahov, ktoré identifikujú jadrový materiál a poskytujú údaje o dávke, vrátane: hmotnosti zložiek, konverzných faktorov na určenie hmotnosti prvku, mernej tiaže, koncentrácie prvku, izotopových pomerov, vzťahov medzi objemom a údajmi manometra a vzťahov medzi vyrobeným plutóniom a generovaným výkonom; /20/

výkonný bezpečnostný systém

súbor zariadení/systémov, ktoré po iniciácii ochrannými systémami zabezpečujú potrebné bezpečnostné činnosti; /46/

vynucovanie práva

proces, ktorým sa vynucuje dodržiavanie relevantných medzinárodných zmlúv, ktoré sa týkajú mierového využívania jadrovej energie a ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na ich základe, rozhodnutí úradu a opatrení z protokolov z inšpekčnej činnosti úradu; /58/

výpočtový program

postupnosť inštrukcií vhodných pre ich spracovanie na počítači. Spracovanie môže

zahrňovať i použitie prekladača, aby mohol byť výpočtový program vykonaný; /48/

vyraďené zariadenie (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

zariadenie, v ktorom bolo overené, že zvyškové štruktúry a vybavenie podstatné pre jeho používanie boli odstránené alebo vyraďené z prevádzky, takže sa nepoužíva na skladovanie a nemôže byť viac použité na manipulovanie, spracovanie alebo využívanie zdrojového materiálu alebo špeciálneho štiepneho materiálu; /20/

vyraďovanie/vyraďovanie jadrových zariadení z prevádzky

činnosti po ukončení prevádzky, ktorých cieľom je vyňatie jadrového zariadenia okrem úložiska z pôsobnosti atómového zákona; /1/ (§ 2 písm. u) (/25/, /26/)

vyraďovanie z prevádzky

všetky činnosti zahŕňajúce technické vyraďenie jadrového zariadenia z prevádzky (dekontamináciu, demontáž a zbúranie) a zaobchádzanie s odpadom (zaobchádzanie s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom a ich zneškodňovanie), ktorých následkom je vyraďenie jadrových zariadení z rádiologických obmedzení; /19/

výrobca/výrobca (montážna organizácia) zariadenia (vo vzťahu k VZJZ)

organizácia s certifikovaným QAS spôsobilá zhotovovať, montovať, opravovať a rekonštruovať komponenty/strojno-technologické komponenty VZJZ v súlade s požiadavkami KD na zabezpečenie limitov a podmienok ich prevádzky určených v súlade s požiadavkami atómového zákona/a používa systém zabezpečovania kvality certifikovaný podľa normy STN EN ISO 9001; /36/ (/35/, /42/, /43/, /53/)

výrobca zváracieho materiálu

certifikovaná právnická osoba spôsobilá zhotovovať a dodávať zváracie materiály v súlade s požiadavkami technických podmienok a v kvalite, dokumentovanej príslušným certifikátom v súlade s požiadavkami STN EN 10204; /43/

výrobno-technologická dokumentácia (VTD)

- technologické inštrukcie, návody, postupy, technické podmienky, výkresy, tabuľky a plány kontroly pri výrobe, výstavbe, montáži, opravách a rekonštrukciách strojno-technologických komponentov zariadení JE/VZJZ; /35/ (/43/)
- technologické postupy, inštrukcie, návody, technické podmienky, výkresy, tabuľky a plány kontroly na zváranie, naváranie, tepelné spracovanie a kontrolu kvality zváraných komponentov/súčastí pri výrobe, montáži, opravách, výmenách a rekonštrukciách

zariadení/strojno-technologických komponentov VZJZ; /36/ (/42/, /45/, /53/)

vyrozumenie (členov havarijného štábu)

opatrenie, ktorým sa zabezpečuje informovanie členov HŠ v pohotovosti o udalosti na jadrovom zariadení v SR alebo mimo územia SR alebo o začiatku cvičenia. Uskutočňuje sa ako príprava na spohotovenie alebo súčasť spohotovenia členov HŠ, ktorí sú zodpovední za výkon dopredu určených činností v konkrétnych situáciách. Je to časové obdobie pred spohotovením; /66/

vysledovateľnosť (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

schopnosť vysledovania minulých záznamov, použitia alebo umiestnenia príslušných prvkov; /18/

vysoko disperzný rádioaktívny materiál

rádioaktívna látka alebo rádioaktívny odpad v práškovej alebo inej podobnej forme, ktorá umožňuje jeho ľahkú rozptýliteľnosť; vysoko disperzné rádioaktívne materiály sú také, ktoré nevyhovujú definovaným skúškam podľa prílohy č. 1 časti I. bodu 2. vyhlášky Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 57/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách pri preprave rádioaktívnych materiálov v znení vyhlášky č. 105/2016 Z. z.; /6/ (§ 2 písm. e)

využívanie jadrovej energie

1. umiestňovanie jadrových zariadení, výstavba jadrových zariadení, uvádzanie jadrových zariadení do prevádzky, prevádzka jadrových zariadení alebo vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky (ďalej len „vyradovanie“) a uzatvorenie úložísk rádioaktívnych odpadov a vyhorelého jadrového paliva,
2. zmeny na jadrových zariadeniach a overovanie systémov jadrových zariadení alebo častí týchto systémov,
3. nakladanie s jadrovými materiálmi, so špeciálnymi materiálmi a zariadeniami, s vyhoretým jadrovým palivom a s rádioaktívnymi odpadmi vrátane ich produkcie,
4. odborná príprava zamestnancov držiteľov povolenia podľa § 5 atómového zákona vykonávaná v špecializovaných zariadeniach,
5. preprava rádioaktívnych materiálov; /1/ (§ 2 písm. v)

vývoz (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím) /13/

a) vývozný proces v zmysle článku 269 Colného kódexu Únie;

- b) spätný vývoz v zmysle článku 270 Colného kódexu Únie; k spätnému vývozu dochádza aj vtedy, ak sa počas tranzitu cez colné územie Únie podľa bodu 11 tohto článku musí podať predbežné colné vyhlásenie o výstupe, pretože sa zmenilo miesto konečného určenia položiek;
- c) pasívny zušľacht'ovací styk v zmysle článku 259 Colného kódexu Únie; alebo
- d) prenos softvéru alebo technológie elektronickými médiami vrátane faxu, telefónu, elektronickej pošty alebo akéhokoľvek iného elektronického prostriedku do miesta určenia mimo colného územia Únie; zahŕňa sprístupnenie takéhoto softvéru a technológie v elektronickej forme fyzickým alebo právnickým osobám alebo partnerstvám mimo colného územia Únie; zahŕňa aj hlasový prenos technológie, keď je technológia opísaná médiom umožňujúcim hlasový prenos;

vývozca (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím) /13/

- a) akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktorá alebo ktoré má v čase schválenia colného vyhlásenia o vývoze alebo colného vyhlásenia o spätnom vývoze alebo predbežného colného vyhlásenia o výstupe zmluvu s príjemcom v tretej krajine a má právomoc rozhodnúť o odoslaní položiek mimo colného územia Únie; pokiaľ nebola uzavretá žiadna zmluva o vývoze alebo ak držiteľ zmluvy nekoná vo svojom vlastnom mene, vývozcom je osoba, ktorá má právomoc rozhodnúť o odoslaní položiek mimo colného územia Únie; alebo
- b) akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo, ktorá alebo ktoré rozhoduje o prenose softvéru alebo technológie elektronickými médiami vrátane faxu, telefónu, elektronickej pošty alebo akoukoľvek inou elektronickou cestou do destinácie mimo colného územia Únie alebo o sprístupnení takéhoto softvéru a technológie fyzickým alebo právnickým osobám alebo partnerstvám mimo colného územia Únie.
Ak právo disponovať položkou s dvojakým použitím prináleží osobe, ktorá má bydlisko alebo je usadená mimo colného územia Únie podľa zmluvy, z ktorej sa pri vývoze vychádza, vývozca sa považuje za zmluvnú stranu, ktorá má bydlisko alebo je usadená na colnom území Únie;
- c) ak sa neuplatňuje písmeno a) alebo b), každá fyzická osoba, ktorá preváža položky s dvojakým použitím určené na vývoz, ak sa tieto položky s dvojakým použitím nachádzajú v osobnej batožine danej osoby v zmysle článku 1 ods. 19 písm. a) delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/2446.

vývozné colné vyhlásenie (v súvislosti s kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

úkon, ktorým akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo partnerstvo naznačuje v predpísanej forme a predpísaným spôsobom prianie začať v súvislosti s položkami s dvojakým použitím uvedenými v bode 1 vývozný proces ; /13/

významný parameter (vo vzťahu k nedeštruktívnym skúškam)

také parametre komponentov, chýb a skúšobného zariadenia pre nedeštruktívne skúšky, ktoré môžu významne ovplyvniť výsledok a kvalitu jednotlivej skúšky; /44/

Z**zabezpečovanie kvality (STN EN ISO 9000 Systémy manažérstva kvality. Základy a slovník)**

- časť systému manažérstva kvality zameraná na poskytovanie dôvery, že sa splnia požiadavky na kvalitu. V oblasti využívania jadrovej energie má zabezpečovanie kvality priamy vplyv na zabezpečovanie jadrovej bezpečnosti. /9/ (§ 2 ods. 12)

- (v súvislosti v radiačnou ochranou)

súhrn plánovaných a systematických opatrení potrebných na primerané zabezpečenie fungovania štruktúry, systému, zložky alebo postupu v súlade so schválenými štandardami; súčasťou zabezpečenia kvality je kontrola kvality; /82/

začiatok uvádzania jadrového zariadenia do prevádzky (vo vzťahu k atómovému zákonu)

zavezenie prvého palivového článku jadrového paliva do jadrového reaktora, ako aj začatia nakladania s jadrovými materiálmi alebo rádioaktívnymi odpadmi, alebo vyhoretým jadrovým palivom v jadrových zariadeniach, ktorých súčasťou nie je jadrový reaktor; /1/ (§ 19 ods. 2)

zadávacia bezpečnostná správa

preukazuje súlad stavby s územnoplánovacou dokumentáciou podľa osobitného predpisu); /7/ (§ 2)

zadávacia správa o spôsobe nakladania s rádioaktívnymi odpadmi a s vyhoretým jadrovým palivom

obsahuje opis činností nakladania s rádioaktívnymi odpadmi v jadrovom zariadení, ktorým sa preukazuje splnenie požiadaviek jadrovej bezpečnosti pri nakladaní s nimi podľa osobitného predpisu (vyhláška ÚJD SR č. 30/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách pri nakladaní s jadrovými materiálmi, rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom v znení vyhlášky č. 101/2016 Z. z.); pokrýva všetky činnosti až po uloženie rádioaktívnych odpadov alebo vyhoreného jadrového paliva alebo po ich skladovanie v prípade, že nespĺňajú podmienky prijateľnosti na povrchové úložisko; /7/ (§ 5 ods. 1, 2)

zadávacia správa o spôsobe vyrad'ovania

dokumentuje predpokladaný stav po ukončení prevádzky jadrového zariadenia; /7/ (§ 3), /25/

zadávateľ analýzy bezpečnosti

vedúci zamestnanci ÚJD SR (t. j. predseda, podpredseda, generálny riaditeľ sekcie, respektíve vedúci útvaru) alebo právnická či fyzická osoba stanovená v zmluve, z ktorej vyplýva vypracovanie analýzy bezpečnosti; /78/

zadržaný odpad (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

odpad generovaný zo spracovania alebo z prevádzkovej havárie, zmeraný alebo ocenený na základe meraní, ktorý bol prepravený do osobitnej lokality v medziach priestoru na materiálovú bilanciu, z ktorej môže byť znovu získaný; /20/

zainteresovaný subjekt/strana

akýkoľvek subjekt, inštitúcia, skupina alebo jednotlivец, ktorý môže a má záujem aktívne prispieť do procesu tvorby, hodnotenia alebo verifikovania bezpečnostných rozborov; /23/

zainteresovaný účastník (strana) (v zmysle smernice úradu o riadení rizík)

osoba alebo organizácia, ktorá môže ovplyvniť, byť ovplyvnená alebo sa cítiť ovplyvnená rozhodnutím alebo činnosťou úradu; /68/

zaistenie kvality (v zmysle odporúčania Komisie 2009/120/Euratom)

časť systému riadenia kvality, ktorého úlohou je potvrdiť splnenie požiadaviek na kvalitu; /18/

základná prevádzkyschopnosť

rozsah vlastností a schopností prostriedku, ktorou je zabezpečená projektom požadovaná funkčnosť a výkonnosť prostriedku. Základná prevádzkyschopnosť bola uvažovaná v bezpečnostných analýzach alebo v iných výpočtoch. Splnenie základnej prevádzkyschopnosti sa vyžaduje pred nábehom JZ na prevádzkové parametre po odstávke na výmenu paliva alebo po vykonaní generálnej opravy na neenergetickom JZ v trvaní viac ako 60 dní pred jeho nábehom do prevádzky; /52/

základná udalosť

udalosť, ktorá sa v PSA modeli ďalej nerozvíja, napr. porucha prvku, ľudská chyba, poruchy so spoločnou príčinou atď.; /24/

základné prevádzkovo-bezpečnostné oblasti sledovania a hodnotenia jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení na ÚJD SR

sú:

- A. Významné udalosti,
- B. Ľudský faktor,
- C. Prevádzka bezpečnostných systémov,
- D. Tesnosť bariér; /63/

základný bezpečnostný cieľ (jadrovej bezpečnosti)

chrániť ľudí a životné prostredie pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia. Základný bezpečnostný cieľ, chrániť ľudí, individuálne alebo kolektívne a životné prostredie, musí byť dosiahnutý bez prílišného obmedzovania prevádzky zariadenia alebo činností, ktoré vyvolávajú radiačné riziká; /40/

základný materiál

pre účely BNS II.5.1/2012 a BNS II.5.2/2012 sú základným materiálom všetky hutnícke výrobky, ktoré sa pre účely ďalšieho použitia zvarujú alebo navarujú (v súlade s TNI CEN ISO/TR 15608, tab. 1, sa ZM rozdeľujú do skupín 1 až 11); /36/ (/42/)

zaobchádzanie s rizikom (v zmysle smernice o riadení rizík úradu)

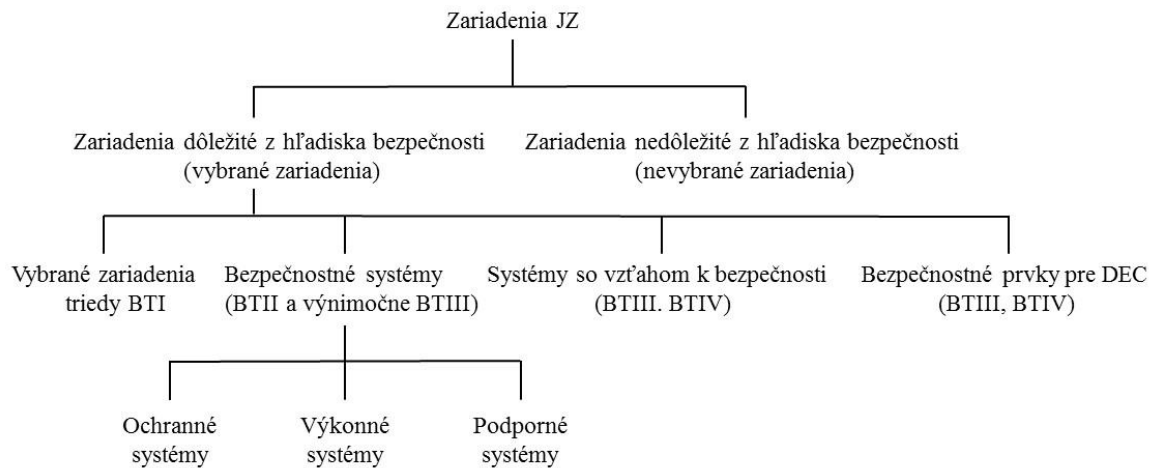
súbor opatrení prijatých úradom pre minimalizáciu vzniku alebo zníženie nežiaducich následkov rizika alebo využitie príležitostí; /68/

zariadenie dôležité z hľadiska jadrovej bezpečnosti

konštrukcia, systém alebo komponent, ktorý je súčasťou bezpečnostnej skupiny alebo ktorého nesprávna funkcia alebo porucha môže viesť k ožiareniu pracovníkov alebo obyvateľstva; /22/, /37/, /40/, /52/

zariadenia JZ s jadrovým reaktorom

delia sa na kategórie v zmysle nasledujúceho obrázku:

/40/ (/38/, /46/, /47/, /52/, /55/)

zariadenie (v súvislosti s uplatňovaním systému záruk Euratomu)

reaktor, kritické zariadenie, zariadenie na konverziu paliva, zariadenie na separáciu izotopov, zariadenie na oddelené skladovanie, zariadenie na spracovanie odpadu a skladovanie odpadu alebo akékoľvek iné miesto, v ktorom sa zdrojový materiál alebo špeciálny štiepny materiál bežne používa; /20/

zariadenie na nakladanie s rádioaktívnym odpadom

akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je nakladanie s rádioaktívnym odpadom; /15/

zariadenie na nakladanie s vyhoretým palivom

akékoľvek zariadenie, ktorého hlavným účelom je nakladanie s vyhoretým palivom; /15/

zástupca národného koordinátora INES

určený(-í) zamestnanec(-ci) ÚJD SR alebo iný určený štátny zamestnanec, ktorý v prípade nedosiahnuteľnosti národného koordinátora INES preberá jeho povinnosti. Pre potreby smernice na zabezpečenie činnosti národného koordinátora v systéme hlásenia udalostí na jadrových zariadeniach podľa Medzinárodnej stupnice pre hodnotenie jadrových a radiačných udalostí INES všetky povinnosti národného koordinátora INES vykonáva v čase jeho nedosiahnuteľnosti jeden z jeho zástupcov; /67/

závažné podmienky (v súvislosti s jadrovou bezpečnosťou)

podmienky, ktoré sú závažnejšie ako podmienky pri projektových haváriách; takéto podmienky môžu byť vyvolané viacnásobnými poruchami, napríklad úplným zlyhaním

všetkých trás bezpečnostného systému alebo mimoriadne nepravdepodobnou udalosťou;
/1/ (§ 23a) (/12/)

záverečná časť mierového využívania jadrovej energie

súbor činností vykonávaných po ukončení prevádzky jadrového zariadenia určeného na mierové využívanie jadrovej energie; záverečná časť mierového využívania jadrovej energie pozostáva z:

1. vyradovania jadrových zariadení vrátane nakladania s rádioaktívnymi odpadmi z tohto vyradovania a ich prepravy,
2. dlhodobého skladovania vyhoreného jadrového paliva,
3. ukladania vyhoreného jadrového paliva vrátane prepravy na ukladanie,
4. inštitucionálnej kontroly úložísk rádioaktívnych odpadov a vyhoreného jadrového paliva; /2/ (§ 2 písm. a)

zbrojné embargo (v súvislosti s kontrolou vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím)

zbrojné embargo uvalené na základe rozhodnutia alebo spoločnej pozície Rady alebo rozhodnutia Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) alebo zbrojné embargo uvalené na základe záväznej rezolúcie Bezpečnostnej rady Organizácie Spojených národov; /13/

zdokumentované informácie

informácie požadované medzinárodným štandardom systému manažérstva kvality (STN EN ISO 9001) a nevyhnutné informácie určené držiteľom povolenia a dozorným orgánom pre efektívnosť systému manažérstva kvality; /55/

zdroj ionizujúceho žiarenia

zdroj ionizujúceho žiarenia je:

1. rádioaktívna látka,
2. prístroj alebo zariadenie, ktoré rádioaktívnu látku obsahuje alebo uvoľňuje,
3. generátor ionizujúceho žiarenia; /82/

zdroj ohrozenia

určité miesto alebo konštrukcia, systém či komponent, z ktorého vzniká ohrozenie (napr. dve nádrže s vodou predstavujú dva potenciálne zdroje ohrozenia vnútornou záplavou);
/37/

zdroj rizika (v zmysle smernice o riadení rizík úradu)

prvok, ktorý má vnútorný potenciál vyvolať riziko; /68/

zhluk chýb

skupina chýb, ktoré sa navzájom ovplyvňujú a ktoré je možné z dôvodu zjednodušenia výpočtu nahradiť jednou výpočtovou chybou idealizovaného tvaru (idealizovanou chybou v zmysle definície), obvykle eliptického alebo poleliptického tvaru; /27/

zistenie auditu systému manažérstva kvality (v zmysle smernice o vykonávaní vnútorného auditu systému manažérstva kvality úradu)

vyjadrenie o skutočnosti zistenej v priebehu auditu podloženej objektívnym dôkazom; /77/

zlepšovanie kvality (v zmysle smernice o riadení nezhôd a nápravných opatrení na úrade)

opatrenia vykonávané s cieľom zlepšiť efektívnosť a účinnosť činností a procesov, a tým zvýšiť úžitok pre ÚJD SR a jeho zákazníkov; /74/

zmena reaktivity

veličina, ktorá predstavuje zmenu reaktivity vyjadrenú v percentách medzi dvoma stavmi reaktora. Je definovaná vzťahom:

$$\Delta\rho [\%] = \frac{k^2_{ef} - k^1_{ef}}{k^2_{ef} \cdot k^1_{ef}} \cdot 100$$

kde k^1_{ef} , k^2_{ef} sú efektívne multiplikačné koeficienty reaktora v stave 1 a 2. Takto definovaná hodnota zmeny reaktivity je vyjadrená v jednotkách [%], tzv. „percentá reaktivity“; /51/

zmeny na jadrovom zariadení ovplyvňujúce jadrovú bezpečnosť počas výstavby, uvádzania do prevádzky, prevádzky, vyrad'ovania, uzatvárania úložiska alebo po uzatvorení úložiska, ktoré možno realizovať len po predchádzajúcom súhlase alebo schválení úradu a v osobitných prípadoch aj po stanovisku Európskej komisie

zmeny:

1. vybraných zariadení, ktoré sú nositeľmi ich bezpečnostnej funkcie alebo ktorými sa menia ich vlastnosti vo vzťahu k bezpečnostnej funkcii,
2. dokumentácie posúdenej alebo schválenej úradom,
3. ktorých následkom je zmena limitov a podmienok podľa § 2 písm. g) atómového

zákona; /1/ (§ 2 písm. w)

zmeny na jadrovom zariadení počas jeho výstavby, uvádzania do prevádzky, prevádzky, vyradovania, uzatvárania úložiska a po uzatvorení úložiska, ktoré podliehajú predchádzajúcemu ohláseniu a posúdeniu úradu

také zmeny, ktoré nie sú uvedené v § 2 písm. w) atómového zákona, avšak ak budú realizované, môže dôjsť k ovplyvneniu jadrovej bezpečnosti; /1/ (§ 2 písm. x)

zodpovednosť

- povinnosť niesť následky za niečo, ručiť za niekoho, niečo; /81/
- mať správny vzťah k plneniu povinností; /81/

zodpovedný zamestnanec (v zmysle smernice o vnútornej kontrole na úrade)

zamestnanec, ktorý je priamo zodpovedný za výkon činnosti a vedenie dokumentácie spojenej s touto činnosťou, ktorá je predmetom kontroly; /73/

zostatková životnosť (SKK)

skutočná doba od súčasnosti po vyradenie systému, konštrukcie alebo komponentu z prevádzky; /29/ (/38/)

zoznam inventárnych položiek (v súvislosti s vykonávaním systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení)

úplný zoznam položiek jadrového materiálu v priestore materiálovej bilancie (MBA) alebo na špecifickom mieste v rámci MBA, ktorý je výsledkom uplatňovania postupu zavedeného zariadením. Zoznam môže obsahovať materiál, s ktorým sa narába v dávkach. Zoznam by mal obsahovať identifikačné údaje a umiestnenie položiek alebo dávok. Hmotnosť a ďalšie charakteristiky položiek alebo dávok by mali byť výsledovateľné; /18/

zúčastnené strany (v súvislosti s hodnotením chýb VZJZ)

fyzické a právnické osoby, ktorými sú: úrad, držiteľ povolenia v zmysle atómového zákona a príslušné NOO pre oblasti projektovania, konštrukcie, metalurgie a skúšania materiálov, technológie zvarovania a nedeštruktívneho skúšania; /27/

zvárací materiál

prídavné materiály, tavivá a ochranné plyny (prípadne ďalšie pomocné materiály, ktoré

ovplyvňujú najmä formovanie zvaru, hĺbku závaru a pod; volfrámové elektródy, kontaktné špičky a ďalšie komponenty tohto druhu sa považujú za súčasť zvaracích zariadení a nie za zvarací materiál); /36/ (/42/)

zvarací materiál novej značky

materiál inej značky v porovnaní s referenčným materiálom; /43/

zvaračský denník (denník zvaracích prác)

dokumentácia úkonov a výsledkov kontroly materiálov, prípravy a postupov zvarovania a tiež dokumentácia operatívnych opatrení a rozhodnutí, vykonaných v kompetencii pracovníkov riadenia a kontroly zvarovania v súlade s BNS II.5.2/2012, BNS II.5.3/2011 a WPS, pokiaľ nie sú predmetom samostatných protokolov o vykonaných kontrolách. Akceptuje sa tiež elektronický záznam tejto dokumentácie; /36/ (/42/, /43/)

zváranie

proces návrhu a výroby všetkých druhov a typov zvarových spojov a tiež návarov, ak sa v texte neuvádza samostatne pojem naváranie; /36/ (/42/)

zváranie kombinované

použitie odlišných spôsobov zvarovania na zhotovenie koreňovej a výplňovej časti v jednom spoji; /36/ (/42/)

zvarok

komponent vyhotovený technológiou zvarovania a/alebo navárania; /36/ (/42/)

zvyškové (reziduálne) riziko (v zmysle smernice o riadení rizík na úrade)

riziko, ktoré zostáva po realizácii prijatých opatrení; /68/

Ž

žiadateľ o kvalifikáciu (vo vzťahu k nedeštruktívnemu skúšaniu)

príslušný interný útvar prevádzkovateľa alebo externá organizácia poskytujúca služby a výkony v oblasti nedeštruktívneho skúšania, ktoré majú byť kvalifikované; /44/

životnosť (SKK)

doba od výroby do vyradenia systému, komponentu alebo konštrukcie z prevádzky; /28/
(/29/, /30/, /31/, /32/, /38/)

životne dôležitý priestor (vo vzťahu k fyzickej ochrane)

oblasť vo vnútri chráneného priestoru obsahujúca systémy alebo zariadenia alebo jadrový materiál, ktorých sabotáž by mohla priamo alebo nepriamo viesť k vysokým radiačným následkom; /1/ (§ 25a)

životný cyklus softvéru

časové obdobie, ktoré začína zahájením vývoja softvéru a končí vyradením softvéru z užívateľského používania. Životný cyklus softvéru obyčajne pozostáva zo štádií – formulovanie požiadaviek, projektovanie, implementácia, testovanie, inštalácia a kontrola, používanie a údržba, vyradenie softvéru; /48/

6 Zoznam literatúry

- /1/ Zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- /2/ Zákon č. 308/2018 Z. z. o Národnom jadrovom fonde a o zmene a doplnení zákona č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 221/2019 Z. z.
- /3/ Zákon č. 54/2015 Z. z. o občianskoprávnej zodpovednosti za jadrovú škodu a o jej finančnom krytí a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 363/2021 Z. z.
- /4/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 51/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na zabezpečenie fyzickej ochrany.
- /5/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 55/2006 Z. z. o podrobnostiach v havarijnom plánovaní pre prípad nehody alebo havárie v znení neskorších predpisov.
- /6/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 57/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách pri preprave rádioaktívnych materiálov v znení vyhlášky č. 105/2016 Z. z.
- /7/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 58/2006 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o rozsahu, obsahu a spôsobe vyhotovovania dokumentácie jadrových zariadení potrebnej k jednotlivým rozhodnutiam v znení neskorších predpisov.
- /8/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 430/2011 Z. z. o požiadavkách na jadrovú bezpečnosť v znení vyhlášky č. 103/2016 Z. z.

- /9/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 431/2011 Z. z. o systéme manažérstva kvality v znení neskorších predpisov.
- /10/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 30/2012 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách pri nakladaní s jadrovými materiálmi, rádioaktívnymi odpadmi a vyhoretým jadrovým palivom v znení vyhlášky č. 101/2016 Z. z.
- /11/ Vyhláška Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky č. 33/2012 Z. z. o pravidelnom, komplexnom a systematickom hodnotení jadrovej bezpečnosti jadrových zariadení v znení neskorších predpisov.
- /12/ SMERNICA RADY 2014/87/EURATOM z 8. júla 2014, ktorou sa mení smernica 2009/71/Euratom, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení.
- /13/ NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/821 z 20. mája 2021, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím (prepracované znenie).
- /14/ Posudzovanie bezpečnostných štandardov a ich transpozícia do požiadaviek úradu. Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky. Bratislava: ÚJD SR, 2021, S 210 032:21.
- /15/ SMERNICA RADY 2011/70/EURATOM z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom.
- /16/ SMERNICA RADY 2009/71/EURATOM z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení.
- /17/ SMERNICA RADY 2006/117/EURATOM z 20. novembra 2006 o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhoreného jadrového paliva.
- /18/ ODPORÚČANIE KOMISIE 2009/120/Euratom z 11. februára 2009 na vykonávanie systému účtovnej evidencie a kontroly jadrových materiálov prevádzkovateľmi jadrových zariadení.
- /19/ ODPORÚČANIE KOMISIE 2006/851/Euratom z 24. októbra 2006 o správe finančných prostriedkov na vyradovanie jadrových zariadení z prevádzky a zaobchádzanie s vyhoreným palivom a rádioaktívnym odpadom.
- /20/ NARIADENIE KOMISIE (Euratom) č. 302/2005 z 8. februára 2005 o uplatňovaní systému záruk Euratomu.
- /21/ NARIADENIE RADY (Euratom) č. 1493/93 z 8. júna 1993 o prepravách rádioaktívnych látok medzi členskými štátmi.
- /22/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. Požiadavky na bezpečnosť jadrových zariadení vo vzťahu k vonkajším ohrozeniam (2. vydanie – revidované a doplnené). Bratislava: ÚJD SR, 2022, BN 3/2022, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-35-8. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2022/05/BN-3_2022-final-s-ISBN.pdf

- /23/ ONDRA, František, Ing. PhD., Ing. Tomáš HRNČÍŘ, PhD. a Ing. Adela MRŠKOVÁ. Požiadavky na bezpečnostné rozbery činností vykonávaných počas vyradovania jadrových zariadení z prevádzky [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2017, BNS I.9.5/2017, p. 4-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-21-1. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-I.9.5_2017.pdf
- /24/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc., Mgr. Jozef RYBÁR a Ing. Katarína ČÁRSKA. Požiadavky na vypracovávanie PSA (4. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2022, BN 4/2022 p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-36-5. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2022/07/BN-4_2022-PSA-final-4.pdf
- /25/ KRIŠTOFOVÁ, Kristína, Ing. PhD., Ing. Ivan REHÁK, PhD. a Ing. Miroslav Drahoš. Požiadavky na obsah a rozsah dokumentácie pre vyradovanie, ktorá je predkladaná ako súčasť žiadosti v konaní o udelenie súhlasu podľa § 5 ods. 2 atómového zákona a v konaní o udelenie povolenia podľa § 5 ods. 3 písm. a) až d) atómového zákona (2. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2024, BN 1/2024, p. 4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-40-2. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2024/07/BN-1_2024-poziadavky-na-rozsah-a-obsah-dokumentacie-pre-vyradovanie-.final-s-ISBN.pdf
- /26/ KRIŠTOFOVÁ, Kristína, Ing. PhD. Požiadavky na evidenciu údajov dôležitých pre vyradovanie jadrového zariadenia z prevádzky [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2017, BNS I.9.4/2017, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-16-7. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-I.9.4_2017.pdf
- /27/ VEJVODA, Stanislav, Prof. Ing. CSc. a Ing. Martin VITÁSEK, PhD. Hodnotenie prípustnosti chýb zisťovaných pri prevádzkových kontrolách vybraných zariadení jadrových zariadení (3. Vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.3.1/2016, p. 6-8. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-09-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.3.1_2016.pdf
- /28/ BŘEZINA, Martin, Ing. CSc. a Ing. Jana PETZOVÁ, PhD. Priamy odber malých vzoriek z bezpečnostne významných komponentov JZ [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.9.1/2016, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-10-5. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.9.1_2016.pdf
- /29/ KUPČA, Ľudovít, Ing. CSc. a Ing. Jana PETZOVÁ, PhD. Pravidlá pre návrh, výrobu a prevádzku systémov monitorovania degradácie bezpečnostne významných komponentov JZ Časť 3. Monitorovanie procesov radiačnej degradácie konštrukčných materiálov JZ [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.3.6/2016, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-14-3. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.3.6_2016.pdf

- /30/ PETZOVÁ, Jana, Ing. PhD. a Ing. Martin BŘEZINA, CSc. Hodnotenie mechanických charakteristík materiálov prevádzkovaných vybraných strojnotechnologických zariadení pomocou metodiky SPT [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.9.2/2016, p. 3-5. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-11-2. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.9.2_2016.pdf
- /31/ PETZOVÁ, Jana, Ing. PhD. a Ing. Martin BŘEZINA, CSc. Pravidlá pre návrh, výrobu a prevádzku systémov monitorovania degradácie bezpečnostne významných komponentov JZ Časť 2. Monitorovanie procesov teplotného starnutia konštrukčných materiálov JZ [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.3.5/2016, p. 3-4. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-13-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.3.5_2016.pdf
- /32/ BŘEZINA, Martin, Ing. CSc. a Ing. Jana PETZOVÁ, PhD. Pravidlá pre návrh, výrobu a prevádzku systémov monitorovania degradácie bezpečnostne významných komponentov JZ. Časť 1. Monitorovanie korózie (2. Vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2016, BNS II.3.4/2016, p. 3-6. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-12-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.3.4_2016.pdf
- /33/ ŠTEFULOVÁ, Andrea, Ing. Upresnenie náplne Predbežného plánu fyzickej ochrany a Plánu fyzickej ochrany v súlade so znením ustanovenia Vyhlášky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti pri zabezpečovaní fyzickej ochrany jadrových zariadení, jadrových materiálov a rádioaktívnych odpadov [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2005, BNS I.8.1/2005, p. 2-2. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 80-88806-35-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-I.8.1_2005.pdf
- /34/ MURINOVÁ, Lýdia, Ing. Evidencia a kontrola jadrových materiálov [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2008, BNS II.1.1/2008, p. 3-3. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-68-4. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.1.1_2008.pdf
- /35/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. Pravidlá konštruovania, výroby, montáže, opráv, výmen a rekonštrukcií strojno-technologických komponentov vybraných zariadení jadrových elektrární typu VVER 440 [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2009, BNS II.5.6/2009, p. 3-6. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-75-2. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.6_2009.pdf
- /36/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. a kolektív. Zváranie jadrových zariadení. Základné požiadavky a pravidlá. 4. vydanie [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2012, BNS II.5.1/2012, p. 5-10. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-93-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.1_2012.pdf
- /37/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. Požiadavky na bezpečnosť jadrových zariadení vo vzťahu

- k vnútorným ohrozeniam [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2022, BN 2/2022, p. 2-4. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-34-1. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2022/03/BN_2_2022.pdf
- /38/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. a Ing., Peter HERMANSKÝ. Riadenie starnutia a dlhodobá prevádzka jadrových elektrární (3. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2023, BN 2/2023, p. 3-6. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-39-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2023/07/BN-x_2023-Riadenie-starnutia-jadrovych-elektrarni_s-ISBN-cista.pdf
- /39/ VITTEK, Ján, Ing. a Ing. Ján HUSÁRČEK, CSc. Ohlasovanie, zisťovanie príčin a hodnotenie prevádzkových udalostí na jadrových zariadeniach [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2023, BN 1/2023, p. 2-5. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-38-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2023/03/BN-1_2023-Ohlasovanie-prevadzkovych-udalosti_final-s-ISBN.pdf
- /40/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. Rozsah a obsah bezpečnostnej správy (3. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2022, BN 5/2022, p. 3-9. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-37-2. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2022/08/BN-5_2022-Rozsah-a-obsah-B5_final_UZ_08.08.22.pdf
- /41/ KANDRÁČ, Ján, Ing. CSc. a Ing. Ján HUSÁRČEK CSc. Požiadavky na zabezpečovanie ochrany pred požiarom a protipožiarnej bezpečnosti jadrových zariadení z hľadiska jadrovej bezpečnosti (4. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2020, BN 2/2020, p. 5-6. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-31-0. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-2_2020.pdf
- /42/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. a kolektív. Kontrola zvárania a kvality zvarových spojov komponentov vybraných zariadení jadrových zariadení. Požiadavky. 4. vydanie [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2012, BNS II.5.2/2012, p. 7-12. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-92-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.2_2012.pdf
- /43/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. Zváracie materiály na zváranie strojno-technologických komponentov vybraných zariadení jadrových zariadení. Technické požiadavky a pravidlá výberu. 4. Vydanie [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2011, BNS II.5.3/2011, p. 5-8. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-85-1. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.3_2011.pdf
- /44/ ČEPČEK, Štefan, Ing. Kvalifikácia systémov pre nedeštruktívne skúšanie v jadrovej energetike. Požiadavky a návody. Revidované a doplnené 2. vydanie [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2009, BNS II.5.4/2009, rev. 2, p. 3-5. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA*

- Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-77-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.4_2009.pdf
- /45/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. Skúšanie mechanických vlastností, chemického zloženia a vybraných charakteristík odolnosti proti porušeniu pri medzných stavoch zaťažovania materiálov a zvarových spojov strojno-technologických komponentov zariadení jadrových elektrární typu VVER 440 [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2009, BNS II.5.5/2009, p. 4-5. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-76-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.5.5_2009.pdf
- /46/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. a Ing. Zuzana KOREŇOVÁ, PhD. Kritérium jedinej poruchy (3. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2019, BN 2/2019, p. 2-5. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-26-6. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-2_2019.pdf
- /47/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. a Ing. Zuzana KOREŇOVÁ, PhD. Požiadavky na deterministické analýzy bezpečnosti JE s VVER-440/V213 (6. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2019, BN 5/2019, p. 4-7. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-29-7. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-5_2019.pdf
- /48/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. a Požiadavky na zabezpečovanie kvality softvéru pre analýzy bezpečnosti (4. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2019, BN 1/2019, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-25-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-1_2019.pdf
- /49/ VÁCLAV, Juraj, Ing. PhD. Požiadavky na vykonanie a vyhodnotenie výsledkov samohodnotenia kultúry jadrovej fyzickej bezpečnosti [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2019, BN 4/2019, p. 3-3. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-28-0. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-4_2019.pdf
- /50/ Petényi, Vincent, Ing. CSc. Požiadavky na hodnotenie palivových závažok. revízia 2 [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2000, BNS III.4.3/2000, p. 2. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 80-88806-15-1. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-III.4.3_2000.pdf
- /51/ SEDLÁČEK, Marián, Ing., Ing. Marek ELKO, Ing. Miloš RAPANT a Ing. Michal MELICHÁREK. Požiadavky na vypracovanie, realizáciu a hodnotenie výsledkov fyzikálnych testov programu opätovného spustenia (3. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2020, BN 3/2020, p. 2-4. [cit. 19. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-32-7. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-3_2020.pdf
- /52/ STAŇO, František, Ing., Mgr. Ivana ŠKORVAGOVÁ, Ing. Ján HUSÁRČEK, CSc., Ing. Ľubica KUBIŠOVÁ, PhD., Mgr. Jozef RYBÁR. Limity a podmienky bezpečnej prevádzky

- a prevádzkové predpisy jadrových zariadení (2. vydanie – revidované a doplnené). [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2024, BN 2/2024, p. 3-7. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-41-9. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2024/12/BN2_201.pdf
- /53/ VRBENSKÝ, Jozef, Ing. Hutnícke výrobky a náhradné diely pre jadrové zariadenia. Požiadavky. 3. Vydanie [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2011, BNS II.3.3/2011, p. 6-8. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-88806-84-4. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BNS-II.3.3_2011.pdf
- /54/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. Požiadavky na opis reaktora a jeho projektovej bázy v bezpečnostnej správe (4. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2019, BN 3/2019, p. 3-5. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-27-3. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-3_2019.pdf
- /55/ HUSÁRČEK, Ján, Ing. CSc. Komplexné periodické hodnotenie jadrovej bezpečnosti (3. vydanie – revidované a doplnené) [online]. Bratislava: ÚJD SR, 2020, BN 1/2020, p. 3-4. [cit. 20. decembra 2024]. *EDÍCIA Bezpečnosť jadrových zariadení*. ISBN 978-80-89706-30-3. Dostupné na internete: https://www.ujd.gov.sk/wp-content/uploads/2021/08/BN-1_2020.pdf
- /56/ Smernica o príprave a vnútornom procese schvaľovania vyhlášok Úradu jadrového dozoru SR. Bratislava: ÚJD SR, 2021, S 230 025:21.
- /57/ Smernica o hodnotení všeobecne záväzných právnych predpisov spracovaných a predložených inými rezortmi na medzirezortné pripomienkové konanie. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 230 025:24.
- /58/ Vynucovanie práva. Bratislava: ÚJD SR, 2017, S 320 003:17.
- /59/ Vydávanie rozhodnutí úradu podľa atómového zákona, stavebného zákona a správneho poriadku. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 320 010:24.
- /60/ Štatút skúšobnej komisie pre overovanie odbornej spôsobilosti lektorov. Bratislava: ÚJD SR, 2023, ŠT 310 001:24.
- /61/ Štatút skúšobnej komisie pre vybraných zamestnancov. Bratislava: ÚJD SR, 2024, ŠT 310 002:24.
- /62/ Smernica o hodnotení dokumentácie. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 310 002:24.
- /63/ Smernica o hodnotení jadrovej bezpečnosti prevádzkovaných jadrových zariadení s jadrovým reaktorom v SR. Bratislava: ÚJD SR, 2014, S 310 010:14.
- /64/ Smernica o udalostiach na jadrových zariadeniach. Bratislava: ÚJD SR, 2019, S 310 001:19.
- /65/ Smernica o inšpekčnej činnosti. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 310 007:24.
- /66/ Smernica o zabezpečení vyznenia a spohotovenia Havarijného štábu Úradu jadrového

- dozoru Slovenskej republiky a o plnení úloh Styčného miesta Slovenskej republiky. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 220 001:25.
- /67/ Smernica na zabezpečenie činnosti národného koordinátora v systéme hlásenia udalostí na jadrových zariadeniach podľa Medzinárodnej stupnice pre hodnotenie jadrových a radiačných udalostí INES. Bratislava: ÚJD SR, 2016, S 220 024:16.
- /68/ Smernica o riadení rizík. Bratislava: ÚJD SR, 2020, S 240 021:20.
- /69/ Smernica na spracovanie určených dokumentov úradu. Bratislava: ÚJD SR, 2021, S 500 010:21.
- /70/ Smernica o nakladaní s dokumentáciou označenou ako obchodné tajomstvo. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 230 024:24.
- /71/ Smernica, ktorou sa určujú podrobnosti o vzdelávaní zamestnancov Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky. Bratislava: ÚJD SR, 2022, S 401 051:22.
- /72/ Smernica o samohodnotení účinnosti manažérského systému ÚJD SR. Bratislava: ÚJD SR, 2020, S 240 008:20.
- /73/ Smernica o vnútornej kontrole. Bratislava: ÚJD SR, 2024, S 101 028:24.
- /74/ Smernica o riadení nezhôd a nápravných opatrení. Bratislava: ÚJD SR, 2017, S 240 004:17.
- /75/ Smernica o výkone vnútorného auditu podľa zákona o finančnej kontrole a audite. Bratislava: ÚJD SR, 2021, S 103 035:21.
- /76/ Smernica o vybavovaní sťažností a petícií. Bratislava: ÚJD SR, 2021, S 101 003:21.
- /77/ Smernica o vykonávaní vnútorného auditu systému manažérstva kvality. Bratislava: ÚJD SR, 2019, S 500 007:19.
- /78/ Smernica o vypracovávaní analýz bezpečnosti. Bratislava: ÚJD SR, 2014, S 240 008:14.
- /79/ Smernica o vydávaní bezpečnostných návodov Úradu jadrového dozoru Slovenskej republiky. Bratislava: ÚJD SR, 2020, S 230 016:20.
- /80/ Viedenský dohovor o občianskoprávnej zodpovednosti za škody spôsobené jadrovou udalosťou (oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 70/1996 Z. z.).
- /81/ <http://slovniky.juls.savba.sk>
- /82/ Zákon č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- /83/ Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov.
- /84/ INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY, IAEA Nuclear Safety and Security Glossary. Terminology used in Nuclear Safety, Nuclear Security, Radiation Protection and Emergency Preparedness and Repsonse. IAEA Nuclear Safety and Security Glossary, Vienna: IAEA, 2022, p. 59. [zobrazené 10, septembra 2025]. ISBN 978–92–0–141822–7. Dostupné na internete: <https://www.iaea.org/resources/publications/iaea-nuclear-safety->

and-security-glossary.

Oznámenie

K odkazu /84/ zo Zoznamu literatúry:

Toto je preklad definície „zariadenie na ukladanie odpadu“ z IAEA Nuclear Safety and Security Glossary, Terminology Used in Nuclear Safety, Nuclear Security, Radiation Protection and Emergency Preparedness and Response, 2022 (Interim) Edition © IAEA 2022. Tento preklad vypracoval Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky. Autentická verzia tohto materiálu je anglická verzia distribuovaná MAAE alebo v mene MAAE riadne oprávnenými subjektmi. MAAE neposkytuje žiadnu záruku a nepreberá žiadnu zodpovednosť za presnosť, kvalitu, autenticitu alebo spracovanie tohto prekladu a jeho publikácie a nepreberá žiadnu zodpovednosť za žiadne straty alebo škody, následné alebo iné, ktoré priamo alebo nepriamo vzniknú v dôsledku použitia tohto prekladu.

This is a translation of definition of “disposal facility”, from IAEA Nuclear Safety and Security Glossary, Terminology Used in Nuclear Safety, Nuclear Security, Radiation Protection and Emergency Preparedness and Response, 2022 (Interim) Edition © IAEA 2022. This translation has been prepared by the Nuclear Regulatory Authority of the Slovak Republic. The authentic version of this material is the English language version distributed by the IAEA or on behalf of the IAEA by duly authorized persons. The IAEA makes no warranty and assumes no responsibility for the accuracy or quality or authenticity or workmanship of this translation and its publication and accepts no liability for any loss or damage, consequential or otherwise, arising directly or indirectly from the use of this translation.